

Dato:
Kontor: Formueretskontoret
Sagsbeh: Frederik Mathias
Arentoft Torp
Sagsnr.: 2022-00398
Dok.: 3452055

Lov om handel med brugte genstande samt pantelånervirksomhed¹

Kapitel 1 *Anvendelsesområde*

§ 1. Denne lov finder anvendelse på enhver, der er etableret her i landet og i erhvervsmæssigt øjemed driver virksomhed med

- 1) handel med eller køb af brugte genstande, der ikke sker som et sædvanligt led i en handelsvirksomhed med nye genstande eller i en håndværks- eller industrivirksomhed,
- 2) onlineauktioners salg af brugte genstande,
- 3) udlån af penge mod håndpant og formidling af sådanne lån (pantelånervirksomhed) eller
- 4) køb af genstande med tilbagekøbsret for sælger.

Stk. 2. Loven gælder ikke for

- 1) handel med eller køb af registreringspligtige motorkøretøjer,
- 2) ydelse og formidling af lån mod håndpant i værdipapirer eller registreringspligtige motorkøretøjer eller for udlånsvirksomhed, der omfattes af lov om finansiel virksomhed, og
- 3) salg af brugte genstande, der foretages af almenvelgørende eller almennyttige foreninger m.v. og religiøse samfund, der er godkendt efter ligningsloven.

Stk. 3. Justitsministeren kan fastsætte regler om, at reglerne i kapitel 3 helt eller delvis skal gælde for anden erhvervsvirksomhed ved handel med eller køb af brugte genstande end den, der efter stk. 1, omfattes af loven, samt for auktionsholderes virksomhed vedrørende salg af brugte genstande.

¹ Loven har som udkast været notificeret i overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2015/1535 om en informationsprocedure med hensyn til tekniske forskrifter samt forskrifter for informationssamfundets tjenester (kodifikation).

Stk. 4. Justitsministeren kan for udøvelse af virksomhed som nævnt i stk. 1, nr. 3 og 4, fastsætte regler om tilladte aftalevilkår m.v., herunder om størrelsen af renter af udlånte beløb, som må kræves, uanset om virksomheden er etableret her i landet.

Kapitel 2

Bevilling

§ 2. Den, der driver virksomhed omfattet af loven, skal have bevilling udstedt af politiet.

Stk. 2. Justitsministeren fastsætter regler om et gebyr for udstedelse af bevilling og om sagsbehandlingen ved udstedelse af bevillinger i henhold til loven.

§ 3. Bevilling kan efter ansøgning meddeles personer, der

- 1) har forretningsadresse her i landet,
- 2) ikke er umyndige, jf. dog værgemålslovens § 43, stk. 1, under værgemål efter værgemålslovens § 5 eller under samværgemål efter værgemålslovens § 7, og
- 3) ikke er under rekonstruktionsbehandling eller konkurs.

Stk. 2. Bevilling kan nægtes den, der er dømt for strafbart forhold, såfremt forholdet begrunder en nærliggende fare for misbrug af bevillingen, jf. straffelovens § 78, stk. 2, eller der i øvrigt efter de oplysninger, der foreligger om den pågældendes personlige forhold, er særlig grund til at antage, at den pågældende ikke vil drive virksomheden på forsvarlig måde.

Stk. 3. Bevilling kan endvidere nægtes den, der har betydelig forfalden gæld til det offentlige, hvorved forstås gæld i størrelsesordenen 50.000 kr. eller derover.

§ 4. Bevilling kan meddeles her i landet hjemmehørende selskaber, foreninger, fonde og lignende, når medlemmerne af selskabets direktion og bestyrelse opfylder betingelserne i § 3, stk. 1, nr. 2 og 3. Udenlandske selskaber m.v. af den art, som er nævnt i 1. pkt., kan meddeles bevilling, hvis dette er hjemlet i international aftale eller i bestemmelser fastsat af justitsministeren.

Stk. 2. Bevilling kan nægtes, hvis der foreligger oplysninger om et medlem af selskabets direktion eller bestyrelse, som efter § 3, stk. 2 og 3, kan begrunde nægtelse af bevilling.

Stk. 3. Indtræder nye medlemmer i direktionen eller bestyrelsen, skal selskabet m.v. inden 14 dage efter indtrædelsen anmelde dette til politiet i

den politikreds, hvorfra virksomheden drives. Politiet afgør herefter, om bevillingen kan opretholdes.

§ 5. En bevilling bortfalder, når bevillingshaveren dør, eller hvis bevillingshaveren ophører med at opfylde en eller flere af betingelserne i § 3, stk. 1, eller § 4, stk. 1, jf. § 3, stk. 1 og jf. dog § 4, stk. 3. Det samme gælder, hvis anmeldelse efter § 4, stk. 2, ikke foretages rettidigt.

Stk. 2. Uanset stk. 1 kan en bevillingshavers dødsbo, en ægtefælle, der sidder i uskiftet bo, en bevillingshaver, der er under rekonstruktionsbehandling, en bevillingshavers konkursbo eller en værgemål for en bevillingshaver, der er under værgemål efter værgemålslovens §§ 5, 6 eller 7, fortsætte virksomheden uden bevilling med henblik på afvikling, afhændelse eller lignende af virksomheden, hvis fortsættelsen anmeldes til politiet inden 4 uger efter dødsfaldet, indledning af rekonstruktion, konkursdekretets afsigelse eller værgemålets iværksættelse. Adgangen hertil gælder 1 år efter den begivenhed, som medførte bevillingens bortfald. I særlige tilfælde kan politiet forlænge fristen.

Stk. 3. Justitsministeren kan dispensere fra bestemmelsen i stk. 1.

§ 6. En bevilling kan tilbagekaldes af politiet, hvis bevillingshaveren gør sig skyldig i grov eller gentagen tilsidesættelse af de pligter, der påhviler bevillingshaver efter denne lov eller de forskrifter, som er fastsat i henhold til loven, og der efter de udviste forhold er grund til at antage, at den pågældende ikke fremover vil drive virksomheden på forsvarlig måde. Det samme gælder, hvis betingelserne efter § 3, stk. 2, eller § 4, stk. 2, jf. § 3, stk. 2, for at nægte den pågældende bevilling er opfyldt.

Stk. 2. En bevilling kan endvidere tilbagekaldes af politiet, hvis bevillingshaveren har forfalden gæld til det offentlige på 100.000 kr. eller derover.

Stk. 3. En tilbagekaldelse efter stk. 1 og 2, kan ske for et tidsrum af 1 til 5 år eller indtil videre.

Stk. 4. Afgørelse om tilbagekaldelse skal indeholde oplysning om adgangen til efter § 7 at begære domstolsprøvelse og om fristen herfor.

§ 7. En afgørelse efter § 6, stk. 1, kan af den, afgørelsen vedrører, forlanges indbragt for domstolene. Anmodning herom skal fremsættes over for politiet inden 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende. Anklagemyndigheden indbringer sagen for retten efter reglerne i retsplejelovens kapitel 80 uden medvirken af domsmænd.

Stk. 2. Anmodning om afgørelsens indbringelse for retten efter stk. 1 har opsættende virkning, men retten kan ved kendelse bestemme, at den

pågældende under sagens behandling ikke må udøve virksomhed i henhold til bevillingen. Såfremt afgørelsen stadfæstes ved dom, kan det i denne bestemmes, at anke ikke har opsættende virkning.

Stk. 3. En afgørelse efter § 6, stk. 2, kan af den, afgørelsen vedrører, forlanges indbragt for domstolene. Anmodning herom skal fremsættes over for politiet inden 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende. Anklagemyndigheden anlægger sag mod den pågældende i den borgerlige retsplejes former.

Stk. 4. Anmodning om afgørelsens indbringelse for retten efter stk. 3 har ikke opsættende virkning, men retten kan ved kendelse bestemme, at den pågældende under sagens behandling skal have adgang til at udøve virksomhed i henhold til bevillingen. Ankes en dom, hvorved en tilbagekaldelse ikke stadfæstes, kan den ret, der har afsagt dommen, eller den ret, hvortil sagen er indbragt, bestemme, at virksomhed i henhold til bevillingen ikke må drives under ankesagens behandling.

§ 8. Er en bevilling bortfaldet efter § 5, tilbagekaldt efter § 6 eller frakendt efter straffelovens § 79, skal den straks afleveres til politiet.

Stk. 2. Ophører bevillingshaveren med at drive virksomhed omfattet af loven, afleveres straks bevillingen til politiet.

Kapitel 3 *Tilsyn m.v.*

§ 9. Inden virksomhed omfattet af loven påbegyndes, skal bevillingshaveren give politiet meddelelse om, hvor regnskabsmateriale og eventuelle forretningslokaler befinder sig. Bevillingshaveren skal give meddelelse om eventuelle senere ændringer heri tillige med en eventuel senere ændring af forretningsadressen.

Stk. 2. Politiet kan anmode bevillingshaveren om at meddele, hvor virksomhedens varelager befinder sig.

§ 10. Politiet har til enhver tid uden retskendelse mod behørig legitimation adgang til bevillingshaverens regnskabsmateriale, eventuelle forretningslokale samt varelager for at føre det nødvendige tilsyn med virksomheden.

§ 11. Tilbydes der bevillingshaveren genstande til køb eller som pant under omstændigheder, der kan begrunde mistanke om manglende lovlig adkomst, skal bevillingshaveren straks give politiet meddelelse og tilbageholde genstandene, indtil politiet kommer. Det samme gælder, hvis

bevillingshaveren efter aftalens indgåelse kommer i besiddelse af oplysninger, der kan begrunde mistanke om manglende lovlig adkomst.

Stk. 2. Justitsministeren kan fastsætte regler om bevillingshaverens undersøgelse af genstande, som tilbydes til køb eller som pant.

Kapitel 4 *Straffebestemmelser*

§ 12. Overtrædelse af § 2, stk. 1, § 4, stk. 2, 1. pkt., og §§ 8, 9 og 11 straffes med bøde.

Stk. 2. Der kan i forskrifter, som udstedes i henhold til loven, fastsættes straf af i form af bøde for overtrædelse af disse bestemmelser.

Stk. 3. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

Kapitel 5 *Andre bestemmelser*

§ 13. Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om udøvelse af virksomhed i henhold til loven.

Kapitel 6 *Ikrafttræden*

§ 14. Loven træder i kraft den 1. januar 2025.

Stk. 2. Lov om handel med brugte genstande samt pantelånevirkning, jf. lovbekendtgørelse nr. 1042 af 4. september 2015, ophæves.

Kapitel 7 *Territorialbestemmelse*

§ 15. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning helt eller delvist sættes i kraft for Grønland med de ændringer, som de grønlandske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning

2. Lovforslagets baggrund

3. Lovforslagets hovedpunkter

3.1. Marskandiserlovens anvendelsesområde

3.1.1. Gældende ret

3.1.1.1. Pantelånvirksomhed

3.1.1.2. Privates handel på loppemarkeder m.v.

3.1.1.3. Onlineauktioner

3.1.1.4. Undtagelser fra lovens anvendelsesområde

3.1.2. Udvalgets overvejelser

3.1.2.1. Internethandel, privatpersoners handel m.v.

3.1.2.2. Onlineauktioner

3.1.2.3. Onlinemarkedspladser

3.1.2.4. Pantelånvirksomhed

3.1.2.5. Brugte genstande

3.1.2.6. Undtagelser fra lovens område

3.1.2.7. Bemyndigelse til justitsministeren samt administrative forskrifter

3.1.3. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

3.2. Krav om bevilling

3.2.1. Gældende ret

3.2.2. Udvalgets overvejelser

3.2.3. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

3.3. Betingelser for at få bevilling

3.3.1. Gældende ret

3.3.2. Udvalgets overvejelser

3.3.3. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

3.4. Krav om fast forretningssted

3.4.1. Gældende ret

3.4.2. Udvalgets overvejelser

3.4.3. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

3.5. Bortfald og fratagelse af bevilling

3.5.1. Gældende ret

3.5.1.1. Bortfald af bevilling

3.5.1.2. Fratagelse af bevilling

3.5.2. Udvalgets overvejelser

3.5.3. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

3.6. Domstolsprøvelse

3.6.1. Gældende ret

3.6.1.1. Domstolsprøvelse af afgørelser om fratagelse af bevilling

3.6.1.2. Domstolsprøvelse af afgørelser om fratagelse af bevilling på grund af betydelig forfalden gæld til det offentlige

3.6.2. Udvalgets overvejelser

3.6.3. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

3.7. Den daglige drift af virksomheden

3.7.1. Gældende ret

3.7.1.1. Fælles regler for handel med brugte genstande samt pantelånevirkksomhed

3.7.1.1.1. Krav om førelse af forretningsbøger

3.7.1.1.2. Krav om legitimation

3.7.1.1.3. Registre

3.7.1.2. Særlige regler for handel med brugte genstande

3.7.1.3. Særlige regler for pantelånevirkksomhed

3.7.1.3.1. Pantelånevirkksomhed med hensyn til lotterisedler

3.7.1.3.2. Pantelånevirkksomhed med hensyn til andre effekter

3.7.2. Udvalgets overvejelser

3.7.2.1. Fælles regler for handel med brugte genstande og pantelånevirkksomhed

3.7.2.2. Særlige regler for handel med brugte genstande

3.7.2.3. Særlige regler for pantelånevirkksomhed

3.7.2.3.1. Pantelånevirkksomhed med hensyn til lotterisedler

3.7.2.3.2. Pantelånevirkksomhed med hensyn til andre effekter

3.7.3. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

3.8. Tilsyn

3.8.1. Gældende ret

3.8.1.1. Politiets adgang til at foretage eftersyn af forretningslokaler, varelagre og forretningsbøger

3.8.1.2. Den erhvervsdrivendes pligter i forbindelse med mistanke om manglende lovlig adkomst

3.8.2. Udvalgets overvejelser

3.8.3. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

3.9. Straf

3.9.1. Gældende ret

3.9.2. Udvalgets overvejelser

3.9.3. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

4. Konsekvenser for FN's verdensmål

5. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

6. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

7. Administrative konsekvenser for borgerne

8. Klimamæssige konsekvenser

9. Miljø- og naturmæssige konsekvenser

10. Forholdet til EU-retten

11. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

12. Sammenfattende skema

1. Indledning

Formålet med lovforslaget er – på baggrund af anbefalinger fra et sagkyndigt udvalg – at modernisere den gældende lov om handel med brugte genstande samt pantelånervirksomhed (herefter »marskandiserloven«), der er fra 1966. Det skal være med til at sikre kontrol med handel med brugte genstande og hindre videresalg af stjålne, forfalskede eller ulovligt udførte genstande.

Lovforslaget indeholder følgende hovedelementer:

- Udvidelse og præcisering af lovens anvendelsesområde på en række punkter, herunder i forhold til internethandel, onlineauktioner samt privatpersoner.
- Undtagelse af visse handler og pantelån fra lovens anvendelsesområde.
- Betingelser for opnåelse og opretholdelse af bevilling efter loven, herunder for juridiske personer.
- En pligt til at meddele politiet hvor virksomhedens regnskabsmateriale og eventuelle forretningslokaler befinder sig.
- En undersøgelsespligt for bevillingshaveren i forhold til genstande, der tilbydes til køb eller som pant, og pligt til politianmeldelse.
- Adgang til domstolsprøvelse af afgørelser efter loven.
- Regler om den daglige drift af virksomheden, f.eks. om at afkræve kunder legitimation.
- Regler om politiets tilsyn med virksomheder omfattet af loven.
- Regler om straf ved overtrædelse af relevante dele af loven.

2. Lovforslagets baggrund

Den daværende justitsminister nedsatte den 2. maj 2017 Udvalget om revision af auktionslederloven og lov om handel med brugte genstande samt pantelånervirksomhed.

Udvalget har været sammensat af en bred kreds af interessenter fra brancheorganisationer, relevante myndigheder, dommerstanden og advokatstanden.

Udvalget har haft til opgave at foretage en samlet gennemgang af auktionslederloven og loven om handel med brugte genstande samt de

administrative forskrifter, der er udstedt med hjemmel heri, og i relevant omfang udarbejde forslag til en moderniseret lovgivning på området.

Udvalget har bl.a. skullet overveje behovet for at ændre de gældende regler med henblik på at tilpasse dem den samfundsmæssige og teknologiske udvikling, herunder i forhold til anvendelsen af internettet. I den forbindelse har udvalget skullet overveje, hvordan de involverede hensyn, herunder hensynet til en effektiv kontrol af handelen med brugte genstande, hensynet til de erhvervsdrivende og hensynet til forbrugerne, samlet set bedst varetages.

Udvalget afgav den 17. marts 2022 betænkning nr. 1580/2022 om revision af auktionslederloven og lov om handel med brugte genstande samt pantelånvirksomhed (herefter »betænkning nr. 1580/2022«), der indeholder udvalgets udkast til en ny og moderniseret lov om handel med brugte genstande samt pantelånvirksomhed.

Lovforslaget svarer med enkelte ændringer til udvalgets lovudkast.

3. Lovforslagets hovedpunkter

3.1. Marskandiserlovens anvendelsesområde

3.1.1. Gældende ret

Marskandiserloven indeholder regler om selvstændig næringsvirksomhed ved handel med eller køb af brugte genstande og udlån af penge mod håndpant, og loven erstatter inden for sit anvendelsesområde bestemmelserne i næringsloven. Dele af lovens regler finder anvendelse på handel med eller køb af visse nærmere bestemte brugte genstande, uanset om virksomheden i øvrigt er omfattet af loven. Marskandiserloven, der er fra 1966, svarer indholdsmæssigt i det væsentlige til den oprindelige lov fra 1921, således at indførelsen i 1966 af en ny lov på området først og fremmest indebar en ajourføring og forenkling af dagældende lov.

Marskandiserlovens kapitel 1 (§ 1) fastlægger lovens anvendelsesområde.

Efter lovens § 1, stk. 1, gælder loven for selvstændig næringsvirksomhed ved

- 1) handel med eller køb af brugte genstande, der ikke sker som et sædvanligt led i en handelsvirksomhed med nye genstande eller i en håndværks- eller industrivirksomhed, og
- 2) udlån af penge mod håndpant, herunder pant i lotterisedler, og formidling af sådanne lån (pantelånvirksomhed).

Det følger af lovens § 1, stk. 2, at loven dog ikke gælder i en række nærmere opregnede tilfælde, jf. pkt. 3.1.1.4 nedenfor.

Af lovens § 1, stk. 3, fremgår, at i det omfang en virksomhed efter § 1, stk. 1 eller 2, er omfattet af loven, er virksomheden ikke undergivet reglerne i næringsloven.

Justitsministeren kan i medfør af lovens § 1, stk. 4, bestemme, at reglerne i lovens kapitel 3 om tilsyn m.v. helt eller delvist skal gælde for anden selvstændig næringsvirksomhed ved handel med eller køb af brugte genstande end den, der efter bestemmelsens stk. 1 og 2 er omfattet af loven, samt for auktionsholderes virksomhed vedrørende auktionssalg af brugte genstande.

Lovens kapitel 3 indeholder bl.a. en hjemmel for politiet til at foretage eftersyn af virksomhedernes forretningslokaler, varelagre og forretningsbøger (§ 13). Herudover er der i § 14 fastsat en pligt for bevillingshaveren til straks at give politiet meddelelse samt at tilbageholde genstande, hvis bevillingshaveren tilbydes genstande til køb eller som pant under omstændigheder, der kan begrunde mistanke om manglende lovlig adkomst.

Det fremgår af lovbemærkningerne til marskandiserloven, jf. Folketingstidende 1964-65, tillæg A, spalte 1275 ff. (herefter 1966-lovbemærkningerne til marskandiserloven), at baggrunden for bemyndigelsesbestemmelsen er at gøre det muligt at udvide anvendelsesområdet til også at omfatte anden handel med visse arter af brugte genstande, som erfaringsmæssigt ofte er genstand for tyverier.

Bemyndigelsesbestemmelsen er udnyttet ved udstedelse af bekendtgørelse nr. 7 af 9. januar 1969 om handel med brugte genstande samt pantelånvirksomhed. Det følger af bekendtgørelsens § 2, stk. 1, at reglerne i lovens kapitel 3 (om tilsyn m.v.) finder anvendelse på selvstændig næringsvirksomhed ved handel med eller køb af brugte

- 1) cykler og cykeldele,
- 2) dele af motorkøretøjer,
- 3) guld- og sølvvarer, juveler, ure, klæder, musikinstrumenter, båndoptagere, radio- og fjernsynsapparater samt foto- og filmapparater,

uanset om virksomheden i øvrigt er omfattet af loven, jf. lovens § 1, stk. 1 og 2. For disse virksomheder gælder endvidere bekendtgørelsens kapitel 2

og 3 (særlige regler for handel med brugte genstande), jf. pkt. 3.7.1.1 og 3.7.1.2 nedenfor.

3.1.1.1. Pantelånervirksomhed

Betegnelsen ”pantelåner” anvendes traditionelt om en erhvervsdrivende, der driver virksomhed med udlån af penge mod håndpant. Håndpant er en pantsætningsform, hvor skyldneren fratages muligheden for at råde over den pantsatte genstand, typisk ved at genstanden overgives til panthaveren (den erhvervsdrivende).

Af 1966-lovbemærkningerne til marskandiserloven fremgår bl.a., at baggrunden for reglerne om pantelånervirksomhed navnlig var at forebygge belåning og salg af stjålne genstande samt at forhindre misbrug og udnyttelse af kunderne.

Der henvises i øvrigt til betænkning nr. 1580/2022 side 123 ff.

3.1.1.2. Privates handel på loppemarkeder m.v.

Som anført, gælder marskandiserloven for selvstændig næringsvirksomhed, jf. lovens § 1, stk. 1.

Formuleringen ”selvstændig næringsvirksomhed” har navnlig givet anledning til afgrænsningsproblemer – og medført en uensartet praksis i politikredsene – i forhold til afgrænsningen over for privates handel på loppemarkeder m.v., der som udgangspunkt ikke kræver bevilling.

Justitsministeriet har ved cirkulære nr. 11110 af 24. februar 1997 på foranledning af et antal henvendelser samt på baggrund af en dom afsagt af Østre Landsret (U 1996.457 Ø) meddelt, at private personers lejlighedsvisе salg af egne brugte genstande på markeder (kræmmermarkeder m.v.) efter ministeriets opfattelse ikke kan anses for omfattet af begrebet ”selvstændig næringsvirksomhed”, og at salg af nævnte effekter derfor kan ske uden bevilling.

3.1.1.3. Onlineauktioner

Marskandiserloven sonderer ikke mellem, om handlen med brugte genstande sker i en fysisk butik eller på internettet.

Der ses imidlertid ikke i praksis at være eksempler på tilfælde, som vedrører, hvorvidt marskandiserloven finder anvendelse på onlineauktionsvirksomhed.

Det henvises i øvrigt til betænkning nr. 1580/2022, side 198 ff.

3.1.1.4. Undtagelser fra lovens anvendelsesområde

Det følger af marskandiserlovens § 1, stk. 2, at loven ikke gælder for

- 1) handel med eller køb af registreringspligtige motorkøretøjer,
- 2) handel med bøger og frimærker,
- 3) opkøb, der ikke sker på fast forretningssted, af genstande, der udelukkende afhændes til næringsdrivende til videresalg eller forarbejdning, samt
- 4) ydelse og formidling af lån mod håndpant i værdipapirer eller registreringspligtige motorkøretøjer eller for udlånsvirksomhed, der udøves af banker, sparekasser eller det kgl. assistenshus.

For så vidt angår undtagelsen om registreringspligtige motorkøretøjer fremgår det af 1966-lovbemærkningerne til marskandiserloven, at disse er undtaget, fordi registreringssystemet må antages på fornøden måde at forebygge omsætning af stjalne motorkøretøjer.

For så vidt angår undtagelsen om bøger og frimærker fremgår det af 1966-lovbemærkningerne til marskandiserloven, at det i overensstemmelse med gældende lov, hvorved der henvises til den oprindelige lov fra 1921, foreslås at gøre undtagelse for bøger og frimærker.

Bøger (og frimærker) blev således efter en række branchehenvendelser undtaget ud fra en betragtning om, at disse erhvervsdrivende ikke var omfattet af den personkreds, man forsøgte at regulere.

For så vidt angår undtagelsen om opkøb, der ikke sker på fast forretningssted, af genstande, der udelukkende afhændes til næringsdrivende til videresalg eller forarbejdning, fremgår det af lovbemærkningerne, at baggrunden for undtagelsen er, at det må antages, at den fornødne kontrol kan udøves over for den næringsdrivende, som køber genstanden(e), og som typisk vil være omfattet af marskandiserlovens regler om bevilling, tilsyn m.v.

Baggrunden for undtagelsen om ydelse og formidling af lån mod håndpant i værdipapirer eller registreringspligtige motorkøretøjer og udlånsvirksomhed, der udøves af banker, sparekasser eller det kgl. assistenshus fremgår ikke af lovbemærkningerne, men områderne er i dag undergivet en omfattende regulering i bl.a. lov om kapitalmarkeder, lov om registrering af køretøjer, lov om finansiel virksomhed m.v.

Der henvises i øvrigt til betænkning nr. 1580/2022 side 128 f.

3.1.2. Udvalgets overvejelser

Udvalget bemærker, at siden marskandiserloven blev indført, har den måde, handlen med brugte genstande foregår på, ændret sig væsentligt. Tidligere foregik handlen hovedsagelig lokalt via mindre (fysiske) marskandiserforretninger, hvor potentielle købere kunne møde op, besigtige udstillede genstande og forhandle pris m.v. med den handlende, og således at indgåelse af en aftale om køb eller salg og gensidig udveksling af ydelser skete direkte i butikken. Der eksisterer i dag naturligvis fortsat (fysiske) marskandiserforretninger, men i vidt omfang foregår handlen via internettet fra forskellige salgsplatforme, herunder f.eks. GulogGratis, DBA, netbutikker, sociale medier m.v. Det er endvidere i modsætning til tidligere både erhvervsdrivende og privatpersoner, der omsætter brugte genstande via sådanne salgskanaler. Herudover omsættes der i vidt omfang også brugte genstande på loppemarkeder og såkaldte ”hyldemarkeder”, hvor private kan leje salgshylder i genbrugsforretninger.

Marskandiserlovgivningen tager ikke højde for denne teknologiske og samfundsmæssige udvikling. F.eks. er en bevilling til handel med brugte genstande efter loven betinget af, at handlen finder sted fra et fast forretningssted med særskilte forretningslokaler. Et sådant krav har (en del) internethandlende vanskeligt ved at opfylde.

En repræsentant i udvalget har rejst spørgsmål om en ophævelse af de gældende regler på området. Baggrunden herfor er navnlig, at de mange professionelle handlende, der overholder lovens krav, stilles urimeligt i konkurrencemæssig henseende bl.a. som følge af, at der via internettet i vidt omfang foregår handel med samme varer, uden at reglerne overholdes, ligesom de specifikke krav, som de professionelle handlende skal opfylde, herunder i relation til fysisk forretningslokale med indgang fra gaden og førelsen af bøger over købte og solgte varer, er meget byrdefulde i lyset af den måde, sådan virksomhed drives i dag.

Udvalget har i lyset heraf indledningsvis overvejet behovet for at opretholde marskandiserlovgivningen.

Det fremgår af 1966-lovbemærkningerne, at baggrunden for reglerne navnlig var ønsket om at forebygge salg af stjålne genstande (hæleri). Det forhold, at marskandiserloven ikke er fulgt med udviklingen og således bl.a. ikke tager højde for internethandel, som udgør en stor del af handlen med brugte genstande i dag, kunne efter udvalgets opfattelse tale for at ophæve loven. Hertil kommer, at privatpersoner som udgangspunkt ikke er

omfattet af marskandiserloven, men i dag i vidt omfang ses at handle med brugte genstande på f.eks. sociale medier, loppemarkeder m.v. I praksis ses der endvidere eksempler på, at private handler med brugte genstande i et sådant omfang, at handlen har professionel eller erhvervsmæssig karakter, uden at disse personer har opnået fornøden bevilling til denne handel.

Hvis loven ophæves, vil det bl.a. indebære, at der fremover ikke stilles krav om, at marskandiserne skal have bevilling fra politiet til at drive virksomhed, og at politiet fremover ikke vil være tillagt tilsynsbeføjelser. En ophævelse af loven vurderes på den baggrund at kunne medføre, at der vil blive omsat stjalne brugte genstande i videre omfang, end det er tilfældet i dag. Det bemærkes herved, at antallet af indbrud i Danmark – sammenlignet med de øvrige nordiske lande og til trods for et ikke ubetydeligt fald de seneste år – er højt, og der omsættes således i praksis stjalne varer i større omfang.

Selvom antallet af tyverier er faldet de seneste år, er behovet for at forebygge handel med stjalne brugte genstande efter udvalgets opfattelse fortsat aktuelt, og det taler med betydelig vægt for, at loven opretholdes.

Udvalget finder på den baggrund efter en samlet vurdering, at den gældende lovgivning ikke bør ophæves, men derimod undergå en revision, således at loven ajourføres og justeres i forhold til den samfundsmæssige og teknologiske udvikling, herunder bl.a. ved at udvide lovens anvendelsesområde, jf. nærmere nedenfor.

Der henvises i øvrigt til betænkning nr. 1580/2022 side 129 ff.

3.1.2.1. Internethandel, privatpersoners handel m.v.

I forlængelse af overvejelserne om en ophævelse af reglerne på området har udvalget mere konkret overvejet, hvordan de gældende regler mest hensigtsmæssigt kan ændres, således at der tages højde for den samfundsmæssige og teknologiske udvikling, herunder i relation til den i dag udbredte handel med brugte genstande via internettet samt den handel med brugte genstande, der foretages af personer uden bevilling.

Som omtalt ovenfor, tager marskandiserloven i dag ikke højde for, at en meget betydelig del af handlen med brugte genstande foregår via internettet.

Udvalget finder, at der for så vidt angår internethandel i mindst samme omfang som ved enhver anden handel med brugte genstande, hvor handlen sker fra en fysisk butik, foreligger risiko for handel med stjålne genstande.

I lyset af, at formålet med loven navnlig er at forebygge hæleri, ses der derfor ikke at være grundlag for at regulere erhvervsdrivende, der driver internethandel, anderledes end erhvervsdrivende, der handler med brugte genstande fra en fysisk butik.

På den baggrund foreslår udvalget, at marskandiserloven bør omfatte internethandel med brugte genstande. Loven bør efter udvalgets opfattelse omfatte al onlinehandel. Det gælder også handel, der udbydes via applikationer til mobiltelefoner m.v.

Med forslaget sikres det, at personer, der erhvervmæssigt handler med brugte genstande, vil være omfattet af samme regelsæt, uanset om handlen sker fra en fysisk butik eller via internettet.

For så vidt angår lovens krav om fast forretningssted med særskilte forretningslokaler, jf. marskandiserlovens § 4, stk. 1, henvises til pkt. 3.4.1 og 3.4.2 nedenfor, hvoraf fremgår, at udvalget foreslår at ophæve lovens krav herom. Hermed omfattes handel med brugte genstande via internettet af loven, uden at den erhvervsdrivende samtidig råder over et fysisk butikslokale.

Hensynet til at forebygge hæleri gør sig også gældende for så vidt angår private salg af (stjålne) brugte genstande og taler efter udvalgets opfattelse for, at lovens anvendelsesområde i et vist omfang udvides til at omfatte private. Også hensynet til de erhvervsdrivende, som driver virksomhed med handel med brugte genstande, og som skal overholde en række krav i forbindelse med denne forretningsdrift, kan efter udvalgets opfattelse ud fra konkurrencehensyn tale for en sådan udvidelse.

Heroverfor står – ud over hensynet til at private bør kunne sælge egne effekter – at det ud fra bl.a. ressourcehensyn ikke synes hensigtsmæssigt, at enhver handel med brugte genstande uanset omfang omfattes af loven. Således findes en ændring, hvorefter private lejlighedsvis salg af egne brugte (overskuds)genstande betinges af en bevilling, at gå langt videre end de hensyn af politimæssig karakter, som loven varetager.

Udvalget foreslår herefter, at privatpersoners handel med eller køb af brugte genstande omfattes af loven, hvis den pågældende i erhvervmæssigt øjemed erhverver brugte genstande med henblik på

videresalg, når handlen ikke sker lejlighedsvist. Det er ikke i sig selv afgørende, om der tilsigtes opnået gevinst ved handlen, men derimod, om der ud fra en samlet vurdering af den pågældendes forhold erhverves brugte genstande med henblik på videresalg i erhvervsmæssigt øjemed, uanset at handlen ikke formelt betegnes som erhvervsmæssig. F.eks. vil privatpersoner, der fra deres hjem køber brugte genstande via internettet med henblik på at sælge genstandene videre til en højere pris, efter en konkret vurdering omfattes af loven.

Forslaget indebærer, at privatpersoners afholdelse af eller deltagelse i et loppemarked, hvor der sælges egne eller nære familiemedlemmers brugte genstande, som udgangspunkt ikke udgør handel i erhvervsmæssigt øjemed, når handlen kun sker lejlighedsvist. Derimod vil det som altovervejende hovedregel være handel i erhvervsmæssigt øjemed, hvis en privatperson på loppe- og kræmmermarkeder, i antikvitets- og marskandiserforretninger, på onlineauktioner eller via andre salgsplatforme på internettet erhverver varer, som sælges igen, og i disse tilfælde skal den pågældende overholde lovens krav og pligter, herunder krav om bevilling m.v.

Udvalget finder således, at der er behov for i loven at tydeliggøre, at enhver, der i erhvervsmæssigt øjemed driver den af loven omfattede virksomhed, omfattes af lovens anvendelsesområde, uanset om en sådan handel ikke formelt betegnes som erhvervsmæssig. Der er med forslaget ikke tilsigtet ændring af, hvad der efter den forbrugerbeskyttende lovgivning, herunder bl.a. markedsføringsloven, skal forstås ved "en erhvervsdrivende". I bemærkningerne til markedsføringslovens § 2 fremgår, at begrebet "erhvervsdrivende" defineres bredt og skal forstås som fysiske eller juridiske personer, der udøver privat erhvervsvirksomhed og offentlig erhvervsvirksomhed, som kan sidestilles hermed. Videre fremgår, at bedømmelsen af, om en fysisk person kan anses for at udøve erhvervsvirksomhed, beror på en samlet vurdering af den pågældendes forhold. Det er ikke et krav, at vedkommende udelukkende er beskæftiget som erhvervsdrivende eller har fast forretningssted. Det er heller ikke afgørende, om der tilsigtes opnået en gevinst ved virksomheden, men virksomheden må dog have et vist omfang og være af en vis varighed.

Kravet om, at virksomheden må have et vist omfang og være af en vis varighed, indebærer, at den, der få gange, f.eks. i forbindelse med oprydning i hjemmet eller hos et familiemedlem, sælger brugte genstande ved f.eks. leje af hyldeplads i en genbrugsforretning, ved køb eller leje af en stand på et loppemarked eller ved salg på onlineauktioner eller andre

salgsplatforme på internettet, ikke omfattes af loven. Sådanne salg må således anses som lejlighedsvis salg. Derimod vil den, der på fast basis eller flere gange årligt køber brugte genstande og videresælger disse på loppemarkeder eller via salgsplatforme på internettet m.v. omfattes af reglerne.

Afslutningsvis har udvalget overvejet, hvorvidt bestemmelsen i marskandiserlovens § 1, stk. 3, om, at en virksomhed ikke er undergivet reglerne i næringsloven, i det omfang virksomheden er omfattet af marskandiserloven, bør opretholdes. Der er imidlertid i de senere år foretaget så væsentlige ændringer i næringsloven, hvorved lovens anvendelsesområde er blevet indskrænket, at henvisningen i marskandiserloven i dag er uden indholdsmæssig betydning. På den baggrund foreslår udvalget, at bestemmelsen udgår.

Der henvises i øvrigt til betænkning nr. 1580/2022 side 131 ff.

3.1.2.2. Onlineauktioner

Formålet med marskandiserloven er navnlig at forebygge videresalg af stjålne genstande (hæleri), herunder gennem en effektiv politimæssig kontrol med handel med brugte genstande.

Marskandiserloven finder i dag kun anvendelse på en relativt begrænset personkreds.

I lyset af, at handlen med brugte genstande i dag i vidt omfang sker via internettet og af personer uden bevilling, har udvalget som nævnt foreslået at udvide lovens anvendelsesområde, således at loven også finder anvendelse på privatpersoners handel med brugte genstande i erhvervsmæssigt øjemed, jf. pkt. 3.1.2 ovenfor. Udvalget har som nævnt samtidig foreslået at ophæve marskandiserlovens krav om fast forretningssted, jf. pkt. 3.4.2 nedenfor. Samlet set vil de nævnte forslag efter udvalgets opfattelse indebære, at loven fremover vil finde anvendelse på en langt større personkreds og dermed kunne sikre, at personer, der (i erhvervsmæssigt øjemed) handler med brugte genstande, vil være omfattet af det samme regelsæt, uanset om handlen sker fra en fysisk butik eller via internettet.

Marskandiserloven ses udvalget bekendt ikke bragt i anvendelse på onlineauktionsvirksomhed. Det til trods for, at onlineauktioner har flere fællestræk med almindelig internethandel (med brugte genstande) end med traditionelle fysiske auktioner. Således foregår internethandel med brugte genstande ligesom onlineauktionsvirksomhed uden fysisk tilstedeværelse

af hverken køber eller sælger via f.eks. computer eller applikationer til mobiltelefoner m.v. og dermed uden et personligt møde, ligesom der gælder en almindelig fortrydelsesret med hensyn til nævnte køb. Herudover er der efter udvalgets opfattelse i samme omfang som enhver anden handel med brugte genstande, uanset om det sker fra en fysisk butik eller via internettet, en væsentlig interesse i at sikre, at der ikke sker handel med brugte, stjålne genstande.

På den baggrund finder udvalget, at der ikke er grundlag for at regulere erhvervsdrivende, der driver onlineauktionsvirksomhed, anderledes end erhvervsdrivende, der handler med brugte genstande fra en fysisk butik eller via internettet. Det må gælde, uanset om den erhvervsdrivende, der driver onlineauktionsvirksomhed, optræder som formidler mellem køber og sælger, eller om den pågældende sælger genstande, der er modtaget i kommission, og som bortauktioneres mod et honorar, der opkræves hos enten sælger, køber eller begge (kommissionssalg).

Udvalget foreslår herefter, at marskandiserlovens anvendelsesområde udvides til også at omfatte onlineauktioner. En sådan udvidelse af lovens anvendelsesområde vil medføre, at også erhvervsdrivende, der driver onlineauktionssalg, fremover pålægges visse administrative og økonomiske byrder, herunder i form af krav om bevilling fra politiet til at drive virksomhed, dokumentation for virksomhedens handel, afkrævning af kunders legitimation, videregivelse af meddelelse til politiet, hvis den erhvervsdrivende tilbydes genstande, der kan begrunde mistanke om manglende lovlig adkomst m.v. Der er imidlertid tale om pligter, som øvrige erhvervsdrivende, der handler med brugte genstande fra fysiske butikker, er underlagt i dag, og som bør gælde uanset salgsplatform eller -metode. Efter udvalgets opfattelse kan det således virke konkurrenceforvridende over for sådanne erhvervsdrivende, hvis erhvervsdrivende, der driver onlineauktionssalg, ikke er underlagt de samme restriktioner, desuagtet at de varekategorier, der udbydes, er de samme.

Med henblik på at sikre, at den nye bestemmelse om marskandiserlovens anvendelsesområde er teknologineutral, foreslår udvalget, at loven skal finde anvendelse på ”onlineauktioners salg af brugte genstande”. Onlineauktioner vil – foruden auktioner, der tilgås via computer – være auktioner, der udbydes via applikationer til mobiltelefoner m.v. Bestemmelsen vil omfatte såvel onlineauktioner, hvor der formidles handel med brugte genstande mellem sælger og køber, som auktioner, hvor der sælges brugte genstande, der er modtaget i kommission.

Forslaget indebærer bl.a., at erhvervsdrivende, der afholder onlineauktioner, skal have bevilling af politiet til at drive virksomheden (lovforslagets § 2), og at politiet fører tilsyn med virksomheden. Forslaget indebærer endvidere, at sådanne erhvervsdrivende er underlagt en række pligter, herunder f.eks. pligt til at give politiet meddelelse, hvis den pågældende tilbydes genstande, der kan begrunde mistanke om manglende lovlig adkomst.

Der henvises i øvrigt til betænkning nr. 1580/2022 side 194 ff.

3.1.2.3. Onlinemarkedspladser

Onlinemarkedspladser – dvs. platforme der giver mulighed for, at der på platformen mellem en sælger og en køber indgås aftaler om f.eks. handel med brugte genstande – er ikke omfattet af marskandiserlovens anvendelsesområde.

Udvalget har i den forbindelse overvejet, om der med henblik på at forebygge handel med stjålne genstande bør indføres en bestemmelse i marskandiserloven, hvorefter udbydere af onlinemarkedspladser ved køb og salg af brugte genstand inden aftaleindgåelsen skal sikre sig identiteten på sælger og køber.

I lyset af, at formålet med marskandiserloven navnlig er at forebygge videresalg af stjålne genstande, finder udvalget det på den ene side hensigtsmæssigt at indføre regulering, som vil kunne understøtte politiets muligheder for at efterforske og opklare sager, hvor der er sket salg af stjålne genstande via onlinemarkedspladser. Det må desuden antages, at en person – forudsat, at vedkommende er bekendt med eller har mistanke om, at en genstand er stjålet – vil være mindre tilbøjelig til at sælge eller købe genstanden, hvis den pågældende skal identificere sig inden aftaleindgåelsen på onlinemarkedspladser.

På den anden side vil det som udgangspunkt ikke være muligt at indføre national regulering, som pålægger udenlandske onlinemarkedspladser, herunder f.eks. Facebook, Amazon, eBay m.v., en pligt til at sikre identiteten på private købere og sælgere, inden der indgås aftale om handel på platformen, jf. e-handelslovens § 4, hvorefter tjenesteudbydere, som er etableret i et andet medlemsland, kun skal overholde de krav og regler, som findes i den medlemsstat, hvori denne er etableret. Det vurderes i den forbindelse uhensigtsmæssigt, at det ikke med national regulering vil være muligt at pålægge *alle* onlinemarkedspladser de samme forpligtelser. Hertil bemærkes, at det antages, at handel med brugte genstande i vidt

omfang omsættes på udenlandske onlinemarkedspladser, herunder f.eks. Facebook.

Efter en samlet vurdering finder udvalget herefter, at der ikke på nuværende tidspunkt er grundlag for i loven at indføre en bestemmelse, hvorefter udbydere onlinemarkedspladser etableret her i landet forpligtes til at sikre identiteten på køber og sælger, inden der indgås aftale om handel på platformen. Udvalget finder dog, at udviklingen på området bør følges tæt, således at der iværksættes relevante lovgivningsinitiativer, hvis der på et senere tidspunkt konkret måtte opstå behov herfor.

Der henvises i øvrigt til betænkning nr. 1580/2022 side 134 ff.

3.1.2.4. Pantelånevirkksomhed

Udvalget har overvejet, om pantelånevirkksomhed fortsat bør være omfattet af marskandiserloven.

Indledningsvis bemærker udvalget, at baggrunden for reglerne om pantelånevirkksomhed navnlig var at forebygge belåning og salg af stjålne genstande samt at forhindre misbrug og udnyttelse af kunderne.

Spørgsmålet om, hvorvidt pantelånevirkksomhed fortsat bør være reguleret i marskandiserloven, afhænger efter udvalgets opfattelse af bl.a. omfanget og den forventede udbredelse af pantelånevirkksomhed i Danmark, samt hvilke regler, der i øvrigt gælder for sådan virksomhed, og om disse regler i tilstrækkeligt omfang varetager de relevante beskyttelseshensyn.

Finansiering af akut likviditetsbehov synes i dag i almindelighed kun i yderst begrænset omfang at ske ved pantsætning hos en pantelånevirkksomhed. Sådan låntagning foretages derimod typisk i pengeinstitutter eller hos finansieringsselskaber.

Det forhold, at der er ganske få pantelånevirksomheder i Danmark, og at reglerne derfor kun har betydning for en ganske snæver kreds, kunne tale for, at disse ophæves.

Det kan ikke udelukkes, at flere virksomheder fremover vil udbyde lån med håndpant i brugte genstande og sådanne lignende lån, og dette må særligt antages at gælde, hvis reglerne om pantelånevirkksomhed, herunder reglerne om den maksimale rente, en pantelånevirkksomhed må opkræve, ophæves. Dette taler efter udvalgets opfattelse for, at reglerne opretholdes.

Navnlig reglerne i kreditaftaleloven varetager – i hvert fald ved traditionel pantelånevirkksomhed – forbrugerbeskyttelseshensyn ved at stille krav om

kreditvurdering og en række oplysningspligter vedrørende det lån, som optages. Kreditaftaleloven indeholder imidlertid – i modsætning til marskandiserloven – ikke regler om f.eks. bevilling og tilsyn m.v. med pantelånere, ligesom konceptet ”salg med tilbagekøbsret” som udgangspunkt ikke omfattes af kreditaftalelovens regler. Heller ikke hensynet til at forebygge belåning og salg af stjålne genstande varetages af kreditaftalelovens regler. Disse forhold taler efter udvalgets opfattelse endvidere for en opretholdelse af panterlåneregelsættet.

Hertil kommer, at marskandiserlovens pantelåneregelsæt vurderes at medvirke til en minimering af risikoen for omsætning via pantelån af stjålne genstande.

Udvalget foreslår på den baggrund, at pantelånervirksomhed fortsat – tillige med konceptet ”salg med tilbagekøbsret” – omfattes af loven, idet reglerne dog foreslås moderniseret.

Der henvises i øvrigt til betænkning nr. 1580/2022 side 137 f.

3.1.2.5. Brugte genstande

Marskandiserloven omfatter i dag alene handel med eller køb af brugte genstande. Idet der i vidt omfang også omsættes stjålne ubrugte (nye) genstande, har udvalget overvejet, om lovens anvendelsesområde bør udvides til også at omfatte sådanne genstande.

Udvalget finder imidlertid, at en udvidelse af lovens anvendelsesområde til også at omfatte ubrugte genstande, og som ville indebære bl.a., at stort set alle forretningsdrivende, herunder også dagligvarebutiksindehavere, skulle have bevilling, være underlagt tilsyn m.v., ville være alt for omfattende. Der ville således reelt blive tale om en genindførelse af – i udvidet form – reglerne i næringsloven, hvis anvendelsesområde over de senere år er blevet væsentligt indskrænket. Hæleribestemmelsen i straffelovens § 290, stk. 1, suppleret med de almindelig tingsretlige regler om vindikation m.v. må for så vidt angår ubrugte genstande være tilstrækkelig.

Herefter foreslår udvalget, at marskandiserloven som hidtil alene skal regulere handel med eller køb af brugte genstande. Med brugte genstande forstås løsøregenstande, der i vidt omfang har bevaret den funktionalitet, som den pågældende genstand havde som ny, således at den dermed kan genanvendes uden videre eller efter reparation. En genstand er således normalt brugt, når den er taget i brug. Dog kan en genstand, der ikke har været taget i brug, være omfattet af begrebet ”brugte genstande”, hvis den

pågældende genstand f.eks. har været ejet af en privatperson, der har købt genstanden til endeligt forbrug.

Af loven omfattes endvidere som hidtil erhvervsmæssigt køb af brugte genstande, som ikke videresælges, men forarbejdes håndværksmæssigt eller industrielt. Derimod vil en handelsvirksomhed, der afsætter nye genstande, uden bevilling kunne drive handel med brugte genstande, f.eks. brugte genstande, der er taget i bytte ved salg af nye genstande, såfremt dette er sædvanligt inden for den pågældende branche, og under forudsætning af, at omfanget af denne handel ikke under hensyn til virksomhedens afsætning af nye varer går ud over, hvad der er sædvanligt inden for branchen. På samme måde vil håndværks- eller industrivirksomheder som hidtil kunne drive handel med eller købe brugte genstande uden bevilling, i det omfang det inden for vedkommende branche er sædvanligt, at dette sker som led i virksomhed af den pågældende art.

Der henvises i øvrigt til betænkning nr. 1580/2022 side 138 f.

3.1.2.6. Undtagelser fra lovens område

Udvalget har overvejet, hvorvidt de gældende undtagelser fra lovens anvendelsesområde fortsat er relevante i dag.

For så vidt angår undtagelsen om registreringspligtige motorkøretøjer finder udvalget, at det nuværende registreringssystem, hvor (registreringspligtige) motorkøretøjer optages i et offentligt køretøjsregister, på forsvarlig måde er egnet til at forebygge og opklare sager om omsætning af stjålne motorkøretøjer. Det foreslås derfor, at undtagelsen opretholdes.

Derimod ses der ikke at være en særlig begrundelse for at opretholde undtagelsen om bøger og frimærker, hvorfor denne foreslås ophævet. Det bemærkes herved, at såvel sjældne bøger som sjældne frimærker kan være kostbare, og at der er tale om let omsættelige varer.

Hensynet til, at der ikke omsættes stjålne genstande ved opkøb, der ikke sker på fast forretningssted m.v., blev tidligere varetaget gennem ordningen med såkaldte vandrebrev. Vandrebrev er i dag afskaffet, og der ses derfor ikke at være grund til at undtage nævnte opkøb fra lovens anvendelsesområde. Det foreslås derfor, at undtagelsen ophæves.

For så vidt angår undtagelsen om ydelse og formidling af lån m.v. bemærker udvalget, at området i dag allerede er undergivet en omfattende

regulering i bl.a. lov om kapitalmarkeder, lov om finansiel virksomhed m.v. På den baggrund foreslås det, at undtagelsen opretholdes.

Udvalget finder, at salg af brugte genstande, der foretages af godkendte almenvelgørende eller almennyttige foreninger m.v. og af religiøse samfund, for så vidt genstandene er modtaget vederlagsfrit, udtrykkeligt bør undtages fra lovens anvendelsesområde. For at være omfattet af bestemmelsen bør sådanne foreninger og lign. samt religiøse samfund være godkendt i medfør af ligningslovens § 8 A og § 12, stk. 2 og 3, og bekendtgørelse nr. 1656 af 19. december 2018 om godkendelse m.v. efter ligningslovens § 8 A, stk. 2, og § 12, stk. 3 med senere ændringer.

Undtagelsen vil herefter finde anvendelse på salg af brugte genstande i genbrugsbutikker eller lign. drevet af f.eks. Kræftens Bekæmpelse, Røde Kors m.v.

Det er udvalgets opfattelse, at det vil være hensigtsmæssigt at undtage sådanne foreninger m.v. og religiøse samfund, henset til deres almenvelgørende eller på anden måde almennyttige formål, samt henset til, at det vil påføre sådanne foreninger m.v. og religiøse samfund økonomiske og administrative byrder, hvis de omfattes af lovens anvendelsesområde, herunder krav om bevilling m.v. Da undtagelsen omfatter genstande, som er modtaget vederlagsfrit, og der derfor typisk vil være tale om salg af donerede genstande af mindre værdi, finder udvalget, at en sådan undtagelse fra lovens anvendelsesområde vil være ubetænkeligt i forhold til lovens hovedformål, som er at sikre kontrollen med handel med brugte genstande og hindre videresalg af stjålne, forfalskede eller ulovligt udførte genstande.

Om Det kgl. assistenshus, der er omtalt i lovens § 1, stk. 12, nr. 4, og § 17 samt bekendtgørelsens § 23, bemærker udvalget, at det blev nedlagt omkring 1970. Henvisninger til assistenshuset bør derfor at udgå af loven.

3.1.2.7. Bemyndigelse til justitsministeren samt administrative forskrifter

Som anført, har justitsministeren i dag mulighed for ved bekendtgørelse at bestemme, at erhvervsvirksomhed med handel med brugte genstande, som ikke omfattes af marskandiserlovens anvendelsesområde, skal omfattes af lovens regler om tilsyn m.v.

Bemyndigelsesbestemmelsen bør efter udvalgets opfattelse opretholdes, da der også fremover vil kunne opstå behov for at regulere erhvervsvirksomhed, som ikke omfattes af loven. Det gælder f.eks. tilfælde, hvor der i løbet af en kort periode inden for en bestemt branche

konstateres flere tilfælde af tyveri eller hæleri i videre omfang. Det bemærkes herved, at området for, hvilke varer der typisk er genstand for tyveri, ændres over tid. Udvalget foreslår på den baggrund, at bemyndigelsesbestemmelsen opretholdes.

Udvalget foreslår i forlængelse heraf, at den nuværende opregning i § 2, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 7 af 9. januar 1969 om handel med brugte genstande samt pantelånervirksomhed moderniseres og gøres teknologineutral, således at f.eks. elektroniske apparater og tilbehør hertil også omfattes af lovens kapitel 3 om tilsyn m.v. Efter udvalgets opfattelse bør bestemmelsen i § 2, stk. 1, endvidere omfatte alle andre brugte genstande og partier af brugte genstande, der har en vis værdi og er nemme at afsætte, og som derfor er populære hælervarer. Der foreslås på den baggrund i bekendtgørelsen indsat en opsamlingsbestemmelse, hvorefter reglerne i lovens kapitel 3 om tilsyn m.v. finder anvendelse på erhvervsvirksomhed ved handel med eller køb af andre brugte genstande eller partier af brugte genstande til en købs- eller salgspris, som overstiger 5.000 kr. Bestemmelsen omfatter således bl.a. brugte genstande, der er taget i bytte ved salg af nye genstande.

Justitsministeren har – ud over bemyndigelsen til at lade visse former for erhvervsvirksomhed være omfattet af lovens regler om tilsyn m.v. – også mulighed for ved bekendtgørelse at bestemme, at auktionsholderes virksomhed vedrørende auktionssalg af brugte genstande skal omfattes af lovens regler om tilsyn m.v.

Udvalget har overvejet behovet for en nærmere regulering af auktionsholderens virksomhed, herunder om en eventuel regulering af området bør ske ved lov eller bekendtgørelse.

Udvalget bemærker i den sammenhæng, at en auktionsholder forestår den praktiske afvikling af auktioner, og at auktionsholderen alene formidler salg af brugte genstande på auktion. På auktioner er der imidlertid – som i forbindelse med enhver anden handel med brugte genstande – risiko for, at der omsættes stjålne genstande.

Efter udvalgets opfattelse er risikoen herfor størst ved onlineauktionssalg. Onlineauktionsvirksomheder foretager salg via internettet på auktionslignende vilkår, og der er for sådanne salg ikke krav i lovgivningen om en beskikket auktionsleders deltagelse. Sådant onlineauktionsvirksomhed foreslås af udvalget fremover omfattet af marskandiserloven, jf. pkt. 3.1.2.2 ovenfor.

Vedrørende salg på traditionelle fysiske auktioner er der krav i auktionslederloven om, at en auktionsleder beskikket af justitsministeren er til stede på auktionen og påser, at lovgivningen overholdes. Auktionslederen er i den forbindelse forpligtet til at påse, at der ikke foreligger omstændigheder, som tyder på manglende lovlig adkomst til det, der bortsælges ved auktion (auktionslederlovens § 8, stk. 1, 1. led).

Der findes på den baggrund efter udvalgets opfattelse ikke på nuværende tidspunkt anledning til at foreslå en nærmere regulering af auktionsholderes virksomhed. Det kan imidlertid ikke afvises, at der fremover vil kunne opstå et behov for at lade auktionsholdere være omfattet af marskandiserlovens regler om tilsyn m.v. Udvalget foreslår på den baggrund bemyndigelsesbestemmelsen i relation til auktionsholdervirksomhed opretholdt.

3.1.3. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Justitsministeriet er enig i udvalgets overvejelser og forslag, og lovforslaget er med lovtekniske tilpasninger udformet i overensstemmelse hermed.

I forhold til udvalgets forslag er det dog i ordlyden præciseret, at loven kun har til hensigt at regulere aktører, der er etableret her i landet, medmindre der er tale om aftalevilkår m.v. i forbindelse med udøvelsen af pantelånervirksomhed, jf. herved pkt. 10 om forholdet til EU-retten.

Der henvises til lovforslagets § 1 og bemærkningerne hertil.

3.2. Krav om bevilling

3.2.1. Gældende ret

Efter marskandiserlovens § 2, stk. 1, skal den, der driver virksomhed omfattet af loven, have bevilling. Bevillingen, der meddeles enten til handel med brugte genstande eller til pantelånervirksomhed, udstedes af politiet. Bevillingen giver ret til at drive virksomhed i og fra den politikreds, bevillingen omfatter, jf. § 2, stk. 2. Efter bekendtgørelse nr. 1096 af 21. august 2018 behandles sager om bevilling af politidirektøren i Midt- og Vestjyllands Politi. Efter bestemmelsens stk. 3 betales der 80 kr. for udstedelse af en bevilling til handel med brugte genstande eller bevilling til pantelånervirksomhed.

I 1966 blev gebyret efter § 2, stk. 3, fastsat til 80 kr. for udstedelse af bevilling til pantelånervirksomhed eller bevilling til handel med brugte genstande.

Der henvises i øvrigt til betænkning nr. 1580/2022 side 142 f.

3.2.2. Udvalgets overvejelser

Af hensyn til muligheden for at føre et effektivt tilsyn med erhvervsmæssig handel med brugte genstande samt pantelånervirksomhed og salg med tilbagekøbsret finder udvalget, at marskandiserlovens krav om bevilling bør opretholdes. Videre finder udvalget, at politiet fortsat skal udstede bevilling under hensyn til, at politiet også fremover bør være tilsynsførende myndighed.

Efter marskandiserlovens § 2, stk. 2, 2. pkt., giver en bevilling ret til at drive virksomhed i og fra den politikreds, bevillingen omfatter.

Denne geografiske afgrænsning – som hænger sammen med bl.a. lovens regler om krav til fast forretningssted – bør efter udvalgets opfattelse moderniseres. Det er således i dag ofte forekommende, at handlen foregår via internettet, og det taler for, at den geografiske afgrænsning af bevillingen udgår. Heroverfor står hensynet til, at politiet som tilsynsmyndighed kan føre et effektivt tilsyn.

Efter en samlet afvejning af de modsatrettede hensyn og i lyset af den samfundsmæssige og teknologiske udvikling foreslår udvalget, at en bevilling til virksomhed med handel med brugte genstande eller pantelånervirksomhed ikke afgrænses geografisk.

Derimod foreslås det, at bevilling meddeles af politiet, og at det herefter vil påhvile politiet i den politikreds, hvor virksomheden drives, at føre tilsyn med den omhandlede virksomhed. Der henvises herom i øvrigt til pkt. 3.8 og gennemgangen nedenfor.

Med hensyn til betaling for udstedelse af bevilling finder udvalget, at der fortsat skal betales et omkostningsbestemt gebyr for at få udstedt en bevilling til at drive handel med brugte genstande eller pantelånervirksomhed. Gebyrets størrelse må efter udvalgets opfattelse dog bero på en nærmere udredning af omkostningerne forbundet med udstedelse af bevilling og de økonomiske konsekvenser i øvrigt forbundet med det lovforslag, der skal udmønte udvalgets forslag. På den baggrund foreslår udvalget, at bestemmelsen om betaling for udstedelse af bevilling opretholdes, men moderniseres sprogligt.

3.2.3. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Justitsministeriet er enig i udvalgets overvejelser og forslag, og lovforslaget er med lovtekniske tilpasninger udformet i overensstemmelse hermed.

I forhold til udvalgets forslag er der dog tilføjet en bemyndigelse til at fastsætte regler om sagsbehandlingen ved udstedelse af bevillinger i henhold til loven. Der vil i medfør af bestemmelsen blive fastsat regler i overensstemmelse med servicedirektivets artikel 13, herunder om sagsbehandlingstid, jf. herved pkt. 10 om forholdet til EU-retten.

Der henvises til lovforslagets § 2 og bemærkningerne hertil.

3.3. Betingelser for at få bevilling

3.3.1. Gældende ret

Der er en række betingelser, som skal være opfyldt for at opnå bevilling til at drive visse former for selvstændig næringsvirksomhed ved handel med eller køb af brugte genstande og pantelånvirksomhed.

Ifølge marskandiserlovens § 3, stk. 1, har den, der opfylder næringslovens betingelser for erhvervelse af næringsbrev som handlende, håndværker og industridrivende, ret til bevilling.

I 1966, da marskandiserloven blev vedtaget, skulle en person efter næringsloven opfylde følgende betingelser for at få næringsbrev (og dermed også for at få bevilling til at drive handel med brugte genstande eller pantelånvirksomhed):

- 1) have danske indfødsret,
- 2) have bopæl i landet,
- 3) være myndig eller efter myndighedsloven have fået tilladelse til på egen hånd at drive den virksomhed, hvortil den pågældende søger om bevilling, og
- 4) ikke være under konkurs.

Efter marskandiserlovens § 3, stk. 2, kan justitsministeren tillade, at bevilling meddeles, selv om de i stk. 1 nævnte betingelser ikke er opfyldt.

Efter § 3, stk. 3, 1. pkt., kan bevilling nægtes, hvis ansøgeren er dømt for strafbart forhold, der begrundet en nærliggende fare for misbrug af bevillingen, eller hvis der i øvrigt efter de oplysninger, der foreligger om ansøgers personlige forhold, er særlig grund til at antage, at den pågældende ikke vil drive virksomheden på forsvarlig måde. Bevilling kan endvidere nægtes, hvis ansøgeren har betydelig forfalden gæld til det

offentlige, hvorved forstås beløb i størrelsesordenen 50.000 kr. og derover, jf. § 3, stk. 3, 2. pkt.

Hvis ansøgeren er et selskab med begrænset hæftelse, kan bevilling nægtes, hvis der om et medlem af selskabets direktion eller bestyrelse foreligger oplysninger, som efter § 3, stk. 3, kan begrunde nægtelse af bevilling. Indtræder nye medlemmer i direktionen eller bestyrelsen, skal der inden 14 dage foretages anmeldelse herom til politiet, der afgør, om bevillingen kan opretholdes, jf. § 3, stk. 4.

Om baggrunden for, at bevilling kan nægtes, hvis ansøgeren er dømt for strafbart forhold, der begrunder en nærliggende fare for misbrug af bevillingen, eller der i øvrigt efter de oplysninger, der foreligger om vedkommendes personlige forhold, er særlig grund til at antage, at den pågældende ikke vil drive virksomheden på forsvarlig måde, fremgår det af lovbemærkningerne, jf. Folketingstidende 1964-65, tillæg A, spalte 1287-1288, at ”under hensyn til de særlige muligheder, der foreligger for, at personer, der driver virksomhed af den her omhandlede beskaffenhed, kan misbruge deres virksomhed, navnlig ved køb af stjålne varer, kan det imidlertid ikke anses for forsvarligt helt at ophæve adgangen til at nægte bevilling i tilfælde, hvor risikoen for sådant misbrug i særlig grad er konkret begrundet”.

Det bemærkes i den forbindelse, at f.eks. en ren straffeattest ikke er en betingelse for at opnå bevilling. Bestemmelsen indebærer, at politiet alene har mulighed for at nægte en person bevilling, hvis politiet konkret vurderer, at der er fare for misbrug af bevillingen eller fare for, at virksomheden ikke vil blive drevet på forsvarlig måde.

Der henvises i øvrigt til betænkning nr. 1580/2022 side 144 ff.

3.3.2. Udvalgets overvejelser

Et af lovens hovedformål er at begrænse omsætningen af stjålne genstande, og udvalget finder det derfor hensigtsmæssigt, at handel med brugte genstande og pantelånvirksomhed fortsat skal være betinget af opnåelse af bevilling hertil, jf. pkt. 3.2.2 ovenfor. Udvalget finder i den forbindelse, at betingelserne for at opnå bevilling af gennemsigtighedshensyn bør fremgå direkte af marskandiserloven.

Ved fastsættelsen af betingelserne for, hvornår bevilling efter marskandiserloven kan meddeles, bemærker udvalget, at betingelserne for bevilling i den nugældende marskandiserlov i vidt omfang svarer til, hvad der i øvrigt gælder i anden lovgivning for virksomhed, hvortil der kræves

offentlig autorisation, beskikkelse, bevilling, godkendelse eller lignende, og udvalget finder derfor, at betingelserne i relevant omfang bør opretholdes, jf. straks nedenfor. For så vidt angår henvisningen til næringsloven er denne dog i lyset af de senere års ændringer af nævnte lov uden selvstændigt indhold, og udvalget finder derfor, at henvisningen bør udgå.

Som anført var det tidligere en betingelse for at få bevilling til at drive handel med brugte genstande og pantelånervirksomhed, at ansøgeren havde dansk indfødsret. Tilsvarende lovgivning for virksomhed, hvortil der kræves offentlig autorisation, beskikkelse, bevilling, godkendelse eller lignende, stiller ikke krav herom, og der kan efter udvalgets opfattelse ikke peges på relevante hensyn, der inden for marskandiserområdet skulle kunne begrunde et sådant krav, der derfor foreslås ophævet.

Det findes derimod relevant i relation til forebyggelsen af handel med brugte, stjålne genstande og hensynet til et effektivt tilsyn med den erhvervsdrivende, at den pågældende har en forretningsadresse her i landet, hvorfor udvalget foreslår, at dette stilles som betingelse for at få bevilling. Forretningsadressen er der, hvor virksomheden drives fra.

Udvalget finder endvidere, at det fortsat bør stilles som betingelse for at få bevilling, at ansøgeren er myndig, idet mindreårige og personer, der er fratrædet den retlige handleevne, som udgangspunkt ikke kan drive selvstændig virksomhed. Udvalget finder dog, at en umyndig, der med Familieretshusets godkendelse har opnået tilladelse til på egen hånd at udøve næring eller anden virksomhed, jf. værgemålslovens § 43, stk. 1, også bør kunne opnå bevilling til handel med brugte genstande.

Videre foreslår udvalget, at bevilling kan meddeles personer, der ikke er under værgemål efter værgemålslovens § 5 eller under samværgemål efter værgemålslovens § 7.

Endelig foreslår udvalget at videreføre kravet om, at ansøger ikke er under konkurs eller rekonstruktionsbehandling.

Udvalget har overvejet, om bestemmelsen, hvorefter bevilling kan nægtes, hvis ansøgeren er dømt for strafbart forhold, der begrundet en nærliggende fare for misbrug af bevillingen, eller hvis der i øvrigt efter de oplysninger, der foreligger om vedkommendes personlige forhold, er særlig grund til at antage, at den pågældende ikke vil drive virksomheden på forsvarlig måde, bør opretholdes. Vurderingen af, hvornår bevilling efter bestemmelsen kan nægtes, beror på et skøn.

Eftersom personer, der driver handel med brugte genstande eller pantelånevirkksomhed, har en særlig adgang til køb med henblik på videresalg af genstande, som kan være stjålne, finder udvalget, at politiet fortsat bør have mulighed for at nægte en bevilling, hvis politiet konkret vurderer, at der er fare for misbrug af bevillingen eller fare for, at virksomheden ikke vil blive drevet på en forsvarlig måde. På den baggrund finder udvalget, at bestemmelsen bør opretholdes, således at bevilling fortsat kan nægtes i tilfælde, hvor risikoen for misbrug er konkret begrundet.

Ved politiets vurdering af, om bevilling skal nægtes, skal de faktiske omstændigheder i sagen inddrages, herunder bl.a. karakteren af det strafbare forhold og forholdet til netop den pågældendes virksomhed, om der er tale om gentagelsestilfælde, den tid, der er forløbet siden det strafbare forhold blev begået m.v.

En række love, herunder f.eks. retsplejeloven for så vidt angår advokatbeskikkelser, inkassoloven får så vidt angår autorisation til inkassovirkksomhed og vagtvirkningsloven for så vidt angår autorisation som vagt, indeholder hjemmel til at nægte at meddele beskikkelse eller autorisation, hvis ansøgeren har betydelig forfalden gæld til det offentlige. Som anført findes en tilsvarende hjemmel i dag i den nugældende marskandiserlovs § 3, stk. 3.

I lyset af, at hvervet som handlende med brugte genstande samt pantelånevirkksomhed netop udøves på grundlag af autorisation m.v. (bevilling), og at oparbejdelsen af restancer til det offentlige i videst muligt omfang bør minimeres, foreslår udvalget at opretholde betingelsen om, at bevilling kan nægtes den, der har betydelig forfalden gæld til det offentlige i størrelsesordenen 50.000 kr. eller derover.

Udvalget bemærker herved, at navnlig gæld i form af skatterestancer og manglende momsbetaling – på samme måde som på øvrige områder, hvor betydelig forfalden gæld til det offentlige kan være til hinder for en beskikkelse eller autorisation – bør kunne begrunde, at bevilling ikke meddeles. Det er en forudsætning for at nægte bevilling, at gælden er opstået i forbindelse med driften af tilsvarende virksomhed. Nægtes beskikkelse af denne grund, forhindrer dette ikke ansøgeren i at arbejde inden for erhvervet, blot arbejdet sker for en handlende, der har den fornødne bevilling. Bestemmelsen tilsigter at ramme manglende betalingsvilje, og en person har derfor mulighed for at undgå et afslag på

sin ansøgning ved at indgå en afdragsaftale med de myndigheder, der har et økonomisk krav mod vedkommende.

Udvalget har overvejet, hvad der skal gælde for juridiske personer, f.eks. selskaber, som ønsker at få bevilling til at drive handel med brugte genstande eller pantelånvirksomhed. Baggrunden herfor er, at for selskaber, herunder anpartsselskaber og aktieselskaber, er hæftelsesansvaret begrænset til den indskudte selskabskapital modsat en personligt ejet virksomhed, hvor ejeren hæfter personligt og ubegrænset. Der bør efter udvalgets opfattelse tages højde herfor. Med henblik på at sikre, at også juridiske personer driver virksomhed på forsvarlig måde, herunder at der ikke er betydelig forfalden gæld til det offentlige og manglende betalingsvilje, foreslår udvalget, at bevilling skal kunne meddeles juridiske personer, herunder aktieselskaber eller anpartsselskaber registreret hos Erhvervsstyrelsen, andre her i landet hjemmehørende selskaber, foreninger, fonde og lignende under forudsætning af, at medlemmerne af den juridiske persons bestyrelse og direktion opfylder de i loven anførte betingelser for at få bevilling. For disse juridiske personers vedkommende vil det ligeledes være politiet, der afgør, om betingelserne for at få bevilling er opfyldt.

Ligesom for øvrige personer, der ønsker at få bevilling til at drive handel med brugte genstande og pantelånvirksomhed, foreslår udvalget herefter, at bevilling kan nægtes et selskab m.v., hvis et medlem af direktionen eller bestyrelsen er dømt for strafbart forhold, såfremt forholdet begrundes en nærliggende fare for misbrug af bevillingen, eller der i øvrigt efter de oplysninger, der foreligger om vedkommendes personlige forhold, er særlig grund til at antage, at den pågældende ikke vil drive virksomheden på forsvarlig måde. I forlængelse heraf foreslår udvalget, at bevilling endvidere kan nægtes et selskab m.v., hvis et medlem af direktionen eller bestyrelsen har betydelig forfalden gæld til det offentlige i størrelsesordenen 50.000 kr. eller derover. Det er også i disse sager politiet, som skal foretage en konkret vurdering af, om bevilling skal nægtes på baggrund af de faktiske omstændigheder i sagen, jf. ovenfor.

For at sikre, at ovennævnte personer til enhver tid opfylder betingelserne for at få bevilling til at drive handel med brugte genstande og pantelånvirksomhed, foreslår udvalget, at selskabet m.v. inden 14 dage skal anmelde til politiet, såfremt der indtræder nye medlemmer i direktionen eller bestyrelsen. Det er herefter politiet, som afgør, om bevilling kan opretholdes. Foretages anmeldelse ikke rettidigt, foreslår

udvalget, at bevillingen bortfalder, jf. pkt. 3.5.2 nedenfor om bortfald og fratagelse af bevilling.

Udvalget ser ikke, at der foreligger relevante hensyn for den tidligere bestemmelse, hvorefter justitsministeren kan tillade, at bevilling meddeles, selv om betingelserne for at få bevilling ikke er opfyldt. Udvalget foreslår derfor, at bestemmelsen udgår.

Der henvises i øvrigt til betænkning nr. 1580/2022 side 146 ff.

3.3.3. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Justitsministeriet er enig i udvalgets overvejelser og forslag, og lovforslaget er med lovtekniske tilpasninger udformet i overensstemmelse hermed.

I forhold til udvalgets forslag er der dog tilføjet en præcisering om, at også udenlandske selskaber m.v. kan meddeles bevilling, hvis dette er hjemlet i international aftale eller ved bestemmelser fastsat af justitsministeren. Herved tages der højde for, at udenlandske selskaber m.v. kan have udøvet en sekundær etablering på en sådan måde, at de ikke ville opfylde udkastets konkrete betingelser for, hvornår selskaber m.v. normalt kan få bevilling.

Der henvises til lovforslagets §§ 3 og 4 samt bemærkningerne hertil.

3.4. Krav om fast forretningssted

3.4.1. Gældende ret

Det fremgår af marskandiserlovens § 4, stk. 1, 1. pkt., at virksomheden kun må drives fra fast forretningssted med særskilte forretningslokaler.

Efter stk. 1, 2. pkt., finder næringslovens § 11 og § 12, stk. 3 og 4, om personlig henvendelse angående optagelse af bestillinger og om salg ved omførsel tilsvarende anvendelse. De nævnte bestemmelser i næringsloven er ikke længere gældende, og henvisningerne til dem er derfor uden selvstændigt indhold.

Før virksomheden påbegyndes, skal indehaveren anmelde til politiet, hvorfra virksomheden agtes drevet. Flyttes virksomheden, skal bevillingshaveren forinden give politiet meddelelse herom, jf. marskandiserlovens § 4, stk. 2.

Efter § 7, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 7 af 9. januar 1969 om handel med brugte genstande samt pantelånavirksomhed (herefter bekendtgørelsen) skal forretningslokalerne have direkte adgang fra gaden og være

overskueligt indrettet. Det gælder dog ikke for handel med gammelt jern, metal eller andet affald. I virksomheder, der tillige forhandler nye genstande, skal disse være klart adskilt fra de brugte genstande, jf. bekendtgørelsens § 7, stk. 3, ligesom der i enhver forretning skal være installeret telefon, jf. § 7, stk. 4.

Bevillingshaveren skal have sin bevilling eller et af politiet udstedt duplikationseksemplar ophængt på et sted, der er iøjnefaldende for kunderne, jf. marskandiserlovens § 5.

For så vidt angår handel med brugte genstande via internettet, har lovens krav om fast forretningssted med særskilte forretningslokaler, fra hvilket der ikke kan dispenseres, særlig betydning.

Der er således i en række konkrete sager meddelt afslag på bevilling til handel med brugte genstande via internettet med begrundelsen, at virksomheden ikke opfylder kravet i lovens § 4, stk. 1, 1. pkt., om, at virksomheder, der er omfattet af loven, kun må drives fra fast forretningssted med særskilte forretningslokaler.

Der henvises i øvrigt til betænkning nr. 1580/2022 side 150 f.

3.4.2. Udvalgets overvejelser

I dag foregår handlen med brugte genstande i vidt omfang via internettet fra forskellige salgspaltforme, herunder f.eks. GulogGratis, DBA, netbutikker, sociale medier m.v.

For de erhvervsdrivende, der alene foretager salg via internettet, er det gældende krav om et forretningslokale med adgang fra gaden utidssvarende og vanskeligt at opfylde. Den gældende lovgivning tager dermed ikke højde for den teknologiske og samfundsmæssige udvikling.

Udvalget har i lyset heraf overvejet behovet for at opretholde marskandiserlovens krav om fast forretningssted (lovens § 4, stk. 1) samt kravet om, at forretningslokalerne skal have direkte adgang fra gaden og være overskueligt indrettet (bekendtgørelsens § 7, stk. 2).

På den ene side taler politiets mulighed for at føre tilsyn med handlen med brugte genstande for at opretholde lovens krav om fast forretningssted. Med kravet om fast forretningssted har politiet til enhver tid kendskab til, fra hvilken lokation den enkelte handlende med brugte genstande udøver sin virksomhed, og ved mistanke om handel med brugte stjalne genstande

kan politiet dermed hurtigt gribe ind og foretage de relevante efterforskningsskridt på den fysiske lokation.

Der er imidlertid i mange tilfælde tale om, at handel med brugte genstande foregår på en måde, hvor det ikke giver mening at opstille et krav om, at der skal være et fast forretningssted med adgang direkte fra gaden, f.eks. når virksomheden med handel med brugte genstande drives via internettet. Det taler efter udvalgets opfattelse på den anden side imod at opretholde kravet.

Som en konsekvens af den samfundsmæssige og teknologiske udvikling – og i erkendelse af, at handel via internettet er i stadig vækst – finder udvalget, at der er behov for at tilpasse reglerne den praktiske virkelighed.

Udvalget foreslår derfor, at den, der ønsker at drive virksomhed omfattet af loven, skal give politiet meddelelse om, hvor virksomhedens regnskabsmateriale og eventuelle forretningslokale befinder sig. Den erhvervsdrivende skal endvidere efter anmodning give politiet meddelelse om, hvor virksomhedens varelagre befinder sig. De nævnte oplysninger skal indsendes til politiet i den politikreds, hvorfra virksomheden ønskes drevet, i forbindelse med, at den pågældende søger om bevilling til at drive virksomhed med handel med brugte genstande. Udvalget foreslår endvidere, at den, der driver virksomhed omfattet af loven, ved senere ændringer i de faktiske forhold også skal have pligt til at oplyse politiet herom.

Kravet vil omfatte såvel erhvervsdrivende i traditionel forstand (antikvitethandlere, marskandisere m.v.) som de private aktører, hvis handel med eller køb af brugte genstande er af erhvervmæssig karakter, jf. pkt. 3.1.2.1 ovenfor. På den måde sikres politiet de oplysninger, der er nødvendige for at føre tilsyn, uanset om virksomheden drives fra et fysisk butikslokale eller via internettet.

For at sikre, at politiet kan føre det nødvendige tilsyn med virksomhedens forsvarlige udøvelse, foreslår udvalget endvidere at videreføre den gældende bestemmelse i marskandiserloven, hvorefter politiet til enhver tid uden retskendelse mod behørig legitimation og i nødvendigt omfang har adgang til en virksomheds regnskabsmateriale, eventuelle forretningslokale samt varelagre, jf. pkt. 3.8.2.

Dermed skal en handlende med brugte genstande – uanset salgsmetode – have sine varer placeret på en fysisk lokation, der er adskilt fra privat beboelse, herunder f.eks. en garage, et opbevaringsrum eller lignende, og

som politiet uden retskendelse er berettiget til at føre tilsyn med. Med nævnte krav sikres det, at handlende med brugte genstande uanset salgsform kan drive forretning på nutidige vilkår samtidig med, at politiet får adgang til at udøve det nødvendige tilsyn.

For så vidt angår bekendtgørelsens krav om, at nye genstande skal være klart adskilt fra brugte genstande, bør kravet efter udvalgets opfattelse udgå. Det bemærkes i den forbindelse, at politiet via regnskabsmaterialet har mulighed for at identificere, hvorfra en marskandisers varer stammer fra, og hvornår en given vare er solgt videre, og det forekommer på den baggrund urimeligt byrdefuldt at opretholde det omhandlede krav. Endelig bemærkes, at kravet i bekendtgørelsen om, at der i enhver forretning skal være installeret telefon, er forældet og derfor bør ophæves.

Der henvises i øvrigt til betænkning nr. 1580/2022 side 151 ff.

3.4.3. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Justitsministeriet er enig i udvalgets overvejelser og forslag, og lovforslaget er med lovtekniske tilpasninger udformet i overensstemmelse hermed.

Der henvises til lovforslagets §§ 9 og 10 samt bemærkningerne hertil.

3.5. Bortfald og fratagelse af bevilling

3.5.1. Gældende ret

3.5.1.1. Bortfald af bevilling

Bevilling til at drive handel med brugte genstande eller til pantelånervirksomhed bortfalder efter marskandiserlovens § 6, stk. 1, når bevillingshaveren afgår ved døden, jf. dog lovens § 7. Det samme gælder, når bevillingshaveren ophører med at opfylde betingelserne efter § 3, stk. 1, eller hvis anmeldelse efter § 3, stk. 4, ikke foretages rettidigt. Justitsministeren kan i medfør af lovens § 6, stk. 2, gøre undtagelse fra bestemmelserne i stk. 1.

Bestemmelsen om bortfald af bevilling hænger nøje sammen med betingelserne for at få bevilling (den nugældende § 3, stk. 1). Hvis bevillingshaver således ikke længere opfylder betingelserne for at få bevilling, bortfalder bevillingen automatisk.

I tilfælde af bevillingshaverens død, konkurs eller umyndiggørelse kan efter marskandiserlovens § 7 et dødsbo, en ægtefælle, der sidder i uskiftet bo, et konkursbo eller en værge for en person, der er under værgemål med fratagelse af den retlige handleevne, jf. værgemålslovens § 6, efter

anmeldelse til politiet fortsætte afdødes, fallentens eller den umyndiges virksomhed med henblik på afvikling, afhændelse eller lignende, jf. § 11, stk. 3. Adgangen hertil gælder 1 år efter dødsfaldet, konkursdekretets afsigelse eller værgemålets iværksættelse. I særlige tilfælde kan politiet forlænge fristen.

Der henvises i øvrigt til betænkning nr. 1580/2022 side 153 f.

3.5.1.2. Fratagelse af bevilling

Politiet kan efter marskandiserlovens § 8, stk. 1, fratage en bevilling meddelt efter loven, hvis bevillingshaveren gør sig skyldig i grov eller oftere gentagen tilsidesættelse af de pligter, der påhviler bevillingshaveren efter loven eller forskrifter fastsat i henhold til loven, og der efter de udviste forhold er grund til at antage, at vedkommende fremtidigt ikke vil drive virksomheden på forsvarlig måde. Hvis politiet træffer afgørelse om fratagelse af en bevilling, skal afgørelsen i medfør af lovens § 9 indeholde oplysning om adgangen til domstolsprøvelse og om fristen herfor. For en gennemgang af marskandiserlovens regler om domstolsprøvelse henvises til pkt. 3.6.1 nedenfor.

Det fremgår af 1966-lovbemærkningerne til loven, at forslagens §§ 8 og 9 er udformet efter de retningslinjer, der på det tidspunkt blev fulgt ved affattelsen af tilsvarende bestemmelser i andre næringsretlige love, hvor det er fundet påkrævet at hjemle en videregående fratagelsesadgang end den, der indeholdes i straffelovens § 79.

Efter straffelovens § 79, stk. 1, kan den, som udøver en af de i § 78, stk. 2, omhandlede virksomheder, ved dom for strafbart forhold frakendes retten til fortsat at udøve den pågældende virksomhed eller til at udøve den under visse former, såfremt det udviste forhold begrunder en nærliggende fare for misbrug af stillingen. Straffelovens § 78, stk. 2, omhandler virksomhed, som kræver en særlig offentlig autorisation eller godkendelse, herunder f.eks. marskandisere og pantelånere.

Efter straffelovens § 79, stk. 1, er det et krav for at fratage en person bevilling, at bevillingshaveren er dømt for strafbart forhold, og at det udviste forhold begrunder en nærliggende fare for misbrug af stillingen. Bestemmelsens anvendelse er ikke betinget af, at der er tale om en overtrædelse af bestemmelser i straffeloven. En overtrædelse af f.eks. bogføringslovgivningen vil således efter omstændighederne også kunne udgøre grundlag for fratagelse. Der forudsættes endvidere ikke idømt en straf af en bestemt størrelse, for at fratagelse kan ske. Bestemmelsen finder

således også anvendelse i tilfælde, hvor en sag afsluttes med idømmelse af en bøde.

Adgangen til at fratage en person bevilling efter marskandiserlovens § 8, stk. 1, er således videre end adgangen efter straffelovens § 79, stk. 1. Mens det efter straffelovens § 79, stk. 1, gælder det krav, at bevillingshaveren er dømt for strafbart forhold, er det efter marskandiserlovens § 8, stk. 1, tilstrækkeligt, at bevillingshaveren har tilsidesat de pligter, der følger af loven og bekendtgørelsen, uanset om forholdet måtte være strafbart, og om den pågældende er dømt herfor.

I begge tilfælde er det imidlertid et krav, at forholdet konkret begrundes en nærliggende fare for misbrug af stillingen, jf. straffelovens § 79, stk. 1, henholdsvis at der efter forholdet er grund til at antage, at den pågældende ikke vil drive virksomheden på forsvarlig måde, jf. marskandiserlovens § 8, stk. 1.

Herudover bemærkes, at rettighedsfrakendelse efter straffelovens § 79, stk. 1, sker ved dom, mens en fratagelse efter marskandiserlovens § 8, stk. 1, sker administrativt (af politiet). I sidstnævnte tilfælde kan den, som afgørelsen vedrører, forlange afgørelsen indbragt for domstolene i medfør af lovens § 9, stk. 1.

Politiet kan efter lovens § 8, stk. 2, endvidere fratage en bevilling, hvis bevillingshaveren har betydelig forfalden gæld til det offentlige, hvorved forstås beløb i størrelsesordenen 100.000 kr. og derover. Bevillingen kan fratages fra 1 til 5 år eller indtil videre. Afgørelsen skal indeholde oplysning om adgangen til domstolsprøvelse efter lovens § 9 og om fristen herfor.

Ved lov nr. 936 af 27. december 1991 om ændring af forskellige lovbestemmelser om erhvervsudøvelse på grundlag af autorisation m.v. (Udstedelse og fratagelse af autorisationer m.v.) blev en række love om erhvervsudøvelse på grundlag af autorisation m.v., herunder marskandiserloven, ændret. Der blev i den forbindelse indført hjemmel til både at nægte at udstede og tilbagekalde en autorisation m.v., hvis ansøgeren eller indehaveren af autorisationen har betydelig forfalden gæld til det offentlige. I loven er det præciseret, at der ved nægtelse af autorisation m.v. skal være tale om gæld i størrelsesordenen 50.000 kr. og derover, mens der ved tilbagekaldelse af autorisation kræves en gæld i størrelsesordenen 100.000 kr. og derover. Baggrunden for loven var at nedbringe restancerne til det offentlige inden for dele af det private erhvervsliv.

Det fremgår af bemærkningerne til nævnte lov, jf. Folketingstidende 1991-92, tillæg A, spalte 1754-1755, at ved tilbagekaldelse af en autorisation m.v. må der kræves mere graverende forhold end ved nægtelse af en autorisation, før en autorisation, der måske har været udnyttet i en årrække, kan tilbagekaldes under henvisning til, at autorisationsindehaveren er i restance til det offentlige.

3.5.2. Udvalgets overvejelser

Det er af hensyn til lovens formål om at minimere handlen med stjålne brugte genstande efter udvalgets opfattelse væsentligt, at handlende med brugte genstande til stadighed opfylder de krav, der gælder for opnåelse af bevilling.

Udvalget foreslår på den baggrund at videreføre bestemmelserne om bortfald af bevilling, således at en bevilling også fremover bortfalder, når bevillingshaveren dør, eller hvis bevillingshaveren ophører med at opfylde betingelserne for at få bevilling (forretningsadresse her i landet, ikke umyndig eller under værgemål og ikke under rekonstruktionsbehandling eller konkurs), jf. pkt. 3.3 om betingelserne for at få bevilling. Det samme bør gælde, hvis bevillingshaveren er et selskab m.v., og et medlem af selskabets direktion eller bestyrelse ophører med at opfylde de nævnte betingelser. For så vidt angår en eventuel tilbagekaldelse på grund af forfalden gæld til det offentlige må der gives den pågældende et varsel herom, således at vedkommende får mulighed for at indfri restancen inden for en rimelig frist. Tilsvarende må der gives det pågældende selskab m.v. et rimeligt varsel herom.

Selskaber m.v. skal efter gældende ret, når nye medlemmer indtræder i selskabets direktion eller bestyrelse, inden 14 dage anmelde dette til politiet, jf. pkt. 3.3.1 ovenfor. Dette er afgørende for, at politiet kan påse, at betingelserne for bevillingen til at drive handel med brugte genstande samt pantelånvirksomhed fortsat er opfyldt. På den baggrund foreslår udvalget at videreføre bestemmelsen om, at selskabers m.v. bevilling bortfalder, hvis nye medlemmer indtræder i direktionen eller bestyrelsen, og anmeldelse heraf ikke sker rettidigt, jf. pkt. 3.3.2.

Eftersom en bevillingshavers manglende opfyldelse af betingelserne for at have bevilling kan være af midlertidig eller kortvarig karakter, foreslår udvalget, at justitsministeren – ligesom i dag – skal have mulighed for at bestemme, at en bevillingshaver, der f.eks. er under rekonstruktionsbehandling, alligevel kan opretholde sin bevilling. Der kan således opstå situationer, hvor betingelserne for at have bevilling alene for

en kort og nærmere afgrænset periode ikke er opfyldt, men hvor der – trods den manglende opfyldelse af betingelserne – konkret vurderes ikke at foreligge en risiko for, at virksomheden vil blive drevet på en uforsvarlig måde. Hensynet til den handlendes mulighed for at opretholde sin virksomhed og dermed undgå at lide et økonomisk tab i den kortere, afgrænsede periode, hvor betingelserne for bevilling ikke er opfyldt, bør – afhængigt af de konkrete omstændigheder – således veje tungest. Hensynsafvejningen vil bero på en konkret vurdering af de faktiske omstændigheder i den enkelte sag.

Når bevillingshaveren dør, eller hvis bevillingshaveren ophører med at opfylde en eller flere af betingelserne for at have bevilling, f.eks. fordi bevillingshaveren kommer under konkurs, kan der for en kortere periode være behov for at fortsætte virksomheden for at sikre en fornuftig afvikling heraf og undgå, at f.eks. de efterladte eller kreditorerne lider unødige tab. Udvalget foreslår på den baggrund endvidere, at adgangen til at fortsætte virksomheden for en kortere periode med henblik på afvikling, afhændelse eller lignende videreføres i tilfælde af bevillingshaverens død, konkurs eller umyndiggørelse. Udvalget foreslår i den forbindelse, at en sådan fortsættelse – ligesom i dag – skal anmeldes til politiet inden fire uger efter dødsfaldet, konkursdekretets afsigelse eller værgemålets iværksættelse. Fristen regnes fra begivenhedens indtræden, f.eks. indledning af rekonstruktionsbehandling eller afsigelse af (endeligt) konkursdekret. Det foreslås, at adgangen hertil skal gælde i 1 år efter den begivenhed, som medførte bevillingens bortfald, hvilken frist i særlige tilfælde med politiets tilladelse bør kunne forlænges.

Udvalget har i forhold til marskandiserlovens bestemmelser om fratagelse af bevilling overvejet, om muligheden for at fratage bevilling i medfør af straffelovens § 79, stk. 1, er tilstrækkelig.

Som anført, er anvendelsen af straffelovens § 79, stk. 1, ikke betinget af, at der er tale om en overtrædelse af bestemmelser i straffeloven. En overtrædelse af f.eks. bogføringslovgivningen vil således efter omstændighederne kunne danne grundlag for fratagelse. Bestemmelsens brede anvendelsesområde taler efter udvalgets opfattelse på den ene side for, at straffelovens § 79, stk. 1, er tilstrækkelig, og at det dermed ikke er nødvendigt at videreføre marskandiserlovens bestemmelser om fratagelse af bevilling.

Reglen om fratagelse i marskandiserloven er imidlertid udformet efter de retningslinjer, der i de senere år er fulgt ved affattelsen af tilsvarende

bestemmelser i andre næringsretlige love, hvor det er fundet påkrævet at hjemle en videregående fratagelsesadgang end den, der indeholdes i straffelovens § 79, stk. 1. Efter udvalgets opfattelse tilsiger hensynet til dem, der handler med bevillingshaveren, at der fortsat er behov for at kunne fratage en bevilling, før bevillingshaveren er dømt for et strafbart forhold. Det gælder f.eks. i tilfælde, hvor en bevillingshaver gør sig skyldig i grov eller oftere gentagen tilsidesættelse af sine pligter i henhold til loven, f.eks. ved gentagne gange ikke at varetage sin undersøgelsespligt, og der på den baggrund er grund til at antage, at den pågældende heller ikke fremover vil drive virksomheden på forsvarlig måde. Dette taler efter udvalgets opfattelse for, at straffelovens § 79, stk. 1, ikke er tilstrækkelig.

Med henblik på bedst mulig varetagelse af de hensyn, der ligger til grund for marskandiserloven, herunder at sikre kontrollen med handel med brugte genstande og hindre videresalg af stjålne, forfalskede eller ulovligt udførte genstande, finder udvalget, at marskandiserlovens videre adgang til at tilbagekalde en bevilling bør videreføres. Udvalget foreslår i den forbindelse, at bestemmelsen anvender begrebet tilbagekaldelse af bevilling i stedet for fratagelse i overensstemmelse med tilsvarende bestemmelser i anden næringsretlig lovgivning om tilbagekaldelse af bevilling eller lignende.

Hermed vil det fortsat være tilstrækkeligt til at tilbagekalde en bevilling, at bevillingshaveren har tilsidesat de pligter, der følger af loven og bekendtgørelsen, uanset om forholdet måtte være strafbart, og om den pågældende er dømt herfor.

En bevilling vil således fortsat kunne tilbagekaldes, hvis bevillingshaveren gør sig skyldig i grov eller gentagen tilsidesættelse af sine forpligtelser i henhold til loven, og der efter de udviste forhold er grund til at antage, at den pågældende ikke fremover vil drive virksomheden på en forsvarlig måde. Det vil som anført ovenfor f.eks. være tilfældet, hvis bevillingshaveren gentagne gange ikke varetager sin undersøgelsespligt, eller hvis den pågældende er mistænkt for hæleri. Det vil bero på en konkret vurdering, om der er grund til at antage, at den pågældende ikke vil drive virksomheden på en forsvarlig måde. Reglen supplerer dermed straffelovens § 79, stk. 1.

Det er under pkt. 3.3.2 ovenfor, under hensyn til, at oparbejdelsen af restancer til det offentlige i videst muligt omfang bør minimeres, foreslået at videreføre den gældende bestemmelse, hvorefter bevilling efter loven kan nægtes en ansøger, der har betydelig forfalden gæld til det offentlige i

størrelsesordenen 50.000 kr. eller derover. Med samme begrundelse foreslår udvalget, at videreføre bestemmelsen om, at en beskikkelse kan tilbagekaldes, hvis en handlende – efter bevillingen er meddelt – i forbindelse med virksomheden oparbejder gæld til det offentlige. Tilbagekaldelse af en allerede meddelt bevilling på baggrund af oparbejdede offentlige restancer er efter udvalgets opfattelse – i lyset af almindelige indrettelsessynspunkter – så indgribende for den pågældende, at der imidlertid må stilles skærpede krav til gældens størrelse (i forhold til kravene for at nægte beskikkelse). Udvalget foreslår på den baggrund at videreføre bestemmelsen om, at en bevilling kan tilbagekaldes, hvis den beskikkede har forfalden gæld til det offentlige på 100.000 kr. eller derover. Det bemærkes, at beløbsgrænsen på 100.000 kr., der er vejledende, svarer til beløbsgrænsen for at tilbagekalde autorisationer, bevillinger m.v. på andre områder, herunder f.eks. retsplejelovens regel om tilbagekaldelse af advokatbeskikkelse, inkassolovens regel om tilbagekaldelse af autorisation til at drive inkassovirksomhed m.v.

I disse sager vil der som hidtil skulle foretages en konkret vurdering af omstændighederne vedrørende gældens opståen og forløb, herunder i hvilket omfang bevillingshaveren har udvist vilje til at få gælden nedbragt. Udvalget finder, at der inden en eventuel tilbagekaldelse på grund af forfalden gæld til det offentlige af den angivne størrelse bør gives den pågældende bevillingshaver et varsel herom, således at vedkommende får mulighed for at indfri restancen inden for en rimelig frist.

Bestemmelserne om tilbagekaldelse af bevilling bør efter udvalgets opfattelse også gælde i tilfælde, hvor bevillingshaveren er et selskab m.v., og der om et medlem af selskabets direktion eller bestyrelse foreligger de givne oplysninger, idet der efter udvalgets opfattelse i disse situationer på samme måde vil være grund til at antage, at bevillingshaveren ikke fremover vil drive virksomheden på en forsvarlig måde. Der bør også i disse situationer gives det pågældende selskab m.v. et rimeligt varsel herom. Det bemærkes, at tilsvarende krav gælder, f.eks. med hensyn til retsplejelovens regel om tilbagekaldelse af advokatbeskikkelse, inkassolovens regel om tilbagekaldelse af autorisation til at drive inkassovirksomhed m.v.

Idet karakteren af det eller de forhold, som begrunder en tilbagekaldelse af bevilling, kan variere, foreslår udvalget, at bestemmelsen, hvorefter en tilbagekaldelse kan ske for et tidsrum af 1 til 5 år eller indtil videre, videreføres. Det kan således i nogle tilfælde være nødvendigt at tilbagekalde en bevilling i en nærmere afgrænset periode, mens det i andre

tilfælde – afhængigt af alvoren af det forhold, der begrundet tilbagekaldelsen – kan være påkrævet at tilbagekalde bevillingen indtil videre. Det vil f.eks. være tilfældet, hvis der pågår en efterforskning som følge af mistanke om hæleri, og denne mistanke, når efterforskningen er afsluttet, kan enten be- eller afkræftes. Videre foreslås bestemmelsen om, at politiets afgørelse om tilbagekaldelse af bevilling skal indeholde oplysninger om adgangen til at begære domstolsprøvelse samt fristen herfor, også videreført. For en gennemgang af reglerne om domstolsprøvelse af politiets afgørelser om fratagelse af bevilling henvises til pkt. 3.6.1 nedenfor.

Med hensyn til udformningen af ovennævnte bestemmelser om bortfald og tilbagekaldelse af bevilling foreslår udvalget, at disse i det væsentlige affattes i overensstemmelse med tilsvarende bestemmelser i anden næringsretlig lovgivning vedrørende virksomhed, hvortil der kræves offentlig autorisation, beskikkelse, bevilling, godkendelse eller lignende, jf. herved bl.a. inkassolovens §§ 21 og 22, lov om vagtvirksomhed §§ 14-17, restaurationslovens §§ 18 og 19 og lov om godkendte revisorer og revisionsvirksomheder §§ 7 og 8.

For at sikre, at politiet kan føre et effektivt tilsyn med de personer, der har bevilling til at drive handel med brugte genstande samt pantelånvirksomhed, foreslår udvalget endelig, at bestemmelsen om, at en bevilling, der er bortfaldet, tilbagekaldt eller frakendt, skal afleveres til politiet, opretholdes. Det gælder også, når bevillingshaveren frivilligt ophører med at drive forretning.

3.5.3. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Justitsministeriet er enig i udvalgets overvejelser og forslag, og lovforslaget er med lovtekniske tilpasninger udformet i overensstemmelse hermed.

Der henvises til lovforslagets §§ 5, 6 og 8 samt bemærkningerne hertil.

3.6. Domstolsprøvelse

3.6.1. Gældende ret

3.6.1.1. Domstolsprøvelse af afgørelser om fratagelse af bevilling

En afgørelse efter marskandiserlovens § 8, stk. 1, om fratagelse af bevilling for tilsidesættelse af pligter, kan i medfør af lovens § 9, stk. 1, 1. pkt., forlanges indbragt for domstolene af den, afgørelsen vedrører. Anmodningen skal fremsættes over for politiet inden 4 uger efter, at afgørelsen af meddelt den pågældende, jf. § 9, stk. 1, 2. pkt. Det fremgår,

at politiet herefter indbringer sagen for retten efter reglerne om politisager, jf. § 9, stk. 1, 3. pkt. Reglerne om politisager fremgik af retsplejelovens kapitel 81, som imidlertid blev ophævet ved lov nr. 538 af 8. juni 2006 om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love (politi- og domstolsreform).

En anmodning om afgørelsens indbringelse for retten efter § 9, stk. 1, har i medfør af § 9, stk. 2, 1. pkt., opsættende virkning, men retten kan ved kendelse bestemme, at den pågældende under sagens behandling ikke må udøve virksomhed i henhold til bevillingen. At anmodningen har opsættende virkning, indebærer, at marskandiseren/pantelåneren i tiden frem til rettens afgørelse kan fortsætte sin virksomhed. Såfremt afgørelsen stadfæstes ved dommen, kan det i denne bestemmes, at anke ikke har opsættende virkning, jf. lovens § 9, stk. 2, 2. pkt.

Der henvises i øvrigt til betænkning nr. 1580/2022 side 160 f.

3.6.1.2. Domstolsprøvelse af afgørelser om fratagelse af bevilling på grund af betydelig forfalden gæld til det offentlige

En afgørelse efter marskandiserlovens § 8, stk. 2, om fratagelse af bevilling på grund af betydelig forfalden gæld til det offentlige, kan i medfør af lovens § 9, stk. 3, ligeledes forlanges indbragt for domstolene af den, afgørelsen vedrører. Anmodningen skal fremsættes over for politiet inden 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende. En sag mod den pågældende anlægges herefter i den borgerlige retsplejes former.

Baggrunden for, at sådanne sager – i modsætning til sager hvor bevillingen er frataget på grund af tilsidesættelse af pligter – skal anlægges i den borgerlige retsplejes former, er, at der ikke indgår spørgsmål om tiltale for overtrædelse af straffeloven eller anden lovgivning, jf. Folketingstidende 1991-92, tillæg A, spalte 1757.

I modsætning til en fratagelse efter § 8, stk. 1, skal der således i disse sager som udgangspunkt tages stilling til fratagelsens berettigelse på grundlag af de oplysninger, som parterne fremkommer med.

En anmodning om afgørelsens indbringelse for retten efter § 9, stk. 3, har i medfør af § 9, stk. 4, 1. pkt., ikke opsættende virkning, men retten kan ved kendelse bestemme, at den pågældende under sagens behandling skal have adgang til at udøve virksomhed i henhold til bevillingen. Ankes en dom, hvorved en tilbagekaldelse ikke findes lovlig, kan den ret, der har afsagt dommen, eller den ret, hvortil sagen er indbragt, bestemme, at virksomhed

i henhold til bevillingen ikke må drives under ankesagens behandling, jf. § 9, stk. 4, 2. pkt.

Det fremgår af lovforslag nr. L 81 om forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser om erhvervsudøvelse på grundlag af autorisation m.v., jf. Folketingstidende 1991-92, tillæg A, spalte 1755, at baggrunden for, at anmodningen ikke har opsættende virkning, er, at afgrænsningen af det forhold, der kan medføre tilbagekaldelse af autorisationen m.v., er langt mere klar end afgrænsningen i de dagældende bestemmelser om tilbagekaldelse, hvor det skal bevises, at indehaveren af autorisationen m.v., har gjort sig skyldig i forhold, der giver grund til at antage, at vedkommende ikke fremtidig vil udøve virksomheden, hvortil autorisationen er udstedt, på forsvarlig måde.

3.6.2. Udvalgets overvejelser

Det er for en erhvervsdrivende en meget indgribende afgørelse, at den pågældendes bevilling til at drive virksomhed fratages. Efter udvalgets opfattelse bør en afgørelse om fratagelse af en bevilling til handel med brugte genstande – på samme måde som på andre områder, hvor der kræves en særlig autorisation eller bevilling – derfor kunne prøves ved domstolene.

Ved domstolsprøvelse af en administrativ afgørelse om fratagelse af bevilling for tilsidesættelse af pligter indgår bl.a. spørgsmål om strafbare forhold, herunder bevillingshaverens overtrædelse af sine pligter efter loven eller forskrifter i henhold til loven, hvilket kan medføre bødestraf, jf. nærmere herom under pkt. 3.9.1 om marskandiserlovens bestemmelser om straf. Udvalget finder som en konsekvens heraf, at disse sager som hidtil bør behandles i strafferetsplejens former.

Ved domstolsprøvelse af sager om fratagelse af bevilling på grund af betydelig forfalden gæld til det offentlige indgår ikke spørgsmål om strafbare forhold. Der foretages i stedet en prøvelse af, om den pågældende rent faktisk har en betydelig forfalden gæld til det offentlige af den størrelsesorden, som er fastsat i loven. På den baggrund finder udvalget, at disse sager – ligesom i dag – skal behandles i den borgerlige retsplejes former.

I forhold til den praktiske fremgangsmåde foreslår udvalget, at en anmodning om indbringelse af en afgørelse for retten som hidtil skal fremsættes over for politiet inden for fire uger, idet bevillingshaveren dermed har rimelig tid til at reagere. Herefter indbringer

anklagemyndigheden ligesom i dag enten sagen for retten efter reglerne i retsplejelovens kapitel 80 om straffesager, i hvilke der ikke medvirker domsmænd, eller anlægger sagen mod den pågældende i den borgerlige retsplejes former.

Udvalget har overvejet, om en anmodning om domstolsprøvelse skal tillægges opsættende virkning. Efter udvalgets opfattelse taler på den ene side hensynet til, at bevillingshaveren i tiden frem til rettens afgørelse kan fortsætte sin virksomhed, for at tillægge en anmodning om domstolsprøvelse opsættende virkning. Det vil bl.a. være afgørende for bevillingshaverens indkomstgrundlag at kunne fortsætte sin virksomhed, indtil der foreligger en endelig afgørelse i sagen. Videre er der en risiko for, at bevillingshaveren vil lide så betydelige tab, at den pågældende vil være afskåret fra rent faktisk at kunne fortsætte sin virksomhed, når en endelig afgørelse foreligger, hvis anmodningen om domstolsprøvelse ikke tillægges opsættende virkning. På den anden side taler risikoen for, at bevillingshaveren ikke vil drive forretningen på forsvarlig vis, imod at tillægge en anmodning om domstolsprøvelse opsættende virkning. Samtidig taler det, at politiet har truffet en afgørelse, for, at den, som afgørelsen vedrører, skal indrette sig derefter. Videre vil der, såfremt en anmodning om domstolsprøvelse tillægges opsættende virkning, være en risiko for, at bevillingshaveren – indtil en endelig afgørelse foreligger – fortsætter den adfærd, som medførte, at politiet i første omgang traf afgørelse om fratrækelse af bevilling.

I en interesseafvejning mellem på den ene side hensynet til, at bevillingshaveren i tiden frem til rettens afgørelse kan fortsætte sin virksomhed, over for på den anden side hensynet til, at bevillingshaveren ikke vil drive forretningen på en forsvarlig måde, finder udvalget, at de nuværende regler om opsættende virkning i marskandiserloven bør videreføres. Udvalget finder således, at der fortsat bør være forskel på situationer, hvor der sker domstolsprøvelse af en afgørelse om fratrækelse af bevilling for bevillingshaverens tilsidesættelse af sine pligter, i forhold til situationer, hvor der sker domstolsprøvelse af en afgørelse om fratrækelse af bevilling, fordi bevillingshaveren har betydelig forfalden gæld til det offentlige. Det skyldes, at domstolens prøvelse af, om en bevillingshaver har tilsidesat sine pligter, indebærer et skøn og dermed i højere grad beror på en konkret vurdering, mens prøvelsen af, om bevillingshaveren har betydelig forfalden gæld til det offentlige, i vidt omfang er objektivt konstaterbart.

En videreførelse af reglerne indebærer, at bevillingshaveren ved anmodning om en afgørelses indbringelse for retten, når politiet har truffet afgørelse om fratagelse af bevilling for tilsidesættelse af pligter, kan fortsætte med at udøve sin virksomhed i henhold bevillingen, indtil der er truffet endelig afgørelse i sagen, medmindre retten ved kendelse træffer beslutning om, at den pågældende ikke må udøve sin virksomhed. Ved bevillingshaverens anmodning om en afgørelses indbringelse for retten vedrørende betydelig forfalden gæld til det offentlige skal den pågældende imidlertid som udgangspunkt indrette sig efter politiets afgørelse, indtil klagen er blevet behandlet af retten, og der eventuelt træffes en anden afgørelse, medmindre retten under sagens behandling ved kendelse bestemmer, at den pågældende alligevel skal have adgang til at udøve virksomhed i henhold til bevillingen.

Med hensyn til udformningen af bestemmelserne om domstolsprøvelse foreslår udvalget i øvrigt, at disse i det væsentlige affattes i overensstemmelse med tilsvarende regler i anden næringsretlig lovgivning.

3.6.3. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Justitsministeriet er enig i udvalgets overvejelser og forslag, og lovforslaget er med lovtekniske tilpasninger udformet i overensstemmelse hermed.

Der henvises til lovforslagets § 7 og bemærkningerne hertil.

3.7. Den daglige drift af virksomheden

3.7.1. Gældende ret

Efter marskandiserlovens § 11, stk. 1, skal den daglige drift af virksomheden forestås af bevillingshaveren selv eller af en bestyrer, der er godkendt af politiet. Hvis virksomheden udøves fra flere forretningssteder, kan kun ét af disse forestås af bevillingshaveren. Driften af de øvrige forretningssteder skal i så fald forestås af godkendte bestyrere, jf. § 11, stk. 2. Er bevillingshaveren et selskab eller lignende, skal driften forestås af en godkendt bestyrer. Det samme gælder i de tilfælde, der er nævnt i § 7, jf. § 11, stk. 3. Efter marskandiserlovens § 7 kan et dødsbo, en ægtefælle, der sidder i uskiftet bo, et konkursbo eller en værge for en person, der er under værgemål med fratagelse af den retlige handleevne, jf. værgemålslovens § 6, efter anmeldelse til politiet fortsætte afdødes, fallentens eller den umyndiges virksomhed med henblik på afvikling, afhændelse eller lignende af virksomheden, jf. § 11, stk. 3. Adgangen hertil gælder kun 1 år efter dødsfaldet, konkursdekretets afsigelse eller værgemålets iværksættelse. I særlige tilfælde kan politiet forlænge fristen. Med hensyn

til betingelserne for godkendelse af bestyrer samt bortfald og fratagelse af godkendelsen finder lovens §§ 3, 6, 8 og 9 tilsvarende anvendelse, jf. § 11, stk. 4. Der henvises i øvrigt til pkt. 3.5.1 og 3.6.1 ovenfor om henholdsvis bortfald og fratagelse af bevilling samt domstolsprøvelse.

I forlængelse af bestemmelsen i § 11 kan politiet efter lovens § 12 forbyde, at en bevillingshaver i sin virksomhed lader nogen, som ikke opfylder betingelserne for at få bevilling, afslutte køb eller lån på egen hånd.

Reglerne om bestyrere blev indført i 1966 i overensstemmelse med tilsvarende regler i beværterlovens § 6, stk. 2 (den nuværende lov om restaurationsvirksomhed og alkoholbevilling m.v. §§ 14 a og 15).

Baggrunden for reglerne om bestyrere er, at der for hvert forretningssted er en person, som er ansvarlig for virksomhedens daglige drift, herunder for overholdelsen af de pligter, der følger af loven, f.eks. pligten til at give politiet meddelelse ved mistanke om manglende lovlig adkomst samt pligten til at føre forretningsbøger.

Der henvises i øvrigt til betænkning nr. 1580/2022 side 164 f.

3.7.1.1. Fælles regler for handel med brugte genstande samt pantelånervirksomhed

Kapitel 2 (§§3-8) i bekendtgørelse nr. 7 af 9. januar 1969 om handel med brugte genstande samt pantelånervirksomhed indeholder en række fælles regler for handel med brugte genstande og pantelånervirksomhed.

For så vidt angår den erhvervsdrivendes pligter i forbindelse med mistanke om manglende lovlig adkomst i bekendtgørelsens § 8 henvises til pkt. 3.8.1 nedenfor.

3.7.1.1.1. Krav om førelse af forretningsbøger

Efter bekendtgørelsens § 3, stk. 1, skal næringsdrivende, der udøver virksomhed i henhold til bevilling til handel med brugte genstande eller til pantelånervirksomhed, eller som efter bekendtgørelsens § 2 er omfattet af reglerne i marskandiserlovens kapitel 3, føre forretningsbøger, der er autoriseret af politiet.

Kravet om autorisation indebærer, at marskandiseren skal udarbejde fysiske bøger, der opfylder nærmere kriterier, og indsende bøgerne til politiet. Om kravet om, at bøgerne indsendes til politiet, bemærkes, at politiet efter marskandiserlovens § 13 har adgang til at foretage eftersyn af en marskandisers forretningsbøger (bogføring).

Forretningsbøgerne skal findes på forretningsstedet og opbevares der i to år efter at være udskrevet. Skifter virksomheden ejer, skal bøgerne overdrages til den nye indehaver, og ved virksomhedens ophør skal de afleveres til politiet, jf. § 3, stk. 2.

I forretningsbøgerne indføres ethvert køb, salg eller lån under et særligt løbenummer samtidig med forretningens afslutning, jf. bekendtgørelsens § 4, stk. 1. Undtaget herfra er køb og salg af gammelt jern, metal og andet affald, for hvilket købe- eller salgssummen ikke overstiger 25 kr., jf. § 4, stk. 2. Forretningsbøgerne skal føres ordentligt, fuldstændigt og med læselig skrift, jf. bekendtgørelsens § 7, stk. 5.

Politiet kan i medfør af bekendtgørelsens § 5 fritage næringsdrivende for at føre de i § 3 nævnte forretningsbøger, hvis de pågældende anvender en anden lige så betryggende bogføring.

Marskandisere og pantelånere har også i medfør af bogføringslovgivningen pligt til at foretage registrering af virksomhedens køb, salg og udlån.

Der henvises i øvrigt til betænkning nr. 1580/2022 side 165 ff.

3.7.1.1.2. Krav om legitimation

Den næringsdrivende skal efter bekendtgørelsens § 6, stk. 1, forlange, at den, der vil indgå aftale om salg eller pantsætning, legitimerer sig ved pas, kørekort eller danske pengeinstitutters id-kort. Der skal i forretningsbøgerne ske notering om arten af den foreviste legitimation samt dennes nummer. Efter bestemmelsens stk. 2 kan politiet undtagelsesvis i det enkelte tilfælde tillade, at salg eller pantsætning finder sted mod forevisning af anden legitimation end nævnt i stk. 1.

Bekendtgørelsens § 6, stk. 1, er udstedt med hjemmel i marskandiserlovens § 15, stk. 1, nr. 2, hvorefter justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om udøvelse af virksomhed i henhold til loven, herunder regler om bl.a. pligt til at afkræve kunder legitimation.

Også hvidvasklovgivningen indeholder regler om kundekendskabsprocedurer.

Der henvises i øvrigt til betænkning nr. 1580/2022 side 168 f.

3.7.1.1.3. Registre

Det følger af bekendtgørelsens § 7, stk. 1, at den næringsdrivende skal gennemgå de meddelelser om efterlyste koster, deriblandt ”Kosterbladet”,

som den pågældende modtager fra offentlige myndigheder, samt i kronologisk orden opbevare meddelelserne på forretningsstedet i seks måneder. ”Kosterbladet” udgives ikke længere.

Herudover skal de næringsdrivende føre særskilte registre over visse arter af efterlyste koster samt fremlyse bestemte genstande til det stedlige politi eller kostercentralen efter nærmere anvisning fra politiet, jf. bekendtgørelsens § 7, stk. 6.

3.7.1.2. Særlige regler for handel med brugte genstande

Bekendtgørelse nr. 7 af 9. januar 1969 om handel med brugte genstande samt pantelånervirksomhed indeholder i kapitel 3 (§§ 9-12) en række særlige regler for handel med brugte genstande.

Reglerne vedrører hovedsageligt håndteringen af brugte genstande.

Efter bekendtgørelsens § 9 skal købte genstande mærkes med det løbenummer med årstal, hvormed de er indført i forretningsbogen. Dette gælder dog ikke gammelt jern, metal og andet affald.

Begrundelsen for kravet om, at købte genstande skal mærkes, er, at politiet skal have mulighed for at føre tilsyn. Ved besigtigelse af en marskandisers forretningslokaler har politiet i dag mulighed for at kontrollere, at den pågældendes varer, der er mærket med løbenummer, også svarer til de varer, der er anført i forretningsbøgerne under samme numre.

Efter bekendtgørelsens § 10 er der forbud mod køb af lotterisedler eller lånesedler, som er udstedt for pantsatte lotterisedler.

Herudover fremgår det af bekendtgørelsens § 11, stk. 1, at købte genstande ikke må afhændes eller forandres før den 12. søgnedag efter modtagelsen.

Genstande, der er omfattet af § 11, stk. 1, skal indtil udløbet af den i bestemmelsen nævnte frist opbevares adskilt fra det øvrige lager. Dette gælder dog ikke møbler, jf. bekendtgørelsens § 12.

Der henvises i øvrigt til betænkning nr. 1580/2022 side 170.

3.7.1.3. Særlige regler for pantelånervirksomhed

Bekendtgørelse nr. 7 af 9. januar 1969 om handel med brugte genstande samt pantelånervirksomhed indeholder i kapitel 4 (§§ 13-23) en række særlige regler for pantelånervirksomhed. Disse regler vedrører hovedsageligt håndteringen af panter. Kapitel 4 indeholder i §§ 17-18

regler om pantelånevirkksomhed med hensyn til lotterisedler og i §§ 19-23 regler om pantelånevirkksomhed med hensyn til andre effekter.

Efter bekendtgørelsens § 13 skal alle panter mærkes med løbenummer med årstal, hvormed de er indført i forretningsbogen.

Af bekendtgørelsens § 14 følger, at pantelånere ved afslutning af ethvert lån på en af Justitsministeriet godkendt blanket skal udstede et lånebevis til låntageren, som angiver størrelsen af det udlånte beløb, de pantsatte genstande, den aftalte rente samt de vilkår, der i øvrigt er fastsat i låneaftalen. Af bestemmelsens stk. 2 følger det, at tilbageleverede lånebeviser skal opbevares på forretningsstedet i 3 måneder.

Pantelånere må i medfør af bekendtgørelsens § 15 ikke betinge sig eller oppebære højere rente af udlånte beløb end 1,5 pct. pr. påbegyndt måned og må ikke herudover pålægge pantsætteren omkostninger, jf. dog § 18, stk. 1, om pantsatte lotterisedler og § 20 om tilmelding til auktion.

Om renteloftet er i bemærkningerne til den oprindelige lov fra 1921 anført, at baggrunden for renteloftet er at beskytte (mindrebemidlede) borgere mod overgældssætning og urimeligt høje renter. Omvendt har det ikke været hensigten at fastsætte renteloftet så lavt, at pantelånere ikke kan få dækket deres omkostninger, risiko m.v. ved långivningen

Forbrugeren har endvidere i medfør af kreditaftalelovens § 19 en fortrydelsesret på 14 dage på alle andre lån end realkreditlån.

Efter bekendtgørelsens § 16 kan pantsætteren til enhver tid indløse pantet mod at betale den påløbne ydelse. Af den tilsvarende bestemmelse i kreditaftalelovens § 26, stk. 1, følger, at forbrugeren til enhver tid har ret til helt eller delvist at indfri sine forpligtelser i henhold til en kreditaftale. Forbrugeren har herefter ret til en reduktion af de samlede kreditomkostninger, der består af renter og omkostninger i den resterende del af aftalens løbetid.

Der henvises i øvrigt til betænkning nr. 1580/2022 side 170 ff.

3.7.1.3.1. Pantelånevirkksomhed med hensyn til lotterisedler

Efter bekendtgørelsens § 17 må pantelånere ikke indgå en aftale, hvorefter lånets forfaldstid ved belåning af lotterisedler falder mellem en træknings første og sidste trækningsdag, begge dage medregnet.

Såfremt pantelåneren efter aftale med pantsætteren fornyer den pantsatte lotteriseddel, kan der i medfør af bekendtgørelsens § 18, stk. 1, beregnes et

gebyr herfor, der fastsættes af justitsministeren. Meddelelse herom sker i Statstidende.

Indfries lånet ikke rettidigt, tilfalder den pantsatte lotteriseddel pantelåneren.

Efter bekendtgørelsens § 18, stk. 3, er det ifølge § 2 i lov nr. 187 af 23. juni 1932 angående salget af lodsedler til Klasselotteriet forbudt at afhænde en klasselotteriseddel til fyldestgørelse af et krav mod vedkommende spiller.

Der henvises i øvrigt til betænkning nr. 1580/2022 side 172 f.

3.7.1.3.2. Pantelånervirksomhed med hensyn til andre effekter

Efter bekendtgørelsens § 19 må pantelåneren ikke indgå en aftale, hvorefter lånets løbetid ved belåning af andet end lotterisedler fastsættes til kortere tid end tre måneder.

Indfries et lån eller fornyes et pant, efter at pantet er tilmeldt en auktion til afholdelse inden for de følgende tre uger, kan pantelåneren i medfør af bekendtgørelsens § 20, stk. 1, beregne sig et vederlag på 5 pct. af lånesummen med påløbne renter, dog højst 15 kr. for hvert pant. Har et pant været stillet til auktion, men er pantet trukket tilbage på grund af manglende rimeligt bud, kan pantelåneren beregne sig et tilsvarende vederlag, jf. bekendtgørelsens § 20, stk. 2.

Efter bekendtgørelsens § 21, stk. 1, kan pantelåneren, hvis et lån ikke indfries rettidigt, en måned efter forfaldstid søge sig fyldestgjort i pantet ved offentlig auktion.

I det auktionskatalog, der efter auktionslederlovens § 12 skal udarbejdes, må genstande, som er indbefattet under forskellige lånebeviser, ikke udbydes sammen. Det skal i kataloget anføres, fra hvilken pantelåner panterne hidrører, ligesom kataloget skal forsynes med løbenummer ud for hver pantsat genstands løbenummer, som det er indført med i pantelånerens forretningsbog, jf. bekendtgørelsens § 21, stk. 2. Pantelåneren skal mindst to søgnedage inden auktionen sende to eksemplarer af auktionskataloget til politiet, jf. bekendtgørelsens § 21, stk. 3.

Pantelåneren skal efter bekendtgørelsens § 22, stk. 1, 1. pkt., inden 2 måneder efter pantets realisation opgøre sit mellemværende med pantsætteren. Efter § 22, stk. 1, 2. pkt., skal panthaveren, såfremt

pantsætteren har et tilgodehavende, inden samme frist (2 måneder) ved bekendtgørelse i en eller flere lokale aviser efter politiets bestemmelse opfordre indehaveren af lånebeviset til inden et år efter auktionen at afhente sit tilgodehavende mod tilbagelevering af lånebeviset. Opgørelsen skal affattes på en blanket, der er godkendt af Justitsministeriet, og skal sammen med et eksemplar af auktionskataloget og af den bekendtgørelse, der er nævnt i bestemmelsens stk. 1, opbevares sammen med forretningsbogen, jf. bekendtgørelsens § 22, stk. 2.

Beløb, der ikke afhentes inden udløbet af 1-årsfristen, tilfalder efter bekendtgørelsens § 22, stk. 3, pantelåneren.

Efter bekendtgørelsens § 23 kan en pantelåner, der har givet lån mod sikkerhed i en assistenshusseddel, indløse pantet fra assistenshuset.

Der henvises i øvrigt til betænkning nr. 1580/2022 side 173 f.

3.7.2. Udvalgets overvejelser

Udvalget har overvejet, om reglerne i marskandiserloven om den daglige drift af virksomheden er tidssvarende, herunder om reglerne om bestyrere bør ophæves.

Det taler efter udvalgets opfattelse for at opretholde bestemmelserne, at det dermed tilsikres, at der er én bestemt person, som skal opfylde betingelserne for at have bevilling, og som har ansvaret for virksomhedens daglige drift, herunder ansvaret for at sikre, at virksomheden drives forsvarligt, og at der ikke sker handel med stjålne brugte genstande. Imidlertid må det antages, at handlende med brugte genstande og pantelånere kun i begrænset omfang anvender bestyrere i deres virksomheder i dag, ligesom en (stor) del af handlen med brugte genstande ikke sker fra fysiske butikker. Som følge af den teknologiske og samfundsmæssige udvikling foregår handlen med brugte genstande i dag i vidt omfang via andre platforme. Udviklingen har efter udvalgets opfattelse medført, at der ikke længere skønnes behov for at tilgodese de særlige hensyn, som ligger til grund for reglerne om den daglige drift og bestyrere. Dette forhold – tillige med det forhold, at enhver handel sker under ansvar for en bevillingshavende handlende – taler efter udvalgets opfattelse for, at reglerne og bestyrere ophæves.

Udvalget bemærker herved, at den nugældende ordning forekommer uforholdsmæssig byrdefuld både for den enkelte erhvervsdrivende og for politiet. Efter ordningen skal de erhvervsdrivende således indberette næsten enhver ansættelsesændring til politiet, ligesom politiet ved en sådan

indberetning skal efterprøve, om bestyreren opfylder betingelserne for at få bevilling.

På den baggrund foreslår udvalget, at marskandiserlovens bestemmelser om den daglige drift af virksomheden og bestyrere ophæves, således at der blot skal oplyses én (ansvarlig) bevillingshaver til politiet.

3.7.2.1. Fælles regler for handel med brugte genstande og pantelånervirksomhed

Udvalget har ligeledes overvejet, om reglerne om den daglige drift i bekendtgørelsen bør opretholdes. Bekendtgørelsen ses således ikke at have fulgt med den teknologiske og samfundsmæssige udvikling, og reglerne er derfor forældede. Det drejer sig ikke alene om f.eks. kravet om, at forretningsbøger skal opbevares fysisk, men også, at forholdene er reguleret i anden og nyere lovgivning.

På denne baggrund, og eftersom handlende med brugte genstande og pantelånere allerede er bogføringspligtige efter reglerne i bogføringsloven, der stiller videregående krav til en virksomhedens bogføring end de krav, som følger af bekendtgørelsen, ligesom bogføringsloven giver mulighed for at foretage elektronisk bogføring, ses der ikke at være behov for at opretholde bestemmelserne om førelse af forretningsbøger i bekendtgørelsen. På den baggrund foreslår udvalget, at samtlige bestemmelser herom ophæves.

Idet køb og salg af gammelt jern, metal og andet affald under alle omstændigheder skal registreres i overensstemmelse med reglerne i bogføringsloven, ses der efter udvalgets opfattelse endvidere ikke grundlag for at opretholde den gældende bagatelgrænse for sådanne køb og salg, jf. bekendtgørelsens § 4, stk. 2. Udvalget foreslår derfor, at også denne bestemmelse udgår.

Udvalget finder herudover, at kravet i bekendtgørelsen om, at bogføringsmaterialet skal sendes til politiet, bør udgå, da politiets adgang til at forlange at se regnskabsmaterialet må være tilstrækkeligt for at føre det fornødne tilsyn.

For så vidt angår pligten til at afkræve kunder legitimation finder udvalget, at denne forpligtelse er helt afgørende i forhold til at hindre salg og belåning af stjålne genstande, hvorfor der fortsat bør påhvile handlende med brugte genstande og pantelånere en sådan pligt. Det må således antages, at en person – forudsat at vedkommende er bekendt med eller har mistanke om, at en genstand er stjålet – vil være mindre tilbøjelig til at

sælge eller belåne genstanden, hvis den pågældende vil blive afkrævet legitimation.

Idet pligten til at afkræve kunderne legitimation og pligten til at foretage notering heraf allerede for pantelånere følger af hvidvasklovgivningen, foreslår udvalget, at reglerne herom i bekendtgørelsen alene opretholdes for så vidt angår handlende med brugte genstande. Med henblik på at sikre, at bestemmelsen i øvrigt også finder anvendelse for eventuelle lignende koncepter, f.eks. virksomheder med salg med tilbagekøbsret, foreslår udvalget at videreføre bestemmelsen i bekendtgørelsens kapitel 2 under overskriften fælles regler for handel med brugte genstande og lignende.

Udvalget er opmærksomt på, at en pligt til at afkræve kunder legitimation kan være byrdefuld. Efter en afvejning af på den ene side hensynet til ikke at pålægge de erhvervsdrivende uforholdsmæssige byrder over for på den anden side hensynet til at minimere handlen med stjalne genstande, foreslår udvalget, at pligten til at afkræve kunder legitimation alene bør finde anvendelse ved handel med brugte genstande og lignende, hvis prisen på den genstand, salget vedrører, overstiger 2.000 kr. Handel med brugte genstande og lignende på op til 2.000 kr. vil herefter alene omfattes af bogføringslovens regler.

For så vidt angår arten af legitimation, foreslår udvalget, at den, der vil indgå aftale om salg, skal legitimere sig ved MitID eller gyldig billedlegitimation i overensstemmelse med de til enhver tid gældende legitimationsdokumenter, som disse fremgår af Digitaliseringsstyrelsens hjemmeside.

Efter udvalgets opfattelse bør den legitimation, der vil kunne kræves forevist, således ikke – som i dag – være begrænset til enten pas, kørekort eller danske pengeinstitutters id-kort. Derfor finder udvalget heller ikke, at der er behov for at opretholde undtagelsen om, at politiet undtagelsesvis kan tillade, at salg eller pantsætning finder sted mod forevisning af anden legitimation (end pas, kørekort eller danske pengeinstitutters id-kort).

Under henvisning til, at udvalget foreslår, at kravet om førelse af forretningsbøger udgår, bør der – af hensyn til politiets mulighed for at føre tilsyn – alene ske notering om arten af den foreviste legitimation samt dennes nummer f.eks. i den erhvervsdrivendes regnskabsmateriale. Der er foretaget behørig notering, når oplysningerne er tilstrækkelige til, at politiet kan identificere, hvem der har indgået aftalen om salg. Den erhvervsdrivende skal opbevare dokumentation for den noterede legitimation i 5 år.

I lyset af, at "Kosterbladet" ikke længere udgives, foreslår udvalget, at bestemmelsen i bekendtgørelsens § 7, stk. 1, herom udgår. Under henvisning til, at der i dag – bortset fra cykelregisteret – ikke føres særskilt register over visse arter af efterlyste koster, foreslår udvalget endvidere, at også bestemmelsen i bekendtgørelsens § 7, stk. 6, om, at den næringsdrivende skal føre særskilte registre over visse arter af efterlyste koster samt fremlyse bestemte genstande til det stedlige politi eller kostercentralen efter nærmere anvisning fra politiet, ophæves.

Om udvalgets overvejelser om oprettelsen af et elektronisk søgbart register over stjålne genstande henvises til pkt. 3.8.2 nedenfor om tilsyn.

Der henvises i øvrigt til betænkning nr. 1580/2022 side 175 ff.

3.7.2.2. Særlige regler for handel med brugte genstande

Udvalget har overvejet, om bekendtgørelsens krav om mærkning bør opretholdes. Der er tale om en administrativ byrde, der påhviler de handlende, og som alene bør opretholdes, hvis den er nødvendig for, at politiet kan føre det fornødne tilsyn.

Handlende med brugte genstande har efter bogføringsloven bl.a. pligt til at registrere alle køb og salg i den rækkefølge, som handlerne er foretaget i, og registreringerne skal henvise til tilhørende bilag. Det fremgår endvidere af bogføringsloven, at bogføringen kan foretages elektronisk, og at materialet skal opbevares i mindst 5 år. Politiet har efter marskandiserloven i dag adgang til at foretage eftersyn af både forretningslokaler, varelagre og forretningsbøger (regnskabsmaterialet), hvilke regler foreslås videreført, jf. pkt. 3.8.2 nedenfor.

Ud over bogføringspligten har handlende med brugte genstande pligt til at kræve, at den, der vil indgå aftale om salg, legitimerer sig ved gyldig billedlegitimation, jf. pkt. 3.7.1 ovenfor. Marskandisere skal i den forbindelse notere arten af den foreviste legitimation samt dennes nummer. Det indebærer, at politiet (via regnskabsmaterialet) har mulighed for at identificere, hvor en marskandisers varer stammer fra. Notering af legitimationsoplysninger muliggør, at politiet efterfølgende kan fremfinde marskandiserens aftaleparter.

Idet kravet om mærkning er reguleret i anden og nyere lovgivning, må det antages, at politiet kan føre det fornødne tilsyn, hvorfor udvalget foreslår, at bestemmelsen om mærkning ophæves.

For så vidt angår kravene om, at købte genstande skal opbevares (intakte) i et vist tidsrum efter modtagelsen, og at genstandene i tidsrummet skal holdes adskilt fra det øvrige lager, bemærkes det, at marskandisere som følge af pladsmangel ofte er nødsaget til at skille sig af med varer hurtigt efter modtagelsen, og at opbevaringskravet derfor er meget byrdefuldt for de erhvervsdrivende. Det taler efter udvalgets opfattelse på den ene side for, at kravene ophæves.

På den anden side kan det anføres, at opbevaringskravet giver den, der har været udsat for tyveri, mulighed for at anmelde tyveriet, inden genstanden videreoverdrages. Politiet gives herved også mulighed for at efterforske sagen. Det taler efter udvalgets opfattelse omvendt for, at kravene opretholdes.

Henset til, at politiet (via regnskabsmaterialet) har mulighed for at identificere, hvor en marskandisers varer stammer fra, ligesom politiet kan se, hvornår en given vare er solgt videre, sammenholdt med det forhold, at opbevaringskravene er byrdefulde for handlende med brugte genstande, foreslår udvalget efter en samlet vurdering, at kravene kan udgå.

3.7.2.3. Særlige regler for pantelånervirksomhed

Baggrunden for bekendtgørelsens særlige regler om pantelånervirksomhed er navnlig at undgå belåning af stjålne genstande samt at forhindre misbrug og udnyttelse af kunderne. Den nærmere udformning af reglerne om pantelånervirksomhed afhænger derfor efter udvalgets opfattelse bl.a. af, hvilke regler der i øvrigt gælder for sådan virksomhed, og om disse regler i tilstrækkeligt omfang varetager de relevante beskyttelseshensyn.

Om kravet om mærkning for pantelånere i bekendtgørelsen henvises til udvalgets overvejelser ovenfor om det tilsvarende krav for handlende med brugte genstande. Herefter foreslås bestemmelsen i bekendtgørelsen om mærkning for så vidt angår pantelånere ophævet.

Med hensyn til kravet om, at pantelånere ved afslutning af ethvert lån på en af Justitsministeriet godkendt blanket skal udstede et lånebevis til låntageren, bemærkes det, at pantelånervirksomhed som udgangspunkt ikke er omfattet af reglerne i lov om finansiel virksomhed, idet traditionel pantelånervirksomhed, som omfattes af marskandiserloven, drives ved at yde lån og ikke tillige ved at modtage indlån, som det er tilfældet med f.eks. banker. Pantelånervirksomhed er derimod omfattet af reglerne i kreditaftaleloven. Det fremgår af bemærkningerne til kreditaftaleloven, jf. Folketingstidende 2009-10, A, L 91 som fremsat, side 44, at der ikke i dag

er nogen særlige regler om kreditaftaler, hvor forbrugeren skal deponere en genstand med sikkerhed hos kreditgiveren ved aftalens indgåelse, og hvor forbrugeren alene hæfter med den pågældende genstand, det vil sige, hvor kreditgiveren udøver en form for pantelånevirkksomhed. Af bemærkningerne fremgår endvidere, at nævnte type aftaler derfor som udgangspunkt omfattes af kreditaftalelovens generelle regler. Reglerne i kreditaftaleloven er præceptive, og reglerne kan dermed ikke fraviges ved aftale til skade for forbrugeren, jf. kreditaftalelovens § 7, stk. 1._

Efter kreditaftalelovens § 8, stk. 1, skal en kreditaftale, herunder en pantelåneaftale, udfærdiges på papir eller på et andet varigt medium og indeholde en række detaljerede oplysninger. Alle aftaleparter skal have et eksemplar af kreditaftalen. Eftersom en pantelåner allerede efter kreditaftaleloven har pligt til at udfærdige en låneaftale, der indeholder mere detaljerede oplysninger om låneaftalen, end hvad der følger af bekendtgørelsen, foreslår udvalget, at bestemmelserne herom ophæves.

Som anført under pkt. 3.7.1, er baggrunden for det i bekendtgørelsen anførte renteloft navnlig at beskytte (mindrebemidlede) borgere mod overgældssætning og urimeligt høje renter over for hensynet til, at renteloftet ikke fastsættes så lavt, at pantelånere derved ikke kan få dækket deres omkostninger, risiko m.v. ved långivningen. Der findes i dag allerede en række regler, som tilsigter at undgå overgældssætning og urimeligt høje renter, herunder reglerne i kreditaftalelovens §§ 7 a, 7 c og 22.

Udvalget bemærker i den forbindelse, at pantelån adskiller sig fra ”almindelige lån” ved, at pantelåneren har håndpant i kundens ejendel(e). Der er i dag rigtig mange muligheder for at optage usikrede lån, og det må på den baggrund antages, at personer, der optager pantelån og dermed stiller deres ejendele som sikkerhed for lånet, formentlig ikke er kapital- eller ressourcestærke borgere.

Fordelen ved, at renteloftet i bekendtgørelsen opretholdes, vil efter udvalgets opfattelse være, at det sikres, at låntager optager lån på rimelige og ved lov fastsatte rentevilkår. Pantelåneren har således ikke mulighed for at udstede meget risikable lån til en meget høj rente. Renteloftet vil endvidere gøre det lettere for låntager at gennemskue markedet, og det undgås, at pantelåneren udnytter kundens eventuelt manglende viden om renteforhold.

Ulempen ved at oprette renteloftet er imidlertid efter udvalgets opfattelse, at loftet begrænser pantelånerens konkurrenceevne. Der er endvidere en

risiko for, at loftet bliver normerende for prisdannelsen på pantelånermarkedet, således at alle pantelånere betinger sig en rente på maksimum på 1,5 pct. pr. måned. Dette kan ligeledes virke konkurrencebegrænsende. At konkurrencen begrænses, vil i sidste ende være til skade for forbrugeren.

Det er efter udvalgets opfattelse klart, at de oplistede fordele og ulemper vil afhænge af, på hvilket niveau loftet fastsættes. Under hensyntagen til lovens beskyttelsesformål om at hindre misbrug og udnyttelse af virksomhedens kunder, foreslår udvalget derfor, at renteloftet opretholdes, men at niveauet, i det omfang det ikke længere er tidssvarende, justeres.

Udvalget bemærker i den forbindelse, at en rentesats på 1,5 pct. pr. måned svarer til, at lånets årlige omkostninger i procent udgør 19,6 pct. Den nævnte rentesats kan i sammenligning med mange andre kortfristede lån efter udvalgets opfattelse ikke anses for urimelig, men satsen bør heller ikke forhøjes, da långiver har sikkerhed i form af håndpant. På den baggrund foreslår udvalget, at rentesatsmaksimummet bør opretholdes.

Med hensyn til bekendtgørelsens bestemmelse om indløsningsret er der blandt udvalget enighed om, at bestemmelsen ophæves med henblik på at undgå dobbeltregulering, jf. herved kreditaftalelovens § 26, stk. 1, der har samme formål og indhold.

3.7.2.3.1. Pantelåneraktivitet med hensyn til lotterisedler

Udvalget har overvejet, om pantelåneraktivitet med hensyn til lotterisedler fortsat skal være særskilt reguleret i loven.

Efter udvalgets opfattelse er det tvivlsomt, om der i dag overhovedet ydes lån med pant i lotterisedler. Henset hertil, og da pantelåneraktivitet med hensyn til lotterisedler i øvrigt omfattes af de almindelige bestemmelser i marskandiserloven og bekendtgørelsen, herunder i relation til bl.a. renteloftet, foreslår udvalget, at de særlige bestemmelser herom udgår.

3.7.2.3.2. Pantelåneraktivitet med hensyn til andre effekter

For at sikre, at en låntager har reel mulighed for at tilbagebetale det lånte beløb og dermed få den pantsatte genstand retur, finder udvalget, at bekendtgørelsens bestemmelse om, at pantlåneren ikke må indgå en aftale, ifølge hvilken lånet skal betales tilbage inden 3 måneder, bør opretholdes.

Udvalget bemærker, at hvis kravet om mindsteløbetid udgår, vil der fremover kunne indgås (korte) pantelåneraftaler, som er undtaget fra kreditaftalelovens regler, herunder f.eks. reglerne om fortrydelsesret. I så fald vil der – ud fra forbrugerbeskyttelseshensyn – være behov for at fastsætte mere udførlige regler for pantelånervirksomhed. Hertil kommer nok så væsentligt, at jo kortere en mindsteløbetid, jo ringere er låntagers reelle muligheder for at indfri lånet og få den af denne pantsatte genstand retur.

Hvis et lån indfries eller et pant fornyes, efter at pantet er tilmeldt en auktion til afholdelse inden for de følgende tre uger, bør pantelåneren efter udvalgets opfattelse som hidtil kunne beregne sig et vederlag for forgæves afholdte udgifter til f.eks. auktionsleder. Bestemmelsen herom foreslås derfor videreført.

For så vidt angår størrelsen af vederlaget kan anføres, at pantelåneren allerede modtager renter af lånet, hvorfor størrelsen ikke bør være afhængig af lånesummen, men derimod af de omkostninger, pantelåneren har haft i forbindelse med en forestående auktion. Omvendt kan det anføres, at hvis vederlaget er (fuldt ud) omkostningsbestemt, er der en risiko for, at en kunde, der ikke rettidigt har indfriet et mindre lån, vil skulle betale et vederlag til pantelåneren, der ikke står i et rimeligt forhold til lånebeløbet eller den pantsatte genstands værdi.

På den baggrund foreslår udvalget, at vederlaget beløbsmaksimeres afhængig af genstandens værdi, dog således at vederlaget ikke kan overstige et nærmere fastsat beløb. Udvalget finder i forlængelse heraf, at vederlaget er rimeligt, men bør fremskrives til 2022-niveau. Udvalget foreslår herefter, at pantelåneren i den givne situation skal kunne beregne sig et vederlag for afholdte udgifter på 5 pct. af lånesummen med påløbne renter, dog højst 125 kr. for hvert pant.

Efter udvalgets opfattelse bør en pantelåner ved låntagers misligholdelse fortsat have mulighed for at søge sig fyldestgjort i pantet ved offentlig auktion. Der bør dog af hensyn til låntager være tale om en vis kvalificeret misligholdelse, og bestemmelsen herom foreslås på den baggrund affattet i overensstemmelse med den tilsvarende bestemmelse i kreditaftalelovens § 29, således at pantelåneren kan søge sig fyldestgjort i pantet ved offentlig auktion, hvis låntageren er udeblevet med et beløb 30 dage efter dets forfaldstid, og det forfaldne beløb udgør mindst en tiendedel af det samlede beløb, der skal betales, eller hvis der i det forfaldne beløb indgår

flere afdrag, mindst en tyvendedel af det samlede beløb, der skal betales, eller hele restfordringen.

Med henblik på, at politiet kan identificere, hvor (eventuelt stjålne) pantsatte genstande, der er solgt på auktion, er blevet af, er det efter udvalgets opfattelse hensigtsmæssigt at opretholde kravene om, at pantsatte genstande omfattet af forskellige lånebeviser ikke udbydes sammen, samt at identiteten på pantelåneren og pantets nummer, som det fremgår af pantelånerens bogføring, anføres i auktionskataloget. På den baggrund foreslår udvalget, at bestemmelsen herom i bekendtgørelsen videreføres i moderniseret form.

Det er auktionslederen – eller en anden under auktionslederens umiddelbare tilsyn – der fører auktionskataloget. Da krav til auktionskataloget fremgår af auktionslederloven og de administrative forskrifter, der er udstedt med hjemmel heri, findes kravet om auktionskatalogets førelse og relation til realisation af pantsatte genstande at høre mere naturligt hjemme i auktionslederlovgivningen.

Det bør imidlertid fremgå af pantelånerlovgivningen, at pantelåneren (af egen drift) har pligt til at give auktionslederen de nødvendige oplysninger for, at auktionskataloget kan føres i overensstemmelse med de lovbestemte formkrav. De oplysninger, der skal gives, er identiteten på pantelåneren og pantets nummer, som det fremgår af pantelånerens regnskabsmateriale. Disse oplysninger bør være tilstrækkelige for, at auktionslederen kan iagttage sin undersøgelsespligt.

For så vidt angår de nugældende bestemmelser om opgørelse af mellemværendet mellem pantelåner og pantsætter forekommer disse efter udvalgets opfattelse utidssvarende, idet bestemmelserne synes at forudsætte, at lånet udbetales i kontanter. Bestemmelserne synes endvidere at forudsætte, at pantelåneren ikke er i besiddelse af de fornødne oplysninger på låntager til at kunne betale et eventuelt overskydende beløb til vedkommende.

En låneaftale skal efter kreditaftalelovens § 8, stk. 2, nr. 2, angive navn og fysisk adresse på aftaleparterne, herunder låntager, og pantelåneren skal efter hvidvasklovens § 30 opbevare identifikationsdokumenter på låntager. Udvalget finder, at det er tilstrækkeligt, at pantelåneren er i besiddelse af disse oplysninger.

Med hensyn til kravet om, at pantelånerens opgørelse skal affattes på en blanket godkendt af Justitsministeriet, bemærker udvalget, at ministeriet

ikke har udfærdiget en sådan blanket. Udvalget foreslår, at der i bekendtgørelsen i stedet fastsættes krav om, at opgørelsen skal indeholde oplysninger, som gør det muligt for pantsætteren (låntager) at kontrollere, at opgørelsen er foretaget korrekt, og således at kravet om, at opgørelsen skal affattes på en blanket godkendt af Justitsministeriet, udgår.

Udvalget har overvejet, om tidsgrænsen på 2 måneder for pantelånerens opgørelse af sit mellemværende med pantsætteren efter pantets realisation er rimelig, eller om fristen bør forkortes. Det følger af kreditaftalelovens § 8, at pantelåneren har pligt til at udfærdige en låneaftale, der indeholder detaljerede oplysninger om vilkårene for aftalen. Herudover har udvalget ovenfor foreslået at opretholde et renteloft, således at pantelåneren ikke må betinge sig eller oppebære højere rente af udlånte beløb end den i bekendtgørelsen fastsatte. Videre har udvalget foreslået, at pantelåneren ikke herudover må pålægge pantsætteren omkostninger, medmindre lånet indfries eller pantet fornyes, efter at pantet er tilmeldt en auktion til afholdelse inden for de følgende tre uger, i hvilke tilfælde pantelåneren må beregne sig et vederlag for forgæves afholdte udgifter til f.eks. auktionsleder. På den baggrund må det antages, at pantelåneren umiddelbart efter pantets realisation er i besiddelse af de nødvendige oplysninger for at opgøre sit mellemværende med pantsætteren, og det foreslås derfor, at der fastsættes en frist på 4 uger efter pantets realisation til at opgøre mellemværendet.

I lyset af, at assistenshusinstitutionen blev nedlagt omkring 1970, foreslår udvalget, at bestemmelsen i bekendtgørelsen om, at en pantelåner, der har givet lån mod sikkerhed i en assistenshusseddel, kan indløse pantet fra assistenshuset, ophæves.

3.7.3. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Justitsministeriet er enig i udvalgets overvejelser og forslag, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse hermed.

For så vidt angår den af udvalget anbefalede beløbsgrænse på 2.000 kr. i forhold til pligten til at afkræve kunder legitimation bemærkes, at der efter Justitsministeriets opfattelse kan være behov for løbende at regulere beløbsgrænsen i takt med samfundsudviklingen. Beløbsgrænsen forudsættes derfor at kunne tilpasses løbende i forbindelse med fastsættelsen af nærmere regler. Det gælder både i ned- og opadgående retning.

I forhold til de af udvalget foreslåede regler til beskyttelse af låntagere ved indgåelse af pantelånsaftaler har Justitsministeriet i forbindelse med præciseringen af lovens anvendelsesområde ("etableret her i landet", jf. lovforslagets § 1, stk. 1) fundet det hensigtsmæssigt at tilføje en udtrykkelig hjemmel til fastsættelse af regler herom, og at sådanne regler gælder for pantelånere, uanset om de er etableret i Danmark, jf. lovforslagets § 1, stk. 4, og pkt. 10 om forholdet til EU-retten.

Der henvises til lovforslagets §§ 1 og 13 samt bemærkningerne hertil.

3.8. Tilsyn

3.8.1. Gældende ret

Marskandiserlovens kapitel 3 (lovens §§ 13-15) indeholder regler om politiets tilsyn med fysiske og juridiske personer, der har bevilling til enten handel med brugte genstande eller til pantelånervirksomhed, samt regler om bevillingshaverens håndtering af genstande, der tilbydes bevillingshaveren til køb eller som pant under mistænkelige omstændigheder eller ved bevillingshaverens konstatering af, at genstande, som bevillingshaveren har købt eller modtaget som pant, er efterlyst.

3.8.1.1. Politiets adgang til at foretage eftersyn af forretningslokaler, varelagre og forretningsbøger

Efter marskandiserlovens § 13 har politiet adgang til at foretage eftersyn af virksomhedens forretningslokaler, varelagre og forretningsbøger.

Det er den enkelte politikreds, som – inden for politikredsens område – fører tilsyn med, at personer omfattet af loven overholder reglerne. Det er dermed op til den enkelte politikreds at tilrettelægge og udføre de opgaver, der er forbundet med tilsyn efter marskandiserlovens regler.

Der henvises i øvrigt til betænkning nr. 1580/2022 side 183 ff.

3.8.1.2. Den erhvervsdrivendes pligter i forbindelse med mistanke om manglende lovlig adkomst

Tilbydes der bevillingshaveren genstande til køb eller som pant under omstændigheder, der kan begrunde mistanke om manglende lovlig adkomst, skal bevillingshaveren straks give meddelelse til politiet derom samt tilbageholde genstandene, indtil politiet kommer til stede, jf. marskandiserlovens § 14, stk. 1, 1. pkt. Det samme gælder, når det konstateres, at genstande, som bevillingshaveren har købt eller modtaget som pant, er efterlyst, jf. § 14, stk. 1, 2. pkt.

Af § 8, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 7 af 9. januar 1969 fremgår, at grund til mistanke især vil kunne foreligge, hvis der tilbydes bestemte genstande, der nærmere opregnes i bestemmelsen.

Konstateres det, at genstande, som den næringsdrivende har købt eller modtaget som pant, er efterlyst, skal den næringsdrivende straks give politiet meddelelse samt tilbageholde genstandene, indtil politiet kommer til stede, jf. bekendtgørelsens § 8, stk. 2.

Efter § 14, stk. 2, og bekendtgørelsens § 8, stk. 3, jf. lovens § 14, stk. 2, må bevillingshaveren ikke købe brugte genstande eller modtage pant af personer under 18 år eller af berusede personer.

Justitsministeren kan efter marskandiserlovens § 15, stk. 1, fastsætte nærmere regler om udøvelse af virksomhed i henhold til loven. Hjemlen er udnyttet ved bekendtgørelse nr. 7 af 9. januar 1969 om handel med brugte genstande samt pantelånervirksomhed.

Efter lovens § 15, stk. 2, kan justitsministeren endvidere fastsætte regler om, hvilken myndighed der inden for politiet varetager politiets opgaver inden for lovens område. Bemyndigelsen er indføjet ved lov nr. 736 af 25. juni 2014 om ændring af lov om tv-overvågning, lov om sikkerhed ved bestemte idrætsbegivenheder, lov om restaurationsvirksomhed og alkoholbevilling m.v. og forskellige andre love som led i en generel ændring af kompetencebestemmelser inden for våben-, tilladelses- og færdselsområdet.

Der henvises i øvrigt til betænkning nr. 1580/2022 side 185 ff.

3.8.2. Udvalgets overvejelser

Handel med brugte genstande foregår i dag i vidt omfang via internettet fra forskellige salgsplatforme og sociale medier, herunder f.eks. DBA, GulogGratis, Facebook m.v. I modsætning til tidligere, hvor udvekslingen af varer sædvanligvis skete fra fysiske butikker, foregår udvekslingen af varer i dag ofte fra mange forskellige lokationer. Udvidelsen af området, hvorfra der handles med brugte genstande, stiller højere krav til politiets tilsyn og gør det vanskeligere at sikre kontrollen med handel med brugte genstande samt hindre videresalg af stjalne, forfalskede eller ulovligt udførte genstande.

Marskandiserlovens bestemmelser om tilsyn er efter udvalgets opfattelse således ikke fulgt med den samfundsmæssige og teknologiske udvikling,

herunder tager reglerne navnlig ikke højde for den udbredte handel via internettet.

Politiets tilsyn har bl.a. til hensigt at forebygge handel med stjålne brugte genstande. Det er imidlertid i praksis vanskeligt at udføre et tilstrækkeligt effektivt tilsyn, hvormed også tilsynets forebyggende effekt er begrænset. Det kan derfor efter udvalgets opfattelse ikke udelukkes, at politiets ressourcer er bedre udnyttet i forbindelse med politiets egentlige efterforskningsarbejde i konkrete sager, herunder f.eks. når politiet modtager en anmeldelse om tyveri eller besked om mistænkelige eller strafbare forhold i forbindelse med handel med brugte genstande. Hertil bemærkes, at bevillingshaveren som nævnt ovenfor har pligt til straks at give politiet besked ved mistanke om manglende lovlig adkomst.

Udvalget har i lyset heraf overvejet, hvordan marskandiserlovens bestemmelser om tilsyn kan tilpasses for bedre at sikre, at politiet har mulighed for at føre et effektivt tilsyn.

Med henblik på at sikre, at politiet fortsat har mulighed for at kontrollere, at marskandiserens og pantelånerens varer og pantsatte genstande svarer til de genstande, der er anført i regnskabsmaterialet, finder udvalget, at politiet fortsat til enhver tid og uden retskendelse mod behørig legitimation bør have adgang til en virksomheds regnskabsmateriale, eventuelle forretningslokale og varelagre.

Udvalget foreslår som anført under pkt. 3.4.2 at ophæve kravet om fast forretningssted, således at en handlende med brugte genstande – uanset salgsmetode – skal have sine varer placeret på en fysisk lokation, der er adskilt fra privat beboelse, herunder f.eks. en garage, et opbevaringsrum eller lignende, som politiet er berettiget til at føre tilsyn med. Herved kan handlende med brugte genstande uanset salgsform drive forretning på nutidige vilkår samtidig med, at politiet får mulighed for at føre det fornødne tilsyn.

Med hensyn til tilsynets omfang afhænger dette efter udvalgets opfattelse af, hvad der af politiet skønnes nødvendigt under inddragelse af den konkrete virksomheds art, aktiviteter og omstændighederne i øvrigt. Det bemærkes i den forbindelse, at tilsynet begrænses til alene at kunne føres på de lokaliteter, som er relevante for politiets kontrol. Tilsynet omfatter således ikke bygninger eller dele af bygninger, der udelukkende anvendes til privat beboelse.

Efter udvalgets opfattelse er den pligt, der påhviler den erhvervsdrivende til i forbindelse med mistanke om manglende lovlig adkomst straks at give politiet besked, væsentlig i forhold til at modvirke salg af stjålne genstande, og det foreslås på den baggrund, at pligten opretholdes. Således skal bevillingshaveren også fremover være forpligtet til straks at give politiet besked, såfremt der tilbydes bevillingshaveren genstande til køb eller som pant under omstændigheder, der kan begrunde mistanke om manglende lovlig adkomst. For i videst muligt omfang at bidrage til politiets efterforskningsarbejde skal bevillingshaveren endvidere fortsat være forpligtet til at tilbageholde genstandene, indtil politiet kommer.

I forlængelse af udvalgets overvejelser om den erhvervsdrivendes pligter i forbindelse med mistanke om manglende lovlig adkomst har en repræsentant i udvalget udtrykt ønske om, at der hos politiet oplyses bestemte og faste kontaktpersoner for den erhvervsdrivende. En sådan kontakt vil bidrage til, at den erhvervsdrivende f.eks. ved mistanke om manglende lovlig adkomst, får reageret rettidigt og efter den rigtige fremgangsmåde.

Udvalget er opmærksomt på, at bevillingshaverens mulighed for i praksis at vurdere, hvornår en handel giver anledning til mistanke om manglende lovlig adkomst, kan være vanskelig at foretage. Udvalget bemærker i den forbindelse, at bevillingshaveren bør være særligt opmærksom, når der er tale om værdifulde og/eller sjældne genstande, i hvilken forbindelse der kan være en særlig anledning for bevillingshaveren til at kræve nærmere oplysninger om adkomsten, f.eks. ved anmodning om fremlæggelse af relevant dokumentation i form af kvittering eller lignende.

Udvalget foreslår endvidere at videreføre bestemmelsen om, at bevillingshaveren er forpligtet til at give politiet besked om mistanke om manglende lovlig adkomst, hvis bevillingshaveren efter aftalens indgåelse kommer i besiddelse af oplysninger, der kan begrunde en sådan mistanke.

Herudover foreslår udvalget, at der for at minimere salget af stjålne genstande etableres et elektronisk søgbart register over sådanne genstande.

Der er i dag mange muligheder for at afsætte stjålne genstande, herunder f.eks. ved salg mellem private på internettet og via særlige grupper på de sociale medier, ligesom en række stjålne genstande med stor sandsynlighed sendes ud af landet. Udvalget er heller ikke i tvivl om, at der, uanset etableringen af et elektronisk søgbart register over stjålne genstande, fortsat vil være et marked for stjålne genstande. Etableringen af et sådant register, om oplysningerne heri er brugbare og valide, vil efter

udvalgets opfattelse imidlertid være egnet til at reducere kriminelles mulighed for at afsætte sådanne genstande uden risiko for opdagelse og dermed forventeligt på sigt være egnet til at medvirke til en reduktion i antallet af indbrud.

Som anført er én af flere forudsætninger herfor, at oplysningerne om stjålne genstande i et sådant søgbart register er brugbare og valide, ligesom registeret skal være nemt at tilgå. Udvalget besidder ikke de fornødne kompetencer til mere præcist at beskrive opbygningen af et sådant elektronisk register, idet dette efter udvalgets opfattelse mest hensigtsmæssigt må ske i regi af Rigspolitiet. Det er dog efter udvalgets opfattelse i forhold til brugbarheden af et sådant register for handlende med brugte genstande og pantelånere – og tilsvarende for auktions-, kunst- og antikvitetshandlerbranchen, samt forsikringsbranchen og Kulturværdiudvalget, som efter udvalgets opfattelse bør have adgang til registret – væsentligt, at relevante ”hits” i registeret fremkommer efter indtastning af få afgrænsede søgekriterier. Registeret bør endvidere indeholde alle typer effekter, som er genstand for tyveri, hæleri m.v., og som kan tænkes videresolgt, herunder f.eks. designermøbler, elektronik, smykker og armbåndsure. Registeret skal endvidere til stadighed være opdateret, således at stjålne genstande straks registreres i registeret, ligesom genstande, der f.eks. dukker op igen, slettes. Efter udvalgets opfattelse vil det være en fordel, hvis registeret samkøres med politiets sagsbehandlingssystemer, således at en stjålet genstand registreres i registeret i forbindelse med en borgers politianmeldelse af et tyveri. Udviklingen af det omhandlede elektroniske register bør efter udvalgets opfattelse i øvrigt ske under involvering af relevante interessenter, herunder bl.a. auktions-, kunst- og antikvitetshandlerbranchen samt forsikringsbranchen, eventuelt i form af nedsættelse af en følgegruppe.

Under forudsætning af, at et sådant register oprettes, foreslår udvalget, at bevillingshaveren forpligtes til i relevant omfang at søge på genstanden i det pågældende register, inden bevillingshaveren indgår aftale om køb eller pantsætning af en genstand.

For så vidt angår opregningen i bekendtgørelsens nr. 8, stk. 1, over genstande, som bør give anledning til mistanke om manglende lovlig adkomst, er udvalget af den opfattelse, at bestemmelsen ikke længere har nogen praktisk relevans, hvorfor det foreslås, at bestemmelsen udgår.

Med hensyn til forbuddet i marskandiserlovens § 14, stk. 2, mod at indgå aftaler med mindreårige og berusede personer, er baggrunden for denne

bestemmelse efter udvalgets opfattelse navnlig at beskytte disse persongrupper. Der er imidlertid også i værgemålsloven og aftaleloven bestemmelser, der beskytter de personer, som søges beskyttet med bestemmelsen i marskandiserlovens § 14, stk. 2. Mindreårige er beskyttet af bl.a. hovedreglen i værgemålsloven om, at mindreårige ikke selv kan forpligte sig ved retshandler eller råde over deres formue, medmindre andet er bestemt. En mindreårig, som indgår aftale om køb og salg af brugte genstande eller pantsætning, vil således ikke være bundet heraf. For så vidt angår berusede personer er denne gruppe beskyttet af bl.a. aftalelovens § 33 om aftaler i strid med almindelig hæderlighed og vil dermed – afhængig af de konkrete omstændigheder i forbindelse med aftalens indgåelse – kunne træde tilbage fra aftalen. Efter udvalgets opfattelse udgør bestemmelserne i henholdsvis værgemålsloven og aftaleloven den fornødne beskyttelse af henholdsvis mindreårige og berusede i forhold til indgåelse af aftaler om køb af brugte genstande og pantsætning, og udvalget foreslår på den baggrund, at marskandiserlovens § 14, stk. 2, ophæves.

Endelig foreslår udvalget, at bemyndigelsesbestemmelsen videreføres, således at justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om udøvelse af virksomhed i henhold til loven. Udvalget foreslår endvidere at videreføre bestemmelsen, hvorefter justitsministeren kan fastsætte regler om, hvilken myndighed der inden for politiet varetager politiets opgaver inden for lovens område.

Der henvises i øvrigt til betænkning nr. 1580/2022 side 187 ff.

3.8.3. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Justitsministeriet er enig i udvalgets overvejelser og forslag, og lovforslaget er med lovtekniske tilpasninger udformet i overensstemmelse hermed, jf. dog nedenfor.

Justitsministeriet er enig i, at det vil være hensigtsmæssigt med en etablering af et elektronisk søgbart register over stjalne genstande.

Der foreslås på den baggrund en bestemmelse, hvorefter justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om bevillingshaverens undersøgelse af genstande, som tilbydes bevillingshaveren til køb eller som pant. Det forudsættes, at der vil kunne fastsættes regler om, at bevillingshaveren skal foretage relevante søgninger i et elektronisk søgbart register over stjalne genstande.

Selve etableringen og den nærmere udformning af et sådant register, herunder om det skal være offentligt tilgængeligt, falder uden for rammerne af lovforslaget.

Der henvises til lovforslagets §§ 9-11 og bemærkningerne hertil.

3.9. Straf

3.9.1. Gældende ret

Marskandiserlovens kapitel 4 (§ 16) indeholder lovens straffbestemmelser.

Det følger af lovens § 16, stk. 1, at overtrædelse af lovens § 2, stk. 1 (krav om bevilling), § 4 (krav om bl.a. fast forretningssted med særskilte forretningslokaler), § 5 (bevilling ophængt på synligt sted), § 10 (aflevering af bortfaldet eller frataget bevilling til politiet), § 11, stk. 1, 1-3 (bevillingshaver eller godkendt bestyrer forestår den daglige drift), § 12 (forbud mod, at personer, der ikke opfylder betingelser for at få bevilling, indgår aftale om køb eller udlån) og § 14 (meddelelse til politiet ved mistanke om manglende lovlig adkomst) straffes med bøde.

I § 16, stk. 2 og 3, gives der henholdsvis hjemmel til fastsættelse af bestemmelser om straf i de forskrifter, der fastsættes i medfør af loven, og til, at der kan pålægges aktieselskaber eller lignende bødestraf for overtrædelse af de i § 16, stk. 1, nævnte bestemmelser.

Efter § 24, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 7 af 9. januar 1969 kan overtrædelse af bekendtgørelsens §§ 3 og 4, stk. 1 (krav om forretningsbøger), § 6 (afkrævning af legitimation), § 7 (eftersyn af bl.a. "Kosterbladet" samt krav til forretningslokaler), § 8 (opregning af omstændigheder, der kan begrunde mistanke om manglende lovlig adkomst), § 9 (mærkning af varer), § 10 (forbud mod køb af visse lotterisedler), § 11 (opbevaringskrav), § 12 (krav om adskilte varer), § 13 (mærkning af pantsatte genstande), § 14 (krav om udstedelse af lånebevis), § 15 (renteloft), § 17 (krav til låns forfaldstid), § 19 (mindsteløbetid for lån), § 21, stk. 2 og 3 (krav til auktionskatalog), § 22, stk. 1 og 2 (opgørelse af mellemværende), og § 23, stk. 2 (afregning af overskud) straffes med bøde. Er overtrædelsen begået af et aktieselskab eller lignende, kan der efter lovens § 16, stk. 3, pålægges selskabet som sådant bødeansvar.

3.9.2. Udvalgets overvejelser

For at sikre efterlevelse af marskandiserlovgivningen finder udvalget, at bestemmelserne i marskandiserloven og bekendtgørelsen om sanktioner i relation til overtrædelse af relevante dele heraf bør opretholdes.

Efter udvalgets opfattelse er kravet om bevilling til at drive virksomhed omfattet af loven afgørende for at kunne opfylde lovgivningens grundlæggende formål om at sikre kontrollen med handel med brugte genstande og hindre videresalg af stjålne, forfalskede eller ulovligt udførte genstande. Udvalget foreslår derfor at opretholde bestemmelsen, hvorefter overtrædelse af kravet om bevilling, jf. lovens § 2, straffes med bøde. Efter udvalgets opfattelse bør en overtrædelse af kravet om bevilling i øvrigt medføre, at bevilling kan nægtes ved senere ansøgning om bevilling, jf. i øvrigt pkt. 3.3.2 ovenfor om nægtelse af bevilling.

Det er afgørende for politiets effektive tilsyn med handlen med brugte genstande og pantelånvirksomhed, herunder tilsynet med at virksomhederne drives på forsvarlig måde, at politiet er bekendt med, hvem der driver de i medfør af loven omfattede virksomheder. Derfor foreslås bestemmelsen om, at bevillingshavende selskaber m.v., der undlader inden 14 dage at anmelde nye medlemmer af direktionen eller bestyrelsen til politiet, straffes med bøde, opretholdt. Om betingelserne for bevilling til selskaber m.v. henvises i øvrigt til pkt. 3.3 ovenfor.

Det er efter udvalgets opfattelse tillige væsentligt for politiets mulighed for at føre et effektivt tilsyn, at en bevillingshaver, inden denne påbegynder sin virksomhed, giver politiet meddelelse om, hvor virksomhedens forretningslokaler, varelagre og regnskabsmateriale befinder sig. Udvalget foreslår på den baggrund at videreføre den gældende regel om, at overtrædelse af denne oplysningspligt straffes med bøde. Der henvises om oplysningskravet i øvrigt til pkt. 3.4.2 ovenfor.

Overtrædelse af bevillingshaverens pligt til straks at give politiet besked, såfremt der opstår mistanke om manglende lovlig adkomst til genstande til køb eller som pant, bør efter udvalgets opfattelse endvidere straffes med bøde. Om denne pligt henvises i øvrigt til pkt. 3.8.2 ovenfor.

Endelig foreslås bestemmelsen om, at manglende aflevering af bevilling straffes med bøde, videreført.

Udvalget foreslår, at de gældende bestemmelser om strafansvar for juridiske personer videreføres. For juridiske personer bør strafansvar endvidere – som i lovgivningen i øvrigt – pålægges efter reglerne i straffelovens 5. kapitel om strafansvar for juridiske personer.

Med henblik på håndhævelse af de i bekendtgørelsen fastsatte krav og pligter foreslår udvalget, at strafbestemmelserne heri videreføres, i det omfang de bestemmelser, hvortil der henvises, videreføres, således at

overtrædelse af bekendtgørelsens § 2 (krav om legitimation ved handel med brugte genstande og pantelånervirksomhed), § 3 (rente- og omkostningsloft ved pantsætning), § 4 (krav til længden af perioden for pantsætningsaftalen), § 7, stk. 1 (krav om oplysninger til auktionslederens auktionskatalog), § 8, stk. 1 (krav om opgørelse af mellemværende mellem pantelåner og pantsætter inden for 14 dage), og § 8, stk. 4 (krav om opbevaring af opgørelse og auktionskatalog), straffes med bøde.

3.9.3. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Justitsministeriet er enig i udvalgets overvejelser og forslag, og lovforslaget er med lovtekniske tilpasninger udformet i overensstemmelse hermed.

Der henvises til lovforslagets § 12 og bemærkningerne hertil.

4. Konsekvenser for FN's verdensmål

Lovforslaget vurderes at kunne have en positiv betydning for opfyldelsen af delmål 16.4 i FN's verdensmål om væsentlig reducere af ulovlige penge- og våbenstrømme inden 2030 og styrkelse af indsatsen for inddrivelse og tilbagelevering af stjålne værdier og bekæmpelse af alle former for organiseret kriminalitet.

Det skyldes, at nye og moderniserede regler skal være med til at sikre kontrol med handel med brugte genstand og hindre videresalg af stjålne, forfalskede eller ulovligt udførte genstande.

5. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Lovforslaget skønnes ikke at have økonomiske konsekvenser for staten af betydning, ligesom lovforslaget ikke skønnes at have økonomiske konsekvenser for regioner og kommuner.

Lovforslaget vurderes i øvrigt at være i overensstemmelse med principperne for digitaliseringsklar lovgivning.

6. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Lovforslaget vil som en administrativ byrde kunne medføre, at der fastsættes nærmere regler om en pligt for bevillingshavere til at sikre, at der i et elektronisk register over stjålne genstande søges efter genstande, som tilbydes til køb eller som pant. Lovforslaget vil endvidere medføre, at erhvervsdrivende, der driver onlineauktioner med salg af brugte genstande, pålægges visse administrative og økonomiske byrder, herunder i form af krav om bevilling fra politiet til at drive virksomhed.

Disse konsekvenser vurderes at være under 4 mio. kr., hvorfor de ikke kvantificeres nærmere.

7. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ingen administrative konsekvenser for borgerne.

8. Klimamæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen klimamæssige konsekvenser.

9. Miljø- og naturmæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljø- og naturmæssige konsekvenser.

10. Forholdet til EU-retten

Den foreslåede regulering af handlen med brugte genstande samt pantelånevirkksomheder aktualiserer overvejelser i relation til enkelte direktiver.

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/31/EF af 8. juni 2000 om visse retlige aspekter af informationssamfundstjenester, navnlig elektronisk handel, i det indre marked («e-handelsdirektivet») har til formål at sikre fri bevægelighed for informationssamfundstjenester. Direktivet er overordnet set gennemført i dansk ret ved lov nr. 227 af 22. april 2002 med senere ændringer («e-handelsloven»).

Ved informationssamfundstjenester forstås en lang række af økonomiske aktiviteter, som finder sted online, f.eks. onlinesalg af varer, herunder brugte varer, og onlineauktionsvirksomhed som sådan.

E-handelsdirektivets artikel 4 fastslår et princip om, at der ikke kræves forhåndsgodkendelse. Det betyder, at medlemsstaterne skal sikre, at en tjenesteyder for at påbegynde og udøve aktivitet som leverandør af informationssamfundstjenester ikke skal opfylde noget krav om forudgående godkendelse eller noget andet tilsvarende krav. Bestemmelsen i artikel 4 gælder ifølge EU-Domstolen også i såkaldte interne situationer uden grænseoverskridende elementer, jf. sag C-62/19, Star Taxi App, præmis 75. Princippet om, at der ikke kan kræves forhåndsgodkendelse, vurderes imidlertid ikke at være til hinder for det i lovforslaget opstillede bevillingskrav, idet kravet ikke specifikt og udelukkende vedrører informationssamfundstjenester, jf. herved undtagelsesbestemmelsen i e-handelsdirektivets artikel 4, stk. 2.

E-handelsdirektivets artikel 3, stk. 1 og 2, bygger på et afsenderlandsprincip og er gennemført i dansk ret i e-handelslovens §§ 3 og 4. Heraf følger bl.a., at adgangen for en tjenesteyder, der er etableret i

et andet land inden for EU til at levere en informationssamfundstjeneste, ikke må begrænses af grunde, der henhører under det koordinerede område, selvom tjenesten retter sig mod Danmark. Afsenderlandsprincippet vurderes at indebære, at f.eks. onlinehandlende med brugte genstande, der er etableret i et andet EU-land, som klart udgangspunkt ikke vil omfattes af lovforslagets bevillingskrav og øvrige regler, der henhører under det koordinerede område.

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/123/EF af 12. december 2006 om tjenesteydelser i det indre marked (»servicedirektivet«) har til formål at lette adgangen for tjenesteydere til at etablere sig i andre EU-lande og at lette adgangen til uden etablering at levere tjenesteydelser i andre EU-lande på midlertidig basis. Direktivet er overordnet set gennemført i dansk ret ved lov nr. 384 af 25. maj 2009 om tjenesteydelser i det indre marked med senere ændringer.

Ved en tjenesteydelse forstås enhver selvstændig erhvervsvirksomhed, der normalt udføres mod betaling. Handel med brugte genstande, uanset om den foregår online, kan udgøre en tjenesteydelse i direktivets forstand.

For så vidt angår en regulering af adgangen til at etablere sig her i landet indeholder servicedirektivets artikel 9-15 nærmere regler om rammerne for tilladelsesordninger, herunder forbudte krav i artikel 14. Disse rammer skal også iagttages ved rent interne forhold uden grænseoverskridende elementer. Lovforslagets bevillingskrav m.v., herunder de nærmere betingelser for opnåelse og bevarelse heraf, er udformet – og forudsættes administreret – under hensyntagen til disse regler. Det indebærer bl.a., at der ved vurderingen af, om betingelserne for at opnå bevilling er opfyldt, må tages hensyn til, om betingelserne overlapper tilsvarende eller i det væsentlige sammenlignelige krav og kontroller, som virksomheden allerede er underlagt i en eventuel anden medlemsstat, hvor den samtidig er etableret, jf. servicedirektivets artikel 10, stk. 3.

Samlet set vurderes bevillingskravet at være nødvendigt, proportionelt og begrundet i et tvingende alment hensyn til navnlig forebyggelse og bekæmpelse af økonomisk kriminalitet.

Rådets direktiv 93/13/EØF af 5. april 1993 om urimelige kontraktvilkår i forbruger aftaler skal sikre en tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser om urimelige kontraktvilkår i aftaler, der indgås mellem erhvervsdrivende og forbrugere.

Med lovforslaget forudsættes, at der bl.a. vil blive fastsat nærmere regler om udøvelse af pantelånevirkksomhed, herunder om tilladte aftalevilkår m.v., jf. den foreslåede bestemmelse i § 1, stk. 4. Bemyndigelsen forventes bl.a. udnyttet til inden for rammerne af det nævnte direktiv at fastsætte en øvre grænse for, hvor høj en rente (1,5 pct. pr. måned) pantelånere må betinge sig eller oppebære, dvs. hvad der må anses for urimelige vilkår i forhold til forbrugere.

11. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Betænkning nr. 1580/2022 om revision af auktionslederloven og lov om handel med brugte genstande samt pantelånevirkksomhed har i perioden fra den 17. marts 2022 til den 28. april 2022 (42 dage) været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Østre Landsret, Vestre Landsret, Sø- og Handelsretten, samtlige byretter, Advokatsamfundet, Auktionslederforeningen, AutoBranchen Danmark, Autobranchens Handels- og Industriforening (AUTIG), Business Danmark, Coop A/S, Copenhagen Business School (Juridisk Institut), Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Detail, Dansk Erhverv, Dansk Industri, Dansk Inkassobranche, Dansk Internet Forum, Dansk IT, Dansk Kredit Råd, Dansk Markedsføring, Danske Advokater, Danske Annoncører og Markedsførere, Danske Regioner, Datatilsynet, De Danske Bilimportører, De Samvirkende Købmænd, Den Danske Dommerforening, Det Finansielle Ankenævn, Det Kriminalpræventive Råd, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Finans Danmark, Finans og Leasing, Forbrugerklagenævnet, Forbrugerombudsmanden, Forbrugerrådet Tænk, Forenede Danske Motorejere (FDM), FSR – danske revisorer, HK Landsklubben Danmarks Domstole, IT-Branchen, Kommunernes Landsforening (KL), Kunst, Antik og Design Ringen, Københavns Universitet (Det Juridiske Fakultet), Landbrug & Fødevarer, Retspolitisk Forening, Rigsadvokaten, Rigsombudsmanden i Grønland, Rigsombudsmanden på Færøerne, Rigspolitiet, Salling Group, SMVdanmark, Syddansk Universitet (Juridisk Institut), Aalborg Universitet (Juridisk Institut) og Aarhus Universitet (Juridisk Institut).

12. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang/hvis nej, anfør »Ingen«)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang/hvis nej, anfør »Ingen«)
Økonomiske	Ingen	Ingen

konsekvenser for stat, kommuner og regioner		
Implementering skonsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet m.v.	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.	Ingen	Lovforslaget vil som en administrativ byrde kunne medføre, at der fastsættes nærmere regler om en pligt for bevillingshavere til at sikre, at der i et elektronisk register over stjålne genstande søges efter genstande, som tilbydes til køb eller som pant. Lovforslaget vil endvidere medføre, at erhvervsdrivende, der driver onlineauktioner med salg af brugte genstande, pålægges visse administrative og økonomiske byrder, herunder i form af krav om bevilling fra politiet til at drive virksomhed. Omfanget heraf vurderes at være under 4 mio. kr., hvorfor det ikke kvantificeres nærmere.
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Klimamæssige konsekvenser	Ingen	Ingen

Miljø- og naturmæssige konsekvenser	Ingen	Igen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder EU-retlige aspekter. Lovforslaget vurderes at være i overensstemmelse med e-handelsdirektivet, herunder med princippet om, at der ikke kan kræves forhåndsgodkendelse ikke fordi bevillingskravet i lovforslaget ikke specifikt og udelukkende vedrører informationssamfundstjenester, og fordi onlinehandlende med brugte genstande, der er etableret i et andet EU-land, som klart udgangspunkt ikke vil omfattes af lovforslagets bevillingskrav. Lovforslaget vurderes endvidere at være i overensstemmelse med servicedirektivet idet lovforslagets bevillingskrav m.v., herunder de nærmere betingelser for opnåelse og bevarelse heraf, er udformet – og forudsættes administreret – under hensyntagen til servicedirektivet. Lovforslaget vurderes også i overensstemmelse med direktiv 93/13/EØF af 5. april 1993 om urimelige kontraktvilkår i forbrugerftaler.	
Er i strid med de fem principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering (der i relevant omfang også gælder ved implementering af ikke-erhvervsrettet EU-regulering) (sæt X)	Ja	Nej X

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Det foreslås i *stk. 1*, at loven finder anvendelse på enhver, der i erhvervsmæssigt øjemed driver virksomhed omfattet af nr. 1-4.

Bestemmelsen vil indebære, at enhver, der er etableret her i landet, jf. dog *stk. 4*, og i erhvervsmæssigt øjemed driver virksomhed omfattet af nr. 1-4, omfattes af lovens anvendelsesområde, uanset om en sådan handel ikke formelt betegnes som erhvervsmæssig. Bestemmelsen vil endvidere indebære, at onlinehandel med brugte genstande omfattes af lovens anvendelsesområde. Det vil også gælde handel, der udbydes via applikationer til mobiltelefoner m.v. Bestemmelsen har til formål at sikre, at personer, der erhvervsmæssigt handler med brugte genstande, vil være omfattet af samme regelsæt, uanset om handlen sker fra en fysisk butik eller via internettet.

Begrebet ”etableret” skal forstås i overensstemmelse med EU-retten, jf. herved § 2, nr. 4, i lov nr. 384 af 25. maj 2009 om tjenesteydelser i det indre marked med senere ændringer. Det indebærer, at der skal foreligge en faktisk udøvelse af erhvervsvirksomhed i et ikke nærmere angivet tidsrum fra et fast forretningssted, hvorfra aktiviteten med levering af tjenesteydelser udføres.

Begrebet ”erhvervsmæssigt øjemed” foreslås – ligesom begrebet ”erhvervsdrivende” i bl.a. markedsføringsloven – defineret bredt, således at bedømmelsen af, om en person kan anses for at udøve handel med brugte genstande i erhvervsmæssigt øjemed, beror på en samlet vurdering

af den pågældendes forhold. Det er herefter ikke afgørende, om der tilsigtes opnået en gevinst ved virksomheden, men virksomheden må dog have et vist omfang og være af en vis varighed.

Kravet om, at virksomheden må have et vist omfang og være af en vis varighed, vil indebære, at den, der få gange, f.eks. i forbindelse med en oprydning i hjemmet eller hos et familiemedlem, sælger brugte genstande ved f.eks. leje af hyldeplads i en genbrugsforretning, ved køb eller leje af en stand på et loppemarked eller ved salg på onlineauktioner eller andre salgsplatforme på internettet, ikke omfattes af loven. Sådanne salg må således anses som lejlighedsvis salg. Derimod vil den, der på fast basis eller flere gange årligt køber brugte genstande og videresælger disse på loppemarkeder eller via salgsplatforme på internettet m.v., omfattes af reglerne.

Det foreslås i *stk. 1, nr. 1*, at handel med eller køb af brugte genstande, der ikke sker som et sædvanligt led i en handelsvirksomhed med nye genstande eller i en håndværks- eller industrivirksomhed, omfattes af loven.

Ved »brugte genstande« forstås først og fremmest løsøregenstande, der i vidt omfang har bevaret den funktionalitet, som genstanden havde som ny, således at genstanden kan genanvendes uden videre eller efter reparation. En genstand er således normalt brugt, når den er taget i brug. Dog kan en genstand, uanset at den ikke har været taget i brug, være omfattet af begrebet »brugte genstande«, hvis den pågældende genstand f.eks. har været ejet af en privatperson, der har købt genstanden til endeligt forbrug eller som et samleobjekt, der fortsat befinder sig i originalemballagen.

Også genstande, som ikke uden videre har bevaret den funktionalitet, som den pågældende genstand havde som ny, og heller ikke umiddelbart efter reparation kan få denne funktionalitet, omfattes af definitionen »brugte genstande«. Det kan f.eks. være elektronik, der erhverves til samling, uden at køber har en forventning om, at genstanden kan komme til at fungere igen.

Bestemmelsen vil indebære, at bl.a. opkøb af brugte genstande med henblik på videresalg omfattes af lovens anvendelsesområde. Endvidere omfattes erhvervsmæssigt køb af brugte genstande, som ikke videresælges, men forarbejdes.

Derimod vil en handelsvirksomhed, der afsætter nye genstande, uden bevilling kunne drive handel med brugte genstande, f.eks. brugte genstande, der er taget i bytte ved salg af nye genstande, såfremt dette er sædvanligt inden for den pågældende branche, og under forudsætning af, at omfanget af denne handel ikke under hensyn til virksomhedens afsætning af nye varer går ud over, hvad der er sædvanligt inden for branchen. På samme måde vil håndværks- eller industrivirksomheder kunne drive handel med eller købe brugte genstande uden bevilling, i det omfang det inden for vedkommende branche er sædvanligt, at dette sker som led i virksomhed af den pågældende art.

Med henblik på også at forebygge hæleri ved privates salg af (stjålne) brugte genstande foreslås det, at privatpersoners handel med eller køb af brugte genstande også omfattes af loven, hvis den pågældende i erhvervsmæssigt øjemed erhverver brugte genstande med henblik på videresalg, medmindre handlen sker lejlighedsvist. Hertil kommer, at det kan virke konkurrenceforvridende, hvis privatpersoner, der i erhvervsmæssigt øjemed erhverver brugte genstande med henblik på videresalg, ikke skal overholde de samme krav som erhvervsdrivende, der driver virksomhed med handel med brugte genstande.

Privatpersoner vil således efter en konkret vurdering fremover omfattes af loven. Det er ikke i sig selv afgørende, om der tilsigtes opnået gevinst ved handlen, men derimod om der ud fra en samlet vurdering af den pågældendes forhold erhverves brugte genstande med henblik på videresalg i erhvervsmæssigt øjemed, uanset at handlen ikke formelt betegnes som erhvervsmæssig. Privatpersoner, der fra deres hjem sælger brugte genstande via internettet med henblik på at sælge genstandene videre til en højere pris, vil efter en konkret vurdering være omfattet af loven.

Privatpersoners afholdelse af eller deltagelse i et loppemarked, hvor der sælges egne eller nære familiemedlemmers eller bekendtes brugte genstande, vil derimod som udgangspunkt ikke udgøre handel i erhvervsmæssigt øjemed, når handlen kun sker lejlighedsvist.

Det vil dog som altovervejende hovedregel være handel i erhvervsmæssigt øjemed, hvis en privatperson på loppe- og kræmmermarkeder, i antikvitets- og marskandiserforretninger, på onlineauktioner eller via andre salgsplatforme på internettet erhverver varer, som sælges igen, og i disse

tilfælde skal den pågældende overholde lovens krav og pligter, herunder krav om bevilling m.v.

Det foreslås i *stk. 1, nr. 2*, at loven skal finde anvendelse på onlineauktioners salg af brugte genstande.

Formålet med bestemmelsen er at sikre, at erhvervsdrivende, der driver onlineauktionsvirksomhed, reguleres af samme regler som andre erhvervsdrivende, der handler med brugte genstande. Formålet med bestemmelsen er endvidere at forebygge videresalg af stjålne genstande (hæleri) ved onlineauktioners salg af brugte genstande samt at sikre, at politiet kan føre en effektiv kontrol med onlineauktionsvirksomhed.

Ved »onlineauktioner« forstår – foruden auktioner, der tilgås via computer – auktioner, der udbydes via applikationer til mobiltelefoner, sociale medier m.v. Onlineauktioner er kendetegnet ved, at ingen af de bydende fysisk er til stede, idet der fra de bydendes egen computer, telefon m.v. afgives bud via internettet på en hjemmeside inden for et på forhånd bekendtgjort tidsrum.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at en person eller et selskab, der driver onlineauktionsvirksomhed med salg af brugte genstande, fremover omfattes af loven og dermed skal opfylde lovens krav om bevilling, afkrævning af kunders legitimation, videregivelse af meddelelse til politiet, hvis den erhvervsdrivende tilbydes genstande, der kan begrunde mistanke om manglende lovlig adkomst m.v. Det vil gælde, uanset om onlineauktionsvirksomheden optræder som formidler mellem køber og sælger, eller om virksomheden sælger genstande, der er modtaget i kommission, og som bortauktioneres mod et honorar, der opkræves hos enten sælger, køber eller begge (kommissionssalg).

Det foreslås i *stk. 1, nr. 3*, at personer, der i erhvervsmæssigt øjemed driver virksomhed med udlån af penge mod håndpant og formidling af sådanne lån (pantelånvirksomhed) omfattes af loven.

Formålet med reglerne om pantelånvirksomhed er navnlig at forebygge belåning og salg af stjålne genstande samt at forhindre misbrug og udnyttelse af kunderne. Det foreslås på den baggrund, at pantelånvirksomhed fortsat omfattes af loven.

Håndpant er en pantsætningsform, hvor skyldneren fratages muligheden for at råde over den pantsatte genstand, typisk ved at genstanden overgives

til pantlånshaveren (den erhvervsdrivende). Ved pantlån stilles en genstand således som sikkerhed for et kortvarigt lån. Pantsætter er fortsat ejer af genstanden, men kan ikke disponere herover, før lånet med renter er tilbagebetalt.

Det foreslås i *stk. 1, nr. 4*, at personer, der i erhvervsmæssigt øjemed driver virksomhed med køb af genstande med tilbagekøbsret for sælger, tillige omfattes af loven.

Salg med tilbagekøbsret er et alternativ til pantlån. Salg med tilbagekøbsret indebærer, at en kunde sælger en genstand til en erhvervsdrivende til en af den erhvervsdrivende fastsat vurderingspris. Ved salget overgår ejendomsretten til den erhvervsdrivende. Herefter kan den erhvervsdrivende – medmindre kunden inden for en nærmere fastsat periode tilbagekøber genstanden til den tilbagekøbspris, der er fastsat af den erhvervsdrivende på baggrund af tilbagekøbsperiodens længde – frit disponere over genstanden, herunder ved f.eks. salg af genstanden til tredjemand. Under den såkaldte tilbagekøbsperiode opbevarer den erhvervsdrivende genstanden.

Det foreslås i *stk. 2, nr. 1*, at loven ikke skal gælde for handel med eller køb af registreringspligtige motorkøretøjer. Bestemmelsen omfatter endvidere opkøb af brugte motorkøretøjer med henblik på ophugning.

Registreringspligtige motorkøretøjer er allerede omfattet af et registreringssystem, idet disse er optaget i Køretøjsregistret. Dette register vurderes egnet til på forsvarlig måde at forebygge og opklare sager om omsætning af stjålne motorkøretøjer, hvorfor handel med og køb af registreringspligtige motorkøretøjer foreslås undtaget fra lovens anvendelsesområde.

Efter den foreslåede bestemmelse i *stk. 2, nr. 2*, vil loven endvidere ikke gælde for ydelse og formidling af lån mod håndpant i værdipapirer eller registreringspligtige motorkøretøjer eller for udlånsvirksomhed, der omfattes af lov om finansiel virksomhed.

Ydelse og formidling af lån mod håndpant i værdipapirer eller registreringspligtige motorkøretøjer eller udlånsvirksomhed, er undergivet omfattende regulering i bl.a. lov om kapitalmarkeder og lov om finansiel virksomhed, hvorfor det ikke vurderes nødvendigt, at loven omfatter disse områder.

Almenvelgørende eller almennyttige foreninger m.v. og religiøse samfund, der som led i deres virksomhed driver handel med brugte genstande, f.eks. ved drift af genbrugsbutikker eller lign., udøver som udgangspunkt erhvervsvirksomhed vedrørende nævnte handel. Efter den foreslåede bestemmelse i *stk. 2, nr. 3*, undtages salg af brugte genstande, der foretages af almenvelgørende eller almennyttige foreninger m.v. og religiøse samfund, der er godkendt efter ligningsloven, for så vidt genstandene er modtaget vederlagsfrit, imidlertid fra lovens anvendelsesområde.

De almenvelgørende eller almennyttige foreninger m.v. og religiøse samfund, der omfattes af bestemmelsen, skal være godkendt her i landet af Skatteforvaltningen eller godkendt i et andet EU/EØS-land, jf. ligningslovens § 8 A og § 12, stk. 2 og 3, og bekendtgørelse nr. 1656 af 19. december 2018 om godkendelse m.v. efter ligningslovens § 8 A, stk. 2 med senere ændringer, og § 12, stk. 3, af almenvelgørende og almennyttige foreninger, fonde, stiftelser, institutioner m.v. og religiøse samfund her i landet eller i et andet EU/EØS-land.

Undtagelsen vil finde anvendelse på salg af brugte genstande i genbrugsbutikker eller lign. drevet af f.eks. Kræftens Bekæmpelse, Røde Kors m.v.

Det foreslås i *stk. 3*, at justitsministeren kan fastsætte regler om, at reglerne i det foreslåede kapitel 3 om tilsyn helt eller delvis skal gælde for anden erhvervsvirksomhed ved handel med eller køb af brugte genstande end den, der efter *stk. 1 og 2* omfattes af loven, samt for auktionsholderes virksomhed vedrørende auktionssalg af brugte genstande.

Det vurderes, at der fremover også vil kunne opstå behov for at regulere erhvervsvirksomhed, som ikke omfattes af lovens anvendelsesområde, f.eks. i tilfælde, hvor der i løbet af en kort periode inden for en bestemt branche konstateres flere tilfælde af tyveri/hæleri. Bestemmelsen skal sikre, at justitsministeren, hvis der opstår behov for at regulere anden selvstændig erhvervsvirksomhed med køb og salg af brugte genstande, vil kunne bestemme, at den pågældende virksomhed skal omfattes af lovens kapitel 3 om tilsyn m.v. Det bemærkes herved, at området for, hvilke varer der typisk er genstand for tyveri, kan ændres over tid.

Det forudsættes, at bemyndigelsen på samme måde som hidtil udnyttes til administrativt bl.a. at fastsætte, at reglerne i lovens kapitel 3 om tilsyn

m.v. også finder anvendelse på selvstændig erhvervsvirksomhed, der ikke er omfattet af lovens anvendelsesområde, jf. lovens § 1, nr. 1, for så vidt angår sådanne erhvervsdrivendes handel med eller køb af brugte genstande i form af cykler og cykeldele, dele af motorkøretøjer, guld- og sølvvarer, smykker, ure, møbler, musikinstrumenter, elektroniske apparater og tilbehør hertil. Som noget nyt forudsættes det, at bemyndigelsesbestemmelsen herudover kan udnyttes til at indføre en opsamlingsbestemmelse, hvorefter reglerne i lovens kapitel 3 om tilsyn m.v. finder anvendelse på erhvervsvirksomhed ved handel med eller køb af andre brugte genstande eller partier af brugte genstande til en købs- eller salgspris, som overstiger 5.000 kr.

Bestemmelsen vil alene omfatte den auktionsholdervirksomhed, der omfatter afholdelsen af traditionelle, fysiske auktioner, idet onlineauktionsvirksomhed med salg af brugte genstande i sin helhed omfattes af loven, jf. lovforslagets § 1, stk. 1, nr. 2.

Det foreslås endelig i *stk. 4*, der supplerer den foreslåede bestemmelse i § 13, stk. 1, at justitsministeren for udøvelsen af virksomhed som nævnt i stk. 1, nr. 3 og 4, kan fastsætte regler om tilladte aftalevilkår m.v., herunder om størrelsen af renter af udlånte beløb, som må kræves, uanset om virksomheden er etableret her i landet.

Det forudsættes herved, at der administrativt fastsættes særlige regler for pantelånvirksomhed, herunder om at pantelånere ikke må betinge sig eller oppebære højere rente af udlånte beløb end en nærmere fast procentsats pr. påbegyndt måned og ikke herudover må pålægge pantsætteren omkostninger, samt at pantelåneren ikke må indgå en aftale, ifølge hvilken lånet skal betales tilbage inden 3 måneder.

Det forudsættes herudover, at det administrativt fastsættes, at en pantelånvirksomhed i tilfælde, hvor et lån indfries, eller et pant fornys, efter at pantet er tilmeldt til en auktion, kan beregne sig et vederlag for afholdte udgifter på en nærmere fast procentsats af lånesummen med påløbne renter. Derudover foreslås det administrativt fastsat, at pantelåneren kan søge sig fyldestgjort i pantet ved offentlig auktion, hvis låntageren er udeblevet med et beløb 30 dage efter dets forfaldstid, og en række nærmere betingelserne opfyldt.

Det forudsættes endelig, at det administrativt fastsættes, at pantelåneren inden 4 uger efter pantets realisation skal opgøre sit mellemværende med pantsætteren.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.1.2 og pkt. 3.7.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 2

Det foreslås i *stk. 1*, at personer, der driver virksomhed i henhold til loven, skal have bevilling udstedt af politiet.

Bestemmelsen indeholder lovforslagets centrale bestemmelse om, at personer, der driver virksomhed omfattet af loven, skal have tilladelse hertil. Bestemmelsen har til formål at sikre, at politiet kan føre et effektivt tilsyn med virksomhed omfattet af lovens anvendelsesområde.

Det foreslås, at det er politiet, der skal udstede bevillingen. Det vil påhvile politiet i den politikreds, hvor virksomheden drives, at føre tilsyn med den omhandlede virksomhed, jf. lovforslagets § 10.

Den foreslåede bestemmelse vil ikke indebære, at bevillingen er afgrænset geografisk, og bevillingshaveren kan således drive virksomhed i henhold til loven i hele landet.

Det foreslås i *stk. 2*, at justitsministeren fastsætter regler om et gebyr for udstedelse af bevilling og sagsbehandlingen ved udstedelse af bevillinger i henhold til loven.

Den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse forventes udfyldt til administrativt at fastsætte regler om gebyr, der kan opkræves for udstedelse af en bevilling. Gebyret vil blive fastsat således, at det svarer til de omkostninger, som er forbundet med politiets sagsbehandling ved udstedelse af bevillinger i henhold til loven. De administrative omkostninger vil kunne ændre sig løbende fra år til år, og der vil skulle ske en løbende tilpasning af de opkrævede gebyrsatser i overensstemmelse med budgetvejledningen.

Bemyndigelsesbestemmelsen forventes endvidere at blive udnyttet til at fastsætte regler om politiets nærmere sagsbehandling ved udstedelse af bevillinger i overensstemmelse med servicedirektivets artikel 13, herunder om sagsbehandlingstid.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 3

Det foreslås i *stk. 1*, at bevilling kan efter ansøgning meddeles personer, der opfylder tre kumulative betingelser.

Betingelsen i *nr. 1* (forretningsadresse her i landet) foreslås indført af hensyn til, at politiet kan føre et effektivt tilsyn med bevillingshaveren. Ved »forretningsadresse« forstår den adresse, hvorfra virksomheden drives.

Betingelsen i *nr. 2* (myndig og ikke er under værgemål eller samværgemål) foreslås indført, da der påhviler en bevillingshaver en række pligter og ansvar, som det ikke vurderes, at en person uden retlig handleevne kan varetage. Undtaget fra dette udgangspunkt er dog umyndige, der med Familieretshusets godkendelse har tilladelse til på egen hånd at udøve næring eller anden virksomhed efter værgemålslovens § 43, stk. 1.

Betingelsen i *nr. 3* (ikke under rekonstruktionsbehandling eller konkurs) har til formål at sikre, at bevillingshaver er solid i økonomisk henseende.

Det foreslås i *stk. 2*, at bevilling kan nægtes den, der er dømt for strafbart forhold, såfremt forholdet begrundes en nærliggende fare for misbrug af bevillingen, jf. straffelovens § 78, stk. 2, eller der i øvrigt efter de oplysninger, der foreligger om den pågældendes personlige forhold, er særlig grund til at antage, at den pågældende ikke vil drive virksomheden på forsvarlig måde.

Vurderingen af, hvornår bevilling efter bestemmelsen kan nægtes, vil bero på et skøn.

Hvorvidt et konkret strafbart forhold vil begrunde en nærliggende fare for misbrug af adgangen til at drive virksomhed efter loven, vil først og fremmest afhænge af, om forholdet indebærer en særlig risiko for, at den pågældende ikke vil overholde reglerne om udøvelse af virksomheden. Der skal bl.a. tages hensyn til de faktiske omstændigheder, hvorunder forholdet blev begået, forbrydelsens karakter, grovhed og udførelsesmåde, den hengåede tid, vedkommendes personlige forhold på gernings- og

ansøgningstidspunktet samt til, om tiltalte er tidligere straffet. Det vil ligeledes kunne indgå i vurderingen, om der er tale om gentagelsestilfælde.

Eftersom personer, der driver handel med brugte genstande eller pantelånvirksomhed, har en særlig adgang til køb med henblik på videresalg af genstande, som kan være stjålne, foreslås det endvidere, at politiet fortsat bør have mulighed for at nægte en bevilling, hvis politiet konkret vurderer, at der er fare for misbrug af bevillingen eller fare for, at virksomheden ikke vil blive drevet på en forsvarlig måde. Bestemmelsen tager navnlig sigte på handlinger, der ikke har medført strafferetlig tiltale, men hvor den pågældende f.eks. er afskediget fra en stilling på grund af uredelighed eller i anden virksomhed på grov måde har tilsidesat hensynet til sine kunder.

Med *stk. 3* foreslås det, at bevilling endvidere kan nægtes den, der har betydelig forfalden gæld til det offentlige. Ved betydelig forfalden gæld forstås gæld i størrelsesordenen 50.000 kr. eller derover.

Tilsvarende bestemmelser ses i en række andre love, herunder retsplejeloven for så vidt angår advokatbeskikkelse, inkassoloven for så vidt angår autorisation til inkassovirksomhed og vagtvirksomhedsloven for så vidt angår autorisation som vagt m.v.

I lyset af, at virksomheden udøves på grundlag af bevilling, og oparbejdelsen af restancer til det offentlige i videst muligt omfang bør minimeres, foreslås det, at der indsættes en tilsvarende hjemmel i lov om handel med brugte genstande og samt pantelånvirksomhed.

Det vil navnlig være gæld i form af skatte- og momsrestancer, der vil kunne begrunde, at bevilling nægtes på grund af betydelig forfalden gæld til det offentlige.

Det vil være en forudsætning for at nægte beskikkelse efter den foreslåede bestemmelse, at gælden er opstået i forbindelse med driften af tilsvarende virksomhed.

Formålet med bestemmelsen er at ramme manglende betalingsvilje samt forebygge stiftelse af betydelig gæld til det offentlige. Det forudsættes i den forbindelse, at hver enkelt ansøger skal have vurderet sine forhold individuelt. En person, der har indgået en afdrags- eller betalingsaftale, er dermed ikke afskåret fra at opnå bevilling.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.3.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 4

Det foreslås i *stk. 1*, at bevilling kan meddeles her i landet hjemmehørende selskaber, foreninger, fonde og lignende, når medlemmerne af selskabets direktion og bestyrelse opfylder betingelserne i § 3, stk. 1, nr. 2 og 3.

Med henblik på at sikre, at også juridiske personer driver virksomhed på forsvarlig måde, foreslås det, at medlemmerne af den juridiske persons bestyrelse og direktion skal opfylde de i loven anførte betingelser for at få bevilling. For disse juridiske personers vedkommende vil det ligeledes være politiet, der afgør, om betingelserne for at få bevilling er opfyldt.

Bestemmelsen vil således indebære, at virksomheden skal have forretningsadresse her i landet, at medlemmerne af virksomhedens bestyrelse eller direktion ikke må være umyndige, jf. dog værgemålslovens § 43, stk. 1, ikke må være under værgemål eller under samværgemål og ikke må være under rekonstruktionsbehandling eller konkurs. Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til lovforslagets § 3.

Endvidere foreslås det, at udenlandske selskaber m.v. af den art, som er nævnt i § 4, stk. 1, 2. pkt., kan meddeles bevilling, hvis dette er hjemlet i international aftale eller ved bestemmelser fastsat af justitsministeren. Herved tages der højde for, at udenlandske selskaber m.v., som efter EU-retten måtte have udøvet en sekundær etablering her i landet på en måde, der falder uden for de i § 4 i øvrigt oplistede tilfælde, ikke skal være afskåret fra at opnå en bevilling.

Det foreslås i *stk. 2*, at bevilling kan nægtes et selskab m.v., hvis et medlem af selskabets direktion eller bestyrelse er dømt for strafbart forhold, såfremt forholdet begrundes en nærliggende fare for misbrug af bevillingen, eller der i øvrigt efter de oplysninger, der foreligger om den pågældendes personlige forhold, er særlig grund til at antage, at den pågældende ikke vil drive virksomheden på forsvarlig måde. Det samme vil gælde, hvis et medlem af direktionen eller bestyrelsen har betydelig forfalden gæld til det offentlige i størrelsesordenen 50.000 kr. eller derover.

Det vil være politiet i den politikreds, hvorfra virksomheden drives, der foretager en konkret vurdering af, om bevilling skal nægtes på baggrund af

de faktiske omstændigheder i sagen. Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til lovforslagets § 3.

Det foreslås i *stk. 3*, at selskabet m.v., når nye medlemmer indtræder i direktionen eller bestyrelsen, inden 14 dage skal anmelde ændringen til politiet i den politikreds, hvorfra virksomheden drives, ligesom eventuelle nye medlemmer til enhver tid skal opfylde betingelserne for at få bevilling.

Den foreslåede bestemmelse har til formål at sikre, at medlemmerne af den juridiske persons bestyrelse og direktion til enhver tid opfylder betingelserne for at få bevilling til at drive handel med brugte genstande og pantelånvirksomhed.

Anmeldelse skal meddeles politiet i den politikreds, hvorfra virksomheden drives. Det vil herefter være politiet, der afgør, om bevillingen kan opretholdes. Hvis anmeldelse ikke foretages rettidigt, foreslås det, at bevillingen skal bortfalde.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.3.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 5

Det foreslås i *stk. 1*, at en bevilling bortfalder, når bevillingshaveren dør, eller hvis bevillingshaveren ophører med at opfylde en eller flere af betingelserne i § 3, stk. 1, eller § 4, stk. 1, jf. § 3, stk. 1 og jf. dog § 4, stk. 3. Det samme gælder, hvis anmeldelse efter § 4, stk. 2, ikke foretages rettidigt.

Betingelserne i lovforslagets § 3, stk. 1, må anses for at være afgørende for at imødegå handlen med stjalne brugte genstande, og det foreslås derfor, at betingelserne vedvarende skal være opfyldt.

Bestemmelsen vil indebære, at gældende ret om bortfald af bevilling videreføres, således at en bevilling også fremover bortfalder, når bevillingshaveren dør, eller hvis bevillingshaveren ophører med at opfylde betingelserne for at få bevilling (forretningsadresse her i landet, ikke umyndig eller under værgemål og ikke under rekonstruktionsbehandling eller konkurs). Det foreslås, at det samme gør sig gældende, hvis bevillingshaveren er et selskab m.v., og et medlem af selskabets direktion eller bestyrelse ophører med at opfylde de nævnte betingelser.

Af hensyn til, at det kan påses, at betingelserne for bevilling til at drive handel med brugte genstande samt pantelånervirksomhed fortsat er opfyldt, foreslås det endvidere at videreføre gældende ret om, at selskabers m.v. bevilling bortfalder, hvis nye medlemmer indtræder i direktionen eller bestyrelsen, og anmeldelse heraf ikke sker rettidigt.

Det foreslås i *stk. 2*, at der – uanset lovforslagets § 5, stk. 1 – i tilfælde af bevillingshaverens død, konkurs m.v., er adgang til at fortsætte virksomheden uden bevilling for en kortere periode med henblik på afvikling, afhændelse eller lignende af virksomheden.

En bevillingshavers dødsbo, en ægtefælle, der sidder i uskiftet bo, en bevillingshaver, der er under rekonstruktionsbehandling, en bevillingshavers konkursbo eller en værgе for en bevillingshaver, der er under værgemål efter værgemålslovens §§ 5, 6 eller 7, vil således have adgang til at fortsætte virksomheden med henblik på afvikling, afhændelse eller lignende af virksomheden.

Bestemmelsen har til formål at sikre en fornuftig afvikling af virksomheden og undgå, at f.eks. de efterladte eller kreditorerne lider unødige tab.

Fortsættelse af virksomheden vil skulle anmeldes til politiet i den politikreds, hvorfra virksomheden drives inden 4 uger efter dødsfaldet, rekonstruktionens indledning, konkursdekretets afsigelse eller værgemålets iværksættelse.

Det foreslås endvidere, at den nævnte adgang skal gælde i 1 år efter den begivenhed, som medførte bevillingens bortfald. Politiet vil dog i særlige tilfælde kunne tillade, at fristen forlænges. Politiet vil f.eks. kunne tillade, at fristen forlænges i tilfælde, hvor der pågår forhandlinger om en virksomhedsoverdragelse, og hvor virksomhedsoverdragelsen er nært forestående. Hvis der derimod først op imod 1-årsfristens udløb tages skridt til at afhænde virksomheden, vil kravet derimod som udgangspunkt ikke kunne anses for opfyldt.

Det foreslås endelig i *stk. 3*, at justitsministeren kan gøre undtagelse fra bestemmelsens stk. 1.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at justitsministeren kan bestemme, at en bevillingshaver på trods af manglende opfyldelse af

betingelserne for at få bevilling, f.eks. hvis bevillingshaveren er under rekonstruktionsbehandling, alligevel kan opretholde sin bevilling.

Der vil således kunne opstå situationer, hvor betingelserne for at have bevilling alene for en kort og nærmere afgrænset periode ikke er opfyldt, og der til trods herfor ikke vurderes at foreligge en risiko for, at virksomheden vil blive drevet på uforsvarlig måde.

Hensynet til den handlendes mulighed for at opretholde sin virksomhed og dermed undgå at lide et økonomisk tab i en sådan kortere, afgrænset periode, hvor betingelserne for bevilling ikke er opfyldt, vil – afhængig af de konkrete omstændigheder – således kunne veje tungest. Hensynsafvejningen vil bero på en konkret vurdering af de faktiske omstændigheder i hver enkelt sag.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.5.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 6

Det foreslås i *stk. 1*, at en bevilling udstedt af politiet kan tilbagekaldes, hvis bevillingshaveren gør sig skyldig i grov eller gentagen tilsidesættelse af de pligter, der påhviler bevillingshaveren efter loven eller de forskrifter, der er fastsat i henhold til loven, og der efter de udviste forhold er grund til at antage, at den pågældende ikke fremover vil drive virksomheden på forsvarlig måde.

Bestemmelsen om tilbagekaldelse af bevilling foreslås indført med henblik på at sikre kontrollen handel med brugte genstande og hindre videresalg af stjålne, forfalskede eller ulovligt udførte genstande. Det er politiet i den politikreds, hvorfra virksomheden drives, der træffer afgørelse om tilbagekaldelse af bevillingen. Det vil bero på en konkret vurdering, om der er grund til at antage, at den pågældende ikke vil drive virksomheden på en forsvarlig måde.

Bevilling vil f.eks. kunne tilbagekaldes, hvis bevillingshaveren gentagne gange ikke varetager sin pligt i forbindelse med mistanke om manglende lovlig adkomst, eller hvis den pågældende er mistænkt for hæleri, og der på den baggrund er grund til at antage, at den pågældende heller ikke fremover vil drive virksomheden på forsvarlig måde.

Reglen supplerer straffelovens § 79, stk. 1, hvorefter den, der er dømt for et strafbart forhold, der begrundes en nærliggende fare for misbrug af stilling eller hverv, ved dom kan frakendes retten til fortsat at udøve den pågældende virksomhed eller til at udøve den under visse former, såfremt det udviste forhold begrundes en nærliggende fare for misbrug.

Den foreslåede bestemmelse vil imidlertid hjemle en videregående tilbagekaldelsesadgang end den, der er indeholdt i straffelovens § 79, stk. 1. Med den foreslåede bestemmelse vil der således være mulighed for at tilbagekalde en bevilling, selv om bevillingshaveren ikke er dømt for et strafbart forhold.

Det foreslås i stk. 1 endvidere, at en bevilling også skal kunne tilbagekaldes, hvis betingelserne for at nægte den pågældende bevilling er opfyldt, jf. § 3, stk. 2, eller § 4, stk. 2, jf. § 3, stk. 2.

Det vil indebære, at en bevilling kan tilbagekaldes, hvis bevillingshaveren er dømt for et strafbart forhold, såfremt forholdet begrundes en nærliggende fare for misbrug af bevillingen, jf. straffelovens § 78, stk. 2, eller der i øvrigt efter de oplysninger, der foreligger om den pågældendes personlige forhold, er særlig grund til at antage, at den pågældende ikke vil drive virksomheden på forsvarlig måde.

Bestemmelsen foreslås også at gælde i tilfælde, hvor bevillingshaveren er et selskab m.v. Det vil indebære, at en bevilling kan tilbagekaldes, hvis der foreligger oplysninger om, at et medlem af selskabets direktion eller bestyrelse er dømt for et strafbart forhold, hvis forholdet begrundes en nærliggende fare for misbrug af bevillingen, jf. straffelovens § 78, stk. 2, eller der i øvrigt efter de oplysninger, der foreligger om den pågældendes personlige forhold, er særlig grund til at antage, at den pågældende ikke vil drive virksomheden på forsvarlig måde.

I lyset af, at gæld til det offentlige i videst muligt omfang bør minimeres, foreslås det i stk. 2, at en bevilling kan tilbagekaldes, hvis bevillingshaveren oparbejder betydelig gæld til det offentlige, hvorved forstås forfalden gæld på 100.000 kr. eller derover. Det vil være politiet i den politikreds, hvorfra virksomheden drives, der træffer afgørelse om tilbagekaldelse.

Tilsvarende bestemmelser om tilbagekaldelse er indeholdt i en række andre love, herunder retsplejeloven for så vidt angår advokatbeskikkelse,

inkassoloven får så vidt angår autorisation til inkassovirksomhed og vagtvirksomhedsloven for så vidt angår autorisation som vagt m.v.

Det forudsættes, at der forud for tilbagekaldelse af en bevilling på grund af betydelig forfalden gæld til det offentlige foretages en konkret og individuel vurdering af omstændighederne ved restancens opståen og forløb, herunder i hvilket omfang bevillingshaveren har vist vilje til at få gælden nedbragt. I vurderingen heraf bør i den forbindelse indgå, om gælden pludseligt er opstået, f.eks. som følge af midlertidige likviditetsproblemer, eller om den gennem længere tid er vokset, og om der i denne forbindelse er truffet effektive foranstaltninger fra bevillingshaverens side til nedbringelse af gælden inden for en rimelig tidsfrist. Det forudsættes endvidere, at bevillingshaveren forud for en eventuel tilbagekaldelse som følge af betydelig forfalden gæld til det offentlige oplyses om, hvilke konsekvenser (tilbagekaldelse) en fortsat betydelig restance kan få, således at bevillingshaveren vil have mulighed for at indfri restancen inden for en rimelig frist.

Der stilles således – i forhold til kravene for at nægte bevilling, jf. lovforslagets § 3, stk. 2 – skærpede krav til at tilbagekalde en allerede meddelt bevilling på baggrund af oparbejdede offentlige restancer. Det skærpede krav skal ses i lyset af, at tilbagekaldelse må betragtes som mere indgribende for den pågældende end et afslag på en ansøgning om bevilling.

Bestemmelsen foreslås også at finde anvendelse i tilfælde, hvor bevillingshaveren er et selskab m.v. Det vil indebære, at en bevilling kan tilbagekaldes, hvis der foreligger oplysninger om, at et medlem af selskabets direktion eller bestyrelse har forfalden gæld til det offentlige på 100.000 kr. eller derover. Der vil i disse situationer også være grund til at antage, at bevillingshaveren ikke fremover vil kunne drive virksomheden på en forsvarlig måde. Der bør også i disse situationer gives den pågældende person i selskabets direktion eller bestyrelse en rimelig frist til at indfri restancen.

Idet karakteren af det eller de forhold, som begrundet en tilbagekaldelse af bevilling, kan variere, foreslås det i *stk. 3*, at en tilbagekaldelse af en bevilling skal kunne ske for et tidsrum af 1 til 5 år eller indtil videre.

Det vil således i nogle tilfælde kunne blive nødvendigt at tilbagekalde en bevilling i en nærmere afgrænset periode, mens det i andre tilfælde –

afhængigt af alvoren af det forhold, der begrundet tilbagekaldelsen – vil være påkrævet at tilbagekalde bevillingen indtil videre. Det vil f.eks. være tilfældet, hvis der pågår en efterforskning som følge af mistanke om hæleri, der først kan be- eller afkræftes, når efterforskningen er afsluttet, eller tilbagekaldelsen er begrundet i væsentlig forfalden gæld til det offentlige.

Endelig foreslås det i *stk. 4*, at politiets afgørelse om tilbagekaldelse af bevilling skal indeholde oplysninger om adgangen til at begære domstolsprøvelse samt fristen herfor.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.5.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 7

Det foreslås i *stk. 1*, at politiets afgørelse om tilbagekaldelse efter § 6, stk. 1 (på grund af grov eller gentagen tilsidesættelse af de pligter, som påhviler bevillingshaveren), inden 4 uger fra meddelelse om afgørelsen kan forlanges indbragt for domstolene af den, afgørelsen vedrører. Det foreslås, at sådanne sager indbringes af anklagemyndigheden og behandles i strafferetsplejens former.

For den erhvervsdrivende vil det være en indgribende afgørelse at få frataget sin bevilling til at drive virksomhed. Det foreslås derfor, at en afgørelse om fratagelse af bevilling til handel med brugte genstande skal kunne prøves ved domstolene.

Ved domstolsprøvelse af en administrativ afgørelse om fratagelse af bevilling for tilsidesættelse af pligter vil bl.a. indgå spørgsmål om strafbare forhold, herunder bevillingshaverens overtrædelse af de pligter, der efter loven eller forskrifter i henhold til loven påhviler den pågældende, hvilke overtrædelser kan medføre bødestraf, jf. lovforslagets § 13. Det foreslås som en konsekvens heraf, at disse sager som hidtil bør behandles i strafferetsplejens former.

Med henblik på, at bevillingshaveren har rimelig tid til at reagere på en afgørelse om tilbagekaldelse af en bevilling, foreslås det, at fristen for indbringelse for domstolene fastsættes til 4 uger.

Det foreslås i *stk. 2, 1. pkt.*, at en anmodning om afgørelsens indbringelse for retten efter stk. 1 har opsættende virkning, men at retten ved kendelse

kan bestemme, at den pågældende under sagens behandling ikke må udøve virksomhed i henhold til bevillingen.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at bevillingshaveren ved anmodning om indbringelse af den trufne afgørelse for retten kan fortsætte med at udøve sin virksomhed i henhold bevillingen, indtil der er truffet endelig afgørelse i sagen, medmindre retten ved kendelse træffer beslutning om, at den pågældende ikke må udøve sin virksomhed. Ved vurderingen af, om det er relevant at træffe afgørelse om, at virksomheden ikke må fortsættes, må grovheden af pligtens tilsidesættelse indgå, eller om bevillingshaveren gentagne gange har tilsidesat sine pligter.

Det foreslås i endvidere i *stk. 2, 2. pkt.*, at hvis afgørelsen stadfæstes ved dom, kan det i dommen bestemmes, at anke ikke har opsættende virkning. Ved vurderingen af, om det i dommen bør fastsættes, at anke ikke har opsættende virkning, må der lægges vægt på grovheden af pligtens tilsidesættelse, eller om bevillingshaveren gentagne gange har tilsidesat sine pligter.

Det foreslås i *stk. 3, 1. pkt.*, at en afgørelse om tilbagekaldelse efter § 6, stk. 2 (forfalden gæld til det offentlige på 100.000 kr. eller derover), kan forlanges indbragt for domstolene af den, afgørelsen vedrører.

Det foreslås endvidere i *stk. 3, 2. og 3. pkt.*, at anmodning om domstolsprøvelse skal fremsættes over for politiet inden 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende, og at anklagemyndigheden herefter anlægger sagen mod den pågældende i den borgerlige retsplejes former.

Ved domstolsprøvelse af sager om fratagelse af bevilling på grund af betydelig forfalden gæld til det offentlige indgår ikke spørgsmål om strafbare forhold. Der foretages i stedet en prøvelse af, om den pågældende rent faktisk har en betydelig forfalden gæld til det offentlige af den størrelsesorden, som er fastsat i loven. På den baggrund foreslås, at disse sager som hidtil skal behandles i den borgerlige retsplejes former.

Det foreslås i *stk. 4, 1. pkt.*, at en anmodning om afgørelsens indbringelse for retten efter *stk. 3* ikke har opsættende virkning, men at retten ved kendelse kan bestemme, at den pågældende under sagens behandling skal have adgang til at udøve virksomhed i henhold til bevillingen.

Bestemmelsen vil indebære, at den pågældende som udgangspunkt skal indrette sig efter politiets afgørelse, indtil klagen er blevet behandlet af

retten, og der eventuelt træffes en anden afgørelse, medmindre retten under sagens behandling ved kendelse bestemmer, at den pågældende alligevel skal have adgang til at udøve virksomhed i henhold til bevillingen.

Hvis en dom ankes, hvorved en tilbagekaldelse ikke stadfæstes, foreslås det i *stk. 4, 2. pkt.*, at den ret, der har afsagt dommen, eller den ret, hvortil sagen er indbragt, kan bestemme, at virksomhed i henhold til bevillingen ikke må drives under ankesagens behandling.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.6.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 8

Det foreslås i *stk. 1*, at en bevilling, der er bortfaldet efter lovens § 5, tilbagekaldt efter § 6 eller frakendt efter straffelovens § 79, straks skal afleveres til politiet.

Bevilling vil skulle afleveres til politiet i den politikreds, hvor bevillingen er udstedt, og hvorfra virksomheden er blevet drevet.

Den foreslåede bestemmelse har til formål at sikre, at politiet kan føre et effektivt tilsyn med de personer, der har bevilling til at drive handel med brugte genstande samt pantelånervirksomhed.

Det foreslås i *stk. 2*, at bevillingen endvidere straks skal afleveres til politiet, når bevillingshaveren frivilligt eller på anden vis ophører med at drive forretning.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.5.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 9

Det foreslås i *stk. 1*, at den erhvervsdrivende, inden virksomhed omfattet af loven påbegyndes, skal give politiet meddelelse om, hvor regnskabsmateriale og eventuelle forretningslokaler befinder sig.

Det foreslås endvidere, at den erhvervsdrivende skal give politiet meddelelse om eventuelle senere ændringer heri tillige med en eventuel senere ændring af forretningsadressen.

De nævnte oplysninger vil skulle indsendes i forbindelse med, at der søges om bevilling til at drive virksomhed med handel med brugte genstande.

Den foreslåede bestemmelse har til formål at sikre, at politiet får de oplysninger, der er nødvendige for at føre det fornødne tilsyn, og for at politiet kan gribe ind ved mistanke om handel med stjålne genstande, uanset om virksomheden drives fra et egentligt butikslokale eller via internettet.

Med henblik på at sikre, at politiet er i besiddelse af relevante og aktuelle oplysninger, hvilket er nødvendigt for politiets tilsyn, vil den erhvervsdrivende ved senere ændringer i de faktiske forhold skulle oplyse politiet herom.

Det foreslås i *stk. 2*, at politiet kan anmode bevillingshaveren om at meddele, hvor virksomhedens varelager befinder sig.

Hvis bevillingshaveren opbevarer sine varer på forskellige lokationer, vil dette skulle oplyses over for politiet, hvis politiet anmoder om at modtage oplysninger om, hvor varelageret befinder sig. Såfremt bevillingshaveren deler varelager med andre, skal det være muligt entydigt at identificere, hvilket varelager en given genstand tilhører.

Onlineauktionsvirksomheder, der er i besiddelse af de genstande, som virksomheden forestår salget af, vil ligeledes efter anmodning skulle give politiet meddelelse om, hvor genstandene befinder sig.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.8.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 10

Det foreslås i § 10, at politiet til enhver tid uden retskendelse mod behørig legitimation skal have adgang til bevillingshaverens regnskabsmateriale, eventuelle forretningslokale samt varelager for at føre det nødvendige tilsyn med virksomheden.

Den foreslåede bestemmelse har til formål at videreføre det tilsyn som politiet allerede i dag har overfor bevillingshavere efter den nugældende § 13 i lov nr. 223 af 8. juli 1966 om handel med brugte genstande samt pantelånervirksomhed, der allerede giver politiet en tilsvarende tilsynsbeføjelse. Indholdet af bestemmelsen viderefører således, og

bestemmelsens formulering moderniseres. Bestemmelsen er nødvendig for politiets tilsyn med bevillingshavere med et særligt henblik på at forebygge handel med stjålne, forfalskede eller ulovligt udførte genstande.

Det vil være den enkelte politikreds, som – inden for politikredsens område – fører tilsyn med, at personer omfattet af loven overholder reglerne, herunder kontrollerer at bevillingshaverens genstande svarer til de genstande, der er anført i regnskabsmaterialet.

Det forudsættes i den forbindelse, at politiet til en hver tid uden retskendelse kan få adgang til en virksomheds regnskabsmateriale, f.eks. via en PC eller USB-stik. Det forudsættes desuden, at politiet endvidere uden retskendelse kan få adgang til virksomhedens eventuelle forretningslokale og varelager.

Politiet skal således til enhver tid kunne forevises bevillingshaverens genstande og få nærmere oplysninger om, hvor genstandene befinder sig. Drives bevillingshaverens virksomhed fra den pågældendes privatadresse, forudsættes det, at bevillingshaveren har sine varer placeret på en fysisk lokation, der er adskilt fra den private beboelse, herunder f.eks. i en garage, et opbevaringsrum eller lignende, som politiet er berettiget til at føre tilsyn med uden retskendelse.

Det følger af den foreslåede bestemmelse og almindelige forvaltningsretlige principper, at der i hvert enkelt tilfælde må foretages en konkret vurdering af, om indgrebet er nødvendigt, og om formålet med undersøgelsen står i rimeligt forhold til undersøgelsens indgribende karakter. Tilsynets omfang afhænger således af, hvad der af politiet skønnes nødvendigt under inddragelse af den konkrete virksomheds art, aktiviteter og omstændighederne i øvrigt. Tilsynet begrænses til alene at omfatte de lokaliteter, som vil være relevante for politiets kontrol, og omfatter således ikke bygninger eller dele af bygninger, der udelukkende anvendes til privat beboelse.

Indgreb efter den foreslåede bestemmelse vil desuden skulle foretages under iagttagelse af reglerne i lov om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter. Der skal særligt peges på lovens § 9, hvoraf det følger bl.a., at hvis en enkeltperson eller juridisk person med rimelig grund mistænkes for at have begået en strafbar lovovertrædelse, kan tvangsindgreb over for den mistænkte med henblik på at tilvejebringe oplysninger om det eller de forhold, som mistanken

omfatter, alene gennemføres efter reglerne i retsplejeloven. Dette gælder dog ikke, hvis tvangsindgrebet gennemføres med henblik på at tilvejebringe oplysninger til brug for behandlingen af andre spørgsmål end fastsættelse af straf.

Endvidere gælder en række af forvaltningslovens regler ved gennemførelse af tvangsindgreb omfattet af loven, herunder reglerne om inhabilitet, partsaktindsigt, begrundelse og klagevejledning. Der er herudover fastsat en pligt til under visse omstændigheder at gøre notat om indholdet af oplysninger, som en myndighed modtager i en sag om iværksættelse af et tvangsindgreb.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.8.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 11

Det foreslås i *stk. 1, 1. pkt.*, at bevillingshaveren, hvis denne tilbydes genstande til køb eller som pant under omstændigheder, der kan begrunde mistanke om manglende lovlig adkomst, straks skal give politiet meddelelse herom og tilbageholde genstandene, indtil politiet kommer. Det forudsættes at bevillingshaveren kun kan tilbageholde genstande, som er i hans besiddelse.

Det foreslås endvidere i *stk. 1, 2. pkt.*, at det samme skal gælde, hvis bevillingshaveren efter aftalens indgåelse kommer i besiddelse af oplysninger, der kan begrunde mistanke om manglende lovlig adkomst.

Den foreslåede bestemmelse har til formål at sikre, at der ikke handles med eller gives pant i genstande, hvor der er en rimelig grund til at formode, at den, der råder over genstanden, ikke har lovlig adkomst til genstanden. Bestemmelsen skal endvidere ses i sammenhæng med bl.a. dansk rets almindelige principper om vindikation, hvorefter en person, der har mistet en genstand, i nogle tilfælde vil kunne kræve den tilbageleveret også fra en aftaleerhverver i god tro (f.eks. i tilfælde af tyveri).

Bevillingshaverens pligt til at reagere ved mistanke om manglende adgang til at råde over en genstand vil først og fremmest bero på en eventuel mistanke baseret på de konkrete omstændigheder i hvert enkelt tilfælde. Bevillingshaveren forudsættes i den forbindelse at være særligt opmærksom, når der er tale om værdifulde og/eller sjældne genstande, i hvilken forbindelse der kan være en særlig anledning for bevillingshaveren

til at kræve nærmere oplysninger om adkomsten, f.eks. ved anmodning om fremlæggelse af relevant dokumentation i form af kvittering eller lignende.

Det foreslås i *stk. 2*, at justitsministeren kan fastsætte regler om bevillingshaverens undersøgelse af genstande, som tilbydes bevillingshaveren til køb eller som pant.

Forslaget skal ses i sammenhæng med, at udvalget anbefaler oprettelsen af et elektronisk søgbart register over stjålne genstande.

Det forudsættes, at der – når et sådant register er etableret – vil kunne fastsættes nærmere regler om, at bevillingshaveren skal have pligt til at sikre, at der søges på relevante genstande i registeret.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.8.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 12

Det foreslås i *stk. 1*, at overtrædelse af lovens § 2, stk. 1, § 4, stk. 2, 1. pkt., og §§ 8, 9, og 11 straffes med bøde.

Kravet om bevilling til at drive virksomhed omfattet af loven er afgørende for at kunne opfylde lovgivningens grundlæggende formål om at sikre kontrollen med handel med brugte genstande og hindre videresalg af stjålne, forfalskede eller ulovligt udførte genstande. Det foreslås derfor, at overtrædelse af kravet om bevilling, jf. lovforslagets § 2, stk. 1, straffes med bøde. En overtrædelse af kravet om bevilling vil i øvrigt medføre, at bevilling kan nægtes ved senere ansøgning om bevilling.

Det vil være afgørende for politiets effektive tilsyn med handlen med brugte genstande og pantelånervirksomhed, herunder tilsynet med, at virksomhederne drives på forsvarlig måde, at politiet er bekendt med, hvem der driver de i medfør af loven omfattede virksomheder. Derfor foreslås det, at bevillingshavende selskaber m.v., der undlader inden 14 dage at anmelde nye medlemmer af direktionen eller bestyrelsen til politiet, jf. lovforslagets § 4, stk. 2, 1. pkt., straffes med bøde.

Det foreslås endvidere, at manglende aflevering af bevilling, jf. lovforslagets § 8, straffes med bøde.

Det vil tillige være væsentligt for politiets mulighed for at føre et effektivt tilsyn, at en bevillingshaver, inden denne påbegynder sin virksomhed,

giver politiet meddelelse om, hvor virksomhedens regnskabsmateriale, eventuelle forretningslokale samt varelager befinder sig, jf. lovforslagets § 9. Overtrædelse af denne forpligtelse foreslås derfor også straffebelagt.

Endelig foreslås det, at overtrædelse af bevillingshaverens pligt til straks at give politiet besked, såfremt der opstår mistanke om manglende lovlig adkomst til genstande til køb eller som pant, jf. lovforslagets § 11, straffes med bøde.

Det foreslås i *stk. 2*, at der i forskrifter, som udstedes i henhold til loven, kan fastsættes straf af bøde for overtrædelse af disse bestemmelser.

Bestemmelsen påtænkes udnyttet således, at der kan fastsættes bødestraf for nærmere fastsatte krav til bevillingshaveren om udøvelse af virksomhed i henhold til § 13, om bevillingshaverens undersøgelsespligt efter § 11, stk. 2 og for særlige regler fastsat i henhold til lovforslagets § 1, stk. 4 om tilladte aftalevilkår m.v. herunder om størrelsen af renter af udlånte beløb.

Det er bevillingshaveren eller nogen, der handler på bevillingshaverens vegne, der vil kunne straffes for at overtræde reglerne fastsat i § 12, stk. 2. Endelig foreslås det i *stk. 3*, at juridiske personer m.v. også kan pålægges strafansvar for overtrædelse af lovens regler.

For juridiske personer pålægges strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel om strafansvar for juridiske personer.

Det vil indebære bl.a., at juridiske personer (kun) kan straffes, når der er særlig hjemmel hertil, jf. straffelovens § 25. Efter straffelovens 5. kapitel forudsætter strafansvar for en juridisk person, at der inden for dens virksomhed er begået en overtrædelse, der kan tilregnes en eller flere til den juridiske person knyttede personer eller den juridiske person som sådan.

Ved udmåling af bøde efter § 12 og forskrifter udstedt med hjemmel i § 12 gælder reglerne i straffelovens 10. kapitel om straffens fastsættelse samt straffelovens § 51, stk. 3, om udmåling af bøde. Ved udmåling af bøden skal der således bl.a. lægges vægt på lovovertrædelsens grovhed, jf. straffelovens § 80, stk. 1, herunder omfanget og varigheden af overtrædelsen.

Ved fastsættelsen af bøden skal der endvidere inden for de grænser, som lovovertrædelsens beskaffenhed og de i straffelovens § 80 nævnte omstændigheder tilsteder, tages særligt hensyn til den skyldiges betalingsevne og til den opnåede eller tilsigtede fortjeneste eller besparelse, jf. straffelovens § 51, stk. 3

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.9.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 13

Det foreslås med *stk. 1*, at justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om udøvelse af virksomhed i henhold til loven.

Det forudsættes, at der med hjemmel i den foreslåede bemyndigelse administrativt fastsættes regler om, at bevillingshavere skal kræve, at den, der vil indgå aftale om salg af en genstand, hvis værdi overstiger et nærmere bestemt beløb, skal legitimere sig ved MitID eller gyldig billedlegitimation, samt regler om, hvor længe den erhvervsdrivende skal opbevare dokumentationen. Beløbsgrænsen forudsættes at kunne tilpasses løbende i forhold til samfundsudviklingen. Det vil gælde både i ned- og opadgående retning.

Det forudsættes med bestemmelsen at justitsministeren har mulighed for at fastsætte nærmere regler om, at politiets opgaver inden for området kan henlægges til et opgavefællesskab, der forankres i en politikreds.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.7.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 14

Bestemmelsen vedrører lovens ikrafttræden.

Det foreslås i *stk. 1*, at loven skal træde i kraft den 1. januar 2025.

Det foreslås i *stk. 2*, at lov om handel med brugte genstande samt pantelånervirksomhed, jf. lovebkendtgørelse nr. 1042 af 4. september 2015, ophæves.

Bevillinger, der er udstedt efter de hidtil gældende regler, vil bevare deres gyldighed.

Til § 15

Bestemmelsen vedrører lovens territoriale gyldighed.

Det foreslås, at loven ikke skal gælde for Færøerne og Grønland, men at loven ved kongelig anordning helt eller delvis skal kunne sættes i kraft for Grønland med de ændringer, som de grønlandske forhold tilsiger.

Færøerne har med virkning fra den 1. januar 2010 overtaget formueretten. Loven skal derfor ikke gælde – eller ved en kongelig anordning kunne sættes i kraft – for Færøerne.